

# ESSENTIA

a r t i s

*Összművészeti kiállítás és programsorozat  
az MMA művészeti ösztöndíjasainak alkotásaiból*

# ESSENTIA

a r t i s

---

*Összművészeti kiállítás és programsorozat  
az MMA 2024-ben végzett  
művészeti ösztöndíjasainak alkotásaiból*

**PESTI VIGADÓ, AZ MMA SZÉKHÁZA**  
**2025. MÁRCIUS 1. – MÁJUS 10.**

*Budapest, 2025*

## TARTALOM

Köszöntők	4	Kovács Emese	88
Alexa Zsolt	8	Kovács Emőke	90
Bába Szilvia	10	Krász Kira Dorottya	92
Babiczyk Tibor	12	László Dániel	94
Bács Emese	14	Liu Miranda Rachel	96
Bácsi Róbert László	16	Mátyássy Szabolcs Zoltán	98
Bakonyi Tímea Györgyi	18	Nagy Viktória	100
Balla Zoltán	20	Németh Marcell Dániel	102
Baráth Áron	22	Orosz Klára	104
Bátori István	24	Paradigma Ariadné	106
Benedekffy Katalin	26	<i>Csóka Attila Róbert</i>	
Berecz István András	28	<i>Molnár Szabolcs</i>	
Bezzeg Gyula	30	<i>Smiló Dávid</i>	
Bizják Dóra	32	Pattantyús Gergely Gábor	108
Bondor Csilla	34	Péter Alpár	110
Boór Bernadett Hilda	36	Prell Norbert	112
Borkovics Péter	38	Pusko Márton	114
Boros Misi	40	Rékasy Bálint	116
Bucsi Réka	42	Ricz Ármin	118
Csáki András	44	Sajó Borbála	120
Csikné Bardón Réka	46	Sánta Beatrix	122
Csuzi Márton	48	Sántha Emőke	124
Dévity Zoltán	50	Sikentáncz Szilveszter	126
Dragony Tímea Ildikó	52	Simon Péter Bence	128
Falvai Balázs	54	Sipos Balázs	130
Félegyházi Zsuzsanna	56	Spischak Dávid Áron	132
Ferencz S. Apor	58	Strohner Márton József	134
Gálboryné Manning Zsuzsanna	60	Szanyi Borbála	136
Góra Orsolya	62	Szenkovics Enikő	138
Grela Alexandra	64	Szerényi Béla Bence	140
Hajas Ági	66	Tolvaj Zoltán	142
Hajdú D. András	68	Topolánszky Tamás Yvan	144
Héjja János	70	Tóth Orsolya	146
Hernád Géza	72	Turóczi Levente Ágoston	148
Horváth Nóra	74	Vargyasi Melinda	150
Jávorkai Ádám	76	Vörös T. Balázs	152
Jávorkai Sándor	78	Zágoni Balázs	154
Jókainé Gombosi Beatrix Ágnes	80	Zentai Károly	156
Juhász Ádám	82	Zorkóczy Zenóbia	158
Kern Orsolya	84	Zurbó Dorottya	160
Kontor Enikő	86		

Szerkesztő:  
Buzás Boglárka

Szöveggondozás és korrektúra:  
Buzás Boglárka, Angyal István

Portréfotók:  
Balogh Sára Borbála

Az Essentia Artis programsorozat főszerzője:  
Kecskés Noémi

A programszervezésben közreműködött:  
Gonda Szemőke Katalin

Kurátorok:  
Ferencz S. Apor, iski Kocsis Tibor, Sipos Balázs

Kiállításszervezés, installáció:  
Marczin István

Kiállítótéri szövegek:  
iski Kocsis Tibor, Szeli Dorina, Bohák Fanni és Gönde András

Kommunikáció és marketing:  
Kecskés Noémi (MMA MMKI), Szathmáry Melinda (MMA Titkársága)

Kiadja a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti  
és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI).

A kiadásért felel:  
Dr. Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója

Elérhetőség:  
Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti  
és Módszertani Kutatóintézet  
1121 Budapest, Budakeszi út 38.  
www.mma-mmki.hu

  
MAGYAR  
MŰVÉSZETI  
AKADÉMIA

  
MMA•MMKI

  
MŰVÉSZETI  
ÖSZTÖNDÍJ  
PROGRAM

  
ESSENTIA  
ARTIS

  
VIGADÓ

ISBN 978-615-6669-16-2

Grafikai terv és nyomdai előkészítés:  
Sejben Richárd

Nyomdai munkálatok: Tibuktu Bt.  
1046 Budapest, Klauzál utca 9.

A borítón Sipos Balázs *Szellemképes magánszféra* című műve látható.



**TURI ATTILA**  
elnök

Magyar Művészeti Akadémia

Fotó: Dénes György

## TISZTELT OLVASÓ!

„Amikor megszűnik a tetszik-nem tetszik kettősége, és őszintén érdekel, amit, akit látsz, akkor vagy képes a megismerésére.”

Makovecz Imre, akadémiánk alapító és örökös tiszteleti elnökének gondolata a megismerésről egyfajta mottója is lehet a már harmadik alkalommal megrendezendő *Essentia Artis* ösztöndíjas program sorozatnak és kiállításnak, amely a Magyar Művészeti Akadémia 2024-ben végzett ösztöndíjasainak munkáit mutatja be színházunkban, a Pesti Vigadóban.

A megismerés nem csupán a tudás világossága, hanem a lélek szárnyalása és emberi létezésünk egyik legfontosabb örömforrása is egyben. Thomas Mann szavait kölcsönözve a megismerés és a kifejezés bátorsága maga a művészet.

A művészet pedig a legkevésbé sem csupán az érintett alkotók magánügye.

A Magyar Művészeti Akadémia nem véletlenül fogalmazta meg egyik legfontosabb célkitűzéseként, küldetésének mellőzhetetlen fundamentumaként a szélesebb közönség megszólítását.

Ennek kiemelkedő példája az *Essentia Artis* is: a több száz kortárs művész közreműködésével zajló programsorozat két és fél hónapon át minden érdeklődőt örömmel vár, izgalmas újdonságként kultéri programokkal is.

A kiállítás címe – *Őrizni – használni – teremteni* – arra hívja fel a figyelmet, hogy az itt bemutatott művek mélyen gyökereznek kultúránkban, ugyanakkor új utakat keresnek, és innovatív megközelítéseket alkalmaznak. Ez a kettősség – a hagyományok tisztelete és az újítás iránti vágy – jellemzi a magyar művészetet, és biztosítja annak folyamatos megújulását.

Meg vagyok róla győződve, hogy az *Essentia Artis* programsorozat által nyújtott élmények inspiráló megismerés és öröm forrásai lesznek mindannyiunk számára.

Kellemes időtöltést és emlékezetes művészeti élményeket kívánok Önöknek.

## TISZTELT ÉRDEKLŐDŐ!

Az *Essentia Artis* az MMA művészeti ösztöndíjasainak bemutatkozó kiállítása és ösztöndíjas program sorozata. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram keretében évente száz 18 és 50 év közötti művész és művészetelméleti szakember kap lehetőséget, hogy a hároméves ösztöndíjas időszakban alkotótevékenységét kibontakoztassa. A havi kétszáz ezer forintos ösztöndíj mellett a program célja a kapcsolatépítés, az ösztöndíjasok mentorálása és a különböző művészeti ágak közös gondolkodásának elősegítése.

Az ösztöndíjas időszakokat 2024-ben lezáró ösztöndíjasok 2025. március 1. és május 10. között látogatható kiállításán főleg képzőművészek, iparművészek, fotóművészek, filmesek, építészek és népművészek vesznek részt. Ehhez négy tematikus nap kapcsolódik a Pesti Vigadó rendezvénytermeiben: március 7-én a zene, 8-án a film- és fotóművészet kap fő szerepet, míg március 28-án a népművészet, 29-én pedig az irodalom és a színházművészet kerül a fókuszba. Az ösztöndíjasok bemutatkozása kicsiknek és nagyoknak egyaránt izgalmas és tartalmas időtöltést kínál.

A rendkívül sokszínű programokra minden érdeklődőt szeretettel várunk!



**dr. CSÁJI LÁSZLÓ KOPPÁNY PhD**  
igazgató

MMA Művészetelméleti  
és Módszertani Kutatóintézet

Fotó: Sándor Emese



**ISKI KOCSIS TIBOR**

kurátor  
Essentia Artis

Fotó: Thomas Bernadette

## ŐRIZNI – HASZNÁLNI – TEREMTENI

Az idén harmadik alkalommal nyílik meg az *Őrizni – használni – teremteni* című tárlat a Pesti Vigadó hatodik emeleti termeiben. A tárgyaló művészek munkáit egy térben izgalmas, egymásra reflexív analógiák mentén rendezzük. A vizuális művészetekben az avantgárd modern formanyelv újrafelfedezése ugyanolyan izgalmas, mint a klasszikus művészeti reminiscenciákra adott konceptuális alkotói kísérletek. Mára megszűntek a konkrét stílári és műfaji határok, a geometrikus, lírai, absztrakt törekvések és a figurális, realiztikus vagy szürreális alkotások egyaránt részei a kortárs szemléletnek. A tiszta funkcionalitás és az organikus, természetközeli, fenntarthatóság alapú szemlélet határozza meg a formatervezők és építészek alapállását. A népművészeti hagyomány folytonossága, a jelen idejű attitűddel megszületett reflexiók egyéni karakterjegyek és élethelyzetek által válnak személyessé. Az évszázados kanonizált forma- és motívumkincsek a szobrászok, festők, építészek és formatervezők keze alatt 21. századi anyagok, technológiák és szellemi programok bevonásával lesznek a látogatók számára is edukatív, de jól értelmezhető alkotásokká.

A három kurátor közös munkája nyomán rendezett kiállítás egy képzeletbeli utat nyit meg, melyben a különböző művészeti területek között létrejött mikro- és makronarratívák mentén végighaladva a látogató megismerheti a Kárpát-medencei vizuális kultúra új útjait. A kiterjesztett szellemi igény jegyében olvasósarokba rendezzük az irodalmi és művészetelméleti tagozat ösztöndíjasainak műveit, ezáltal is teljesebb képet kapva a kortárs, ötven év alatti magyar alkotók programjáról, szellemi és érzelmi háttéréről, inspirációik forrásairól.

ÖSZTÖNDÍJAS  
**MŰVÉSZEK**



**DR. ALEXA  
ZSOLT**

építész  
Mezőcsát, 1977

## ARCULAT ÉS HANGULAT

Alexa Zsolt MMA művészeti ösztöndíjas kutatása az arculat és a hangulat témáját vizsgálja: azt, hogyan hatnak a környezet finom, sokszor észrevétlen elemei térérzékelésünkre és biztonságérzetünkre. Ezek az apró részletek meghatározzák, mennyire érezzük rendezettnek, otthonosnak vagy idegennek az adott helyet.

Kutatása az országos hálózatot alkotó buszmegálló-pavilonok arculati és funkcionális újragondolására irányul. Ezek a mikroépítészeti elemek nemcsak az épített környezet meghatározó részét képezik, hanem társadalmi kohéziót és nemzeti identitást is erősíthetnek. A cél egy olyan helyspecifikus pavilonrendszer kialakítása, amely egyszerre felel meg az építészeti esztétika, a funkcionalitás és a helyi kulturális sajátosságok követelményeinek. A kutatás részeként elkészült egy 1:2 méretarányú részletmodell, amely a kiállításon is látható.

Az árnyékolás kérdése a buszmegállótól függetlenül is foglalkoztatta Alexa Zsoltot. Egy saját fejlesztésű mobil árnyékolón dolgozik, amely a városi terek és teraszok használati minőségét javítja. A nagy méretű napernyő egy innovatív, bionikus elvek alapján működő szerkezeti

megoldást alkalmaz, amely egyszerűségével és formai szabadságával alternatívát kínál a hagyományos csuklós mechanizmusok helyett.

A Minusplus 20. évfordulójára elkészítette az *Életpályamodell* tárgyat, amely a Kocka bár karakteréből inspirálódott. Az alkotást egy jótékonysági árverésen az Utcáról Lakásba Egyesület javára ajánlották fel.

Az idő múlásáról így ír:  
„Létrehozunk egy helyet, élettel telik meg, majd átalakul vagy eltűnik. Ami megmarad, az az emlék és a térélmény. Ez a tárgy ezt modellezi: a Kocka bár belső struktúráját formázó színesen transzparens kubus a hely sokszínűségét jeleníti meg. Ha vizet juttatsz bele, a belső architektúra feloldódik, és csak a héj marad – mint egy ereklye.”

Alexa Zsolt építészeti munkáját a Minusplus építészirodában végzi, amelyet két másik építésszel közösen alapított. Munkásságát több díjjal is elismerték: 2019-ben és 2024-ben BÉK Építészeti Nívódíjat kapott, 2023-ban pedig a Design Management Díj SZTNH-különdíjat nyerte el. Emellett három éve tanít tervezést adjunktusként a Metropolitan Egyetemen, ahol az építészet és az érzékelés kapcsolatát kutatja és oktatja.



Alexa Zsolt:  
**Buszmegálló**  
2024

Fotó: Alexa Zsolt



**DR. BÁBA**  
SZILVIA  
PhD

művelődésszervező  
Budapest, 1980

## A MAGYAR IDENTITÁS MEGNYILVÁNULÁSI SZÍNTEREINEK JELENE ÉS JÖVŐJE AZ ÉSZAK-AMERIKAI DIASZPÓRÁBAN

Dr. Bába Szilvia 2015-ben szerzett summa cum laude eredmény-nyel PhD-fokozatot a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Interdiszciplináris Doktori Iskolájában *Magyar identitás a tengeren túli diaszpórában* című értekezésével. 2020-tól a Duna Művészegyüttes Nonprofit Kft. ügyvezetője. Egy könyv, egy önálló kiadvány és több mint 50 cikk szerzője. Munkásságát többek között Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetéssel, Magyar Kultúraért, Pro Civibus díjjal és miniszteri elismerő oklevéllel díjazták.

Az ösztöndíjprogram keretében részben a korábbi, a tengerentúli magyar diaszpórával kapcsolatos kutatását kívánta folytatni az észak-amerikai magyar vagy magyar származásúak közösségére fókuszálva. Vizsgálta, hogy milyen kihívásokkal kell szembenéznie az USA-ban és Kanadában a magyar identitás megnyilvánulási színtereinek, vagyis az egyházaknak, a szervezeteknek, az iskoláknak, a néptáncsoportoknak, a cserkészletnek. Elemezte, hogy az anyaországi, kiterjesztve a Kárpát-medencei mai magyar kultúrát és azon belül a művészeteket, művészeket mennyire ismerik a szervezetek vezetői, a rendezvények szervezői, hogyan jelenik meg

napjainkban a mai magyar kultúra, (kortárs) művészet az észak-amerikai diaszpóra életében. Felmérte, hogy milyen kulturális és művészeti produktumra van és lehet igénye az amerikai és kanadai magyar közösségeknek.

A diaszpórában élő magyarok kulturális és művészeti életének is meghatározói a magyar etnikai szimbólumok: az emlékhelyek, szobrok, emléktáblák, amelyek közül az USA-ban és Kanadában találhatóakat összegyűjtötte. Bemutatta, hogy milyen az együttműködés az észak-amerikai diaszpóra szervezetei között. Megvizsgálta, hogy milyennek ítélik meg a Kőrösi Csoma Sándor Ösztöndíjprogramot, illetve a Mikes Kelemen Programot. Röviden vázolta, hogy milyen pályázati források állnak a szervezetek rendelkezésére. Javaslatokat fogalmazott meg a mai magyar kulturális és művészeti élet, így a művészek, a művészetek észak-amerikai diaszpórában történő megismertetése, az amerikai és a kanadai etnikus szervezetek megmaradása, az amerikai és a kanadai másod-, harmad-, negyed- és ötödgenerációs magyar származású fiatalok magyarságtudatának felkeltése, megerősítése, megőrzése, az emigráció magyar keresztény kultúrájának a jövőbe való átmentése, továbbélése, továbbfejlesztése érdekében.



**1956-os emlékmű, Árpád Park Hungarian Hall**  
Niagara Falls, Kanada

Fotó: Bába Szilvia



**BABICZKY  
TIBOR**

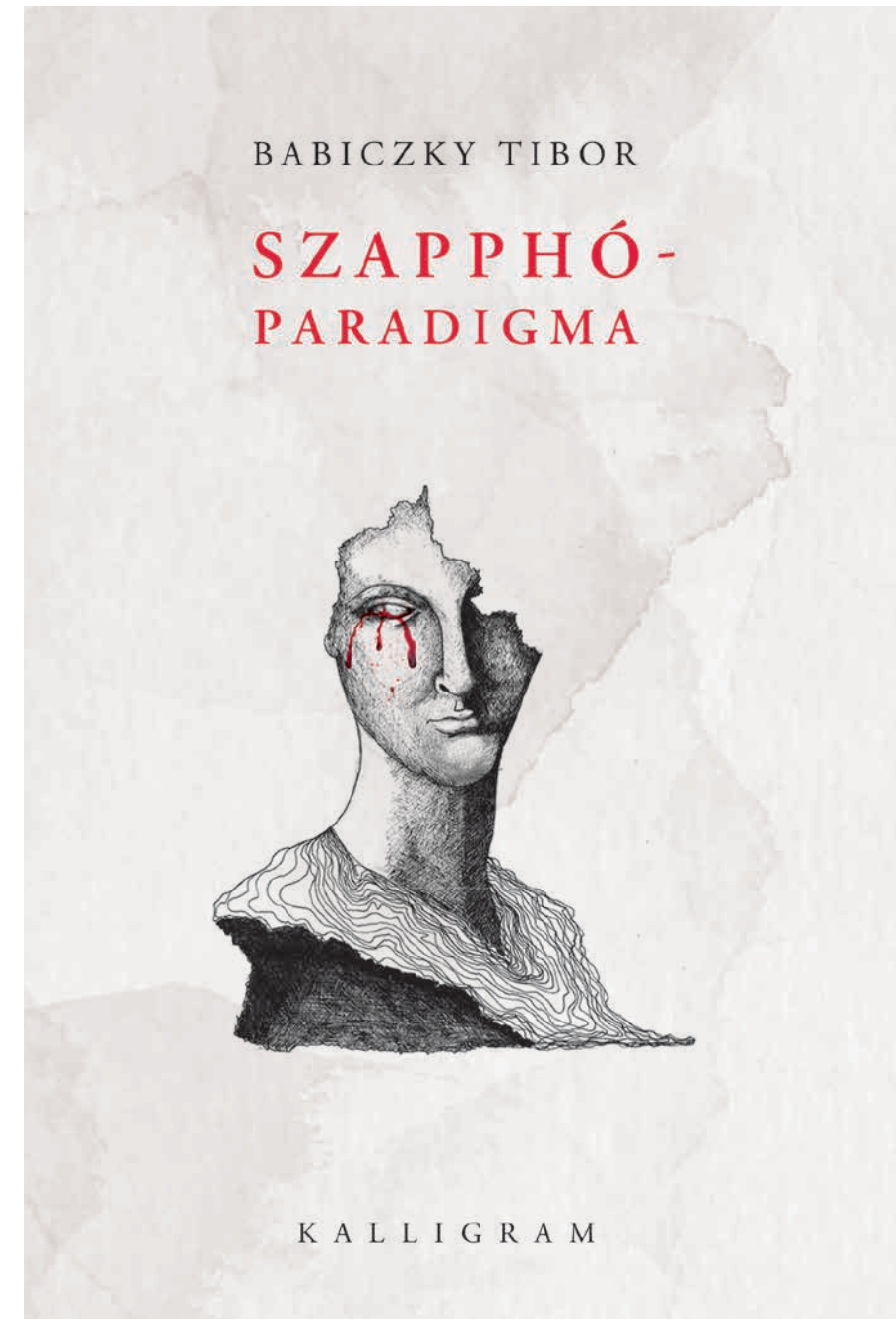
költő, író, szerkesztő  
Székesfehérvár, 1980

## MÁRTÓZÁS AZ ANTIKVITÁSBAN

Babiczy Tibor 2005-ben végzett a Pázmány Péter Katolikus Egyetem magyar-angol szakán. A 2010-es években újságíróként és rádiós műsorvezetőként is tevékenykedett. Pályafutása során olyan ismert kiadóknál dolgozott felelős szerkesztőként, mint a Libri és a Scholar, valamint a Digitális Irodalmi Akadémia szerkesztésében is szerepet vállalt. Első verseskötete 1999-ben jelent meg Istenek vagytok címmel. Munkásságát több elismeréssel, többek között a Móricz Zsigmond irodalmi ösztöndíjjal, illetve a Prima Primmissima Junior díjjal ismerték el. 2017-ben elnyerte a Nemzeti Kulturális Alap támogatását.

Rendszeresen publikál számos hazai irodalmi folyóiratban, írásai megjelentek többek között már a Holmi, a Jelenkor, az Élet és Irodalom, a Vigilia és a Litera hasábjain. Műveit angolra, franciára, illetve cseh, lengyel, horvát és görög nyelvre is lefordították. A versek mellett dalszövegeket is alkot.

Az ösztöndíj időszak alatt három verseskötete jelent meg a Kalligram Kiadó gondozásában: a *Szapphó-paradigma* (2021), az *Alloszantrosz és Khtónikosz: Hajótörés szélcsendben* (2022), illetve *A tengerről* (2023). Az idei évben jelenik meg esszékötete, mely a *Nyitott paloták* címet viseli.



Babiczy Tibor:  
***Szapphó-paradigma***  
2021  
Kalligram





**BÁCS**  
EMESE

képzőművész  
Brassó, 1978

## TALÁLT PILLANATOK

Bács Emese 2004-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Egyetem festő szakán. Példaképeihez hasonlóan ő is sokoldalúságra törekszik, mivel a festészetén kívül a grafikai – úgy a sokszorosítói grafika, mint például a linó- és fametszet, a litográfia, a rézkarc, a hidegtű és a kísérleti grafika –, illetve a hagyományos toll- és ceruza-, valamint pasztellrajztechnikákat is alkalmazza. Ezenkívül selejttanyagokból emberszerű plasz-tikákat hoz létre. Számos elismeréssel és egyéni kiállítási lehetőséggel jutalmazták művészetét.

Az urbanizált ember ellentmondásos életének mindennapi élmény- és látványanyagából építkezik. Témája a hétköznapi eszközöket médiumként is alkalmazza. Legjellemzőbb alkotói módszere a talált tárgyak egymás mellé helyezésével kialakított koncepcióépítés és a hagyományos festészeti eszközök ötvözése. A hordozó kép és a ráépített réteg stiláris kontrasztja izgalmas számára, mert a tartalmi ellentét feszültségével a metropolisz hideg világát és a benne élő ember érzéseit tükrözheti.

Az ösztöndíj időszak alatt is az elmagányosodott, elidegenedett, napjainkban élő emberek életérzését próbálta ábrázolni. Képein nem az élet kiemelt, jelentős pillanatait, hanem

a szürke hétköznapiak legáltalánosabb történéseit és jeleneteit szándékozik megjeleníteni. A festményekre applikált hulladék-tárgyak felhasználásával igyekszik igazi upcycling szemléletet megvalósítani, ahol a feleslegessé váló tárgy nem egyszerűen újrahasznosul és nyersanyaggá válik a művészi alkotófolyamatban, hanem művészetté formálva többletértékké alakul. Figurális szemlélete a 21. század mentalitását sugallja, melyben kerüli az esztétizálást.

„Azért festek várost, mint például Edward Hopper és sokan mások, mert ott élek. Ezért azt gondolom, hogy feladatom valamilyen lenyomatot hagyni az utókor számára arról, hogy milyen napjaink valós Budapestje. Nekem ez autentikus és igazi.” (Bács Emese)

Pataki Gábor művészettörténész így jellemezte munkáját: „Bács Emese a kortárs magyar képzőművészet komoly morális és művészi elhivatottsággal dolgozó, jelentős, egyéni hangú képviselője. Képei pózok, áttételek nélkül adnak láttelepet korunk Budapestjének s gyakran magányos lakóinak, öregembereinek és hajléktalanjainak mindennapjairól, mindezt a szereplői iránti rendkívüli érzékenységgel, gyengéd tárgyilagossággal hitelesítve.”



Bács Emese:  
**A szegény alvó medve**  
2022  
130 × 180 cm

Fotó: Bács Emese



**BÁCSI**  
RÓBERT LÁSZLÓ

*Junior Prima díjas és André Kertész-nagydíjas dokumentarista fotográfus  
Budapest, 1978*

## ÖRÖKSÉG

Bácsi Róbert László a klasszikus dokumentarizmus képviselőjeként vált ismertté. Fotográfiáiban a hitelesség és a szubjektív képi világ találkozik, melyeket intenzív érzelmi töltetű életképek, csendéletek és érzékeny portrék jellemeznek. Művészetének középpontjában az ember és a társadalomban való jelenléte áll, képeiben a szabadság kérdéskörét és a függetlenségért való küzdelmet kutatja.

A National Geographic hatására már kamaszkorában vonzódott a fotográfiához, és 16 évesen döntötte el, hogy ezzel szeretne foglalkozni. Fotós tanulmányait a Práter utcai szakiskolában kezdte, majd a Magyar Hírlapnál gyakor-nokoskodott. A Max fotólaborban dolgozott, ahol olyan neves fotósok anyagait nagyította, mint Korniss Péter és Urbán Tamás, majd Hapák Péter asszisztenseként tanulta meg a műtermi fotózás alapjait.

2004-től a Hölgyvilág fotóriportereként dolgozott, 2006-ban pedig első díját is elnyerte a Magyar Sajtófotó Pályázaton a szentendrei művészekről készült sorozatával. Majd többször díjazták a *Társadalomábrázolás* és a *Mindennapi élet* kategóriákban. 2007-ben Észak-Indiába utazott, ahol a tibeti buddhisták életét dokumentálta. Ez a sorozata több díjat is hozott

számára, köztük az André Kertész-nagydíjat és a Munkácsi Márton-díjat, illetve 2008-ban Junior Prima Díjjal is kitüntették. 2009-ben a Fővárosi Nagycirkusz mindennapjait örökítette meg *Manézs* című sorozatában, amivel az NPPA (National Press Photo Agency) második díját is elnyerte. Háromszor kapta meg a Pécsi József Fotóművészeti Ösztöndíjat.

Hosszú távú projektjei közé tartozik a függetlenségéért küzdő Hegyi-Karabah fotózása, amelyért 2020-ban Robert Capa-ösztöndíjban részesült.

2022-ben elnyerte az MMA hároméves ösztöndíját, amelynek keretében a magyar népművészet és a hagyományok megőrzésével foglalkozó alkotókat fényképezett. Ez a projekt a magyar kulturális örökség megőrzésére és továbbadására irányul, és a népművészet meszerien megőrzött elemeit, valamint azok kortárs közvetítőit mutatja be. Az ösztöndíjas időszak alatt Bácsi olyan alkotókat fényképezett, akik a népi hagyományok megőrzésében és továbbadásában kulcsszerepet játszanak, ezzel hozzájárulva kulturális értékeink megőrzéséhez. Fotográfiai munkái a társadalmi igazságosság, az emberi sorsok és a szabadság kérdéseit vizsgálják.

Bácsi Róbert László:  
**Hamar Dániel**  
2023





**BAKONYI**  
TÍMEA GYÖRGYI

festő-restaurátor  
Budapest, 1990

## DIGITÁLIS REKONSTRUKCIÓK

Bakonyi Tímea, a Magyar Képzőművészeti Egyetemen végzett festő-restaurátor művész munkájával a hagyományos mesterségbeli tudás és a jelenkor digitális eszközei között teremt hidat. Az ösztöndíjprogram időszaka alatt ugyanis digitális rekonstrukciókat készített sérült, töredékes műtárgyakról.

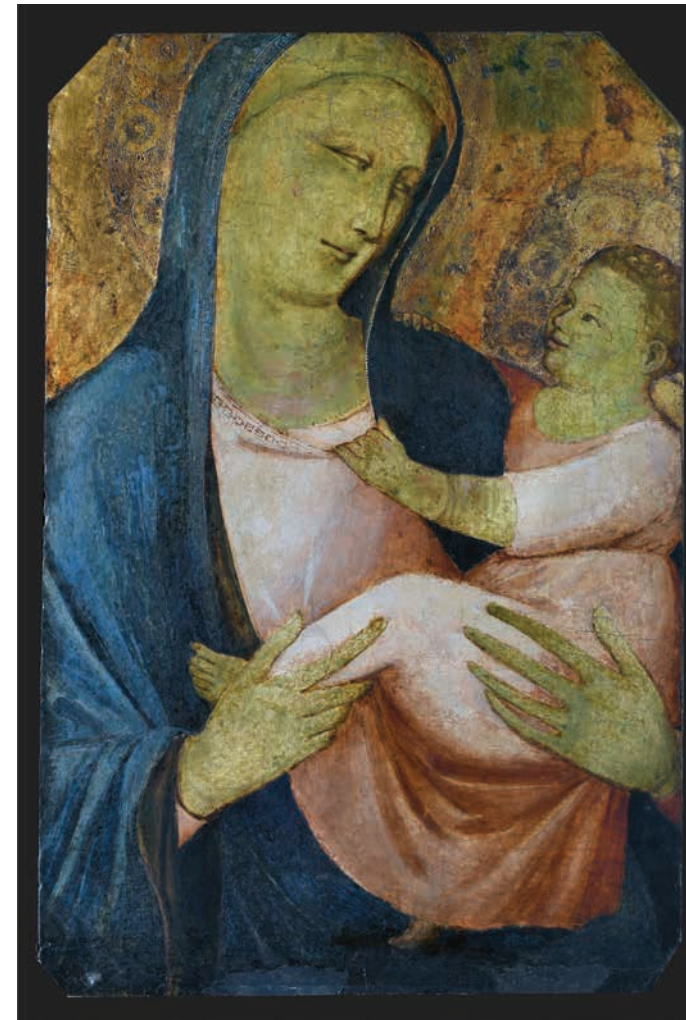
A kutatási téma ötlete akkor fogalmazódott meg benne, amikor a Szépművészeti Múzeumban őrzött, Sodoma műhelyéből származó 16. századi predellatöredéket restaurálták kollégáival. A műtárgyat szándékosan megrongálták: a festett jelenetek szereplőinek szemét, száját, orrát kiszurkálták, egyes alakokat összekarcolták. A helyreállítás legnagyobb kihívása abban rejlett, hogy az eltérő szemléletű restaurálási javaslatokat összhangba hozzák. Ennek köszönhetően megszületett egy interaktív képernyő, mely digitális rekonstrukció segítségével mutatja be, hogy hogyan néztek ki a festmények eredeti szépségükben, mikor még az oltár részét képezték, és milyenek voltak a megrongált képek a szűrásnyomok kiretusálását megelőzően.

A predellatöredékek restaurálását követően a restaurátorművész grafikai képesítést is szerzett, hogy jobban elmélyedhessen a digitális rekonstrukciók készítésében. Emellett több jelentősebb restaurálási munkában is részt vett:

például a Nemzeti Kastélyprogram keretein belül megújuló bajnai, dégi és füzerradványi festmények helyreállításában, valamint az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus görögkatolikus kiállításának előkészítésében.

A gyakorlati munka mellett az elméleti kutatás is fontos számára: eredményeit a Nemzeti Múzeum konferenciáin mutatta be, és publikált a Műtárgyvédelem és az ISIS folyóiratokban. Részt vett a Schöfft művészcsalád monográfiájának megírásában is.

Az ösztöndíjas időszak rekonstrukciói közül az esztergomi Keresztény Múzeum Francesco Toscaninak tulajdonított fatáblaképét és a tatai Kuny Domokos Múzeum festett céhzászlóit emelné ki a szakember. A műtárgyak erőteljesen hiányosak, azonban a kiegészítendő terület nagysága miatt a valóságban sosem kerülhetnek kiegészítésre. Ezért az ösztöndíjas a festett jelenetekről készített felvételeken pixelről pixelre haladva virtuálisan teremtette újra a *Krisztus színeváltozása* és a *Kiűzetés a Paradicsomból* jeleneteket, és adott új életet Szűz Mária és a gyermek Jézus alakjának. A 19. századi festett zászlók digitális rekonstrukciója a festő-restaurátor szerint „feltérképezetlen terület, amely rengeteg izgalmas lehetőséget rejt magában, és amellyel a hároméves időszak eltelté után is érdemes foglalkozni”.



**Egy Giovanni di Francesco Toscaninak (1372–1430) tulajdonított töredékes táblakép digitális rekonstrukciója – Szűz Mária a gyermek Jézussal**

balra: az eredeti műtárgy a Keresztény Múzeumból (Mudrák Attila felvétele)  
jobbra: digitális rekonstrukció



**BALLA  
ZOLTÁN**

operatőr, filmkészítő  
Kolozsvár, 1985

## ITTHON VAGY OTTHON

Balla Zoltán a kolozsvári Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) Természet-tudományi és Művészeti Kar filmművészet, fotóművészet és média szakán végezte tanulmányait operatőri alap- és mesterképzésén. 2020-tól alelnöke és egyik alapítója az erdélyi KopiaKollektiva Egyesületnek, amely a kortárs fotográfia és mozgókép népszerűsítését célozza a kulturálisan marginalizált erdélyi kistérségekben. Alkotói munkája mellett operatőrént dolgozik magyarországi és romániai televíziók-nál (M1, M5, Duna Televízió, Erdélyi Magyar Televízió), valamint zenei fesztiválokon és broadcastközvetítéseken.

Munkáiban az ember és a környezet viszonya kap hangsúlyt. Az emberi nyomok és interakciók elevenednek meg. Jellemző formanyelve a hosszan kitartott, mozdulatlan kompozíciók dominanciája, amely egyfajta „lassú mozi” hoz létre. A koncepció mozgatórugója a fotográfia és a mozgókép találkozásának összemosódása.

Az *Itthon vagy otthon* című kísérleti dokumentumfilm a magyar identitás mindennapi megélését és megőrzését vizsgálja Bukarestben, egy olyan multikulturális nagyvárosban, ahol a román és magyar közösségek között a kölcsönös távolságtartás és az idegenség érzése uralkodik. A rendező, erdélyi háttérből kiindulva, személyes perspektívából tárja fel

az identitáskeresés és a megmaradás kihívásait a kisebbségi létben. A film készítése során olyan kérdésekkel szembesült, mint a transz-generációs félelmek és traumák hatása, a történelmi múlt fel nem dolgozása és a média által közvetített sztereotípiák jelenléte a közösségek egymás iránti attitűdjében. Bukarest vibráló, multikulturális környezetében a film érzékenyen mutatja be, hogyan élhető meg a magyar identitás egy olyan közegben, amely gyakran kívülállóként tekint a kisebbségekre. Az alkotás nemcsak a nehézségeket, hanem az együttműködés lehetőségeit is megvilágítja.

Az *Itthon vagy otthon* olyan emberi történetek szövetéből áll, amelyek a kölcsönös megértést és a párbeszéd fontosságát hangsúlyozzák.

„Tíz éve foglalkozom mozgóképpel. Dokumentarista megközelítéssel dolgozom, ahol az élemtáru élet véletlenszerűsége és előreláthatatlansága zsigeri képi absztrakciót vált ki belőlem. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram segített elkészíteni első önálló egész estés dokumentumfilmemet. Az alkotási folyamat során a szakmai konzultációk és az inspiráló társak segítették munkámat. A következő lépésem a dokumentumfilm bemutatása és vándormozi formában történő népszerűsítése Erdély különböző közösségi helyszínein.”  
(Balla Zoltán)



**Vida Gábor író a román parlament előtt Bukarestben**

Fotó: Balla Zoltán



**BARÁTH  
ÁRON**

festőművész  
Újvidék, 1980

## MINDENNAPI GESZTUS

Baráth Áron képzőművész 2006-ban végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, és azóta is aktív szereplője a szakmának. Számos hazai és külföldi, csoportos és egyéni kiállítás van már mögötte, neve egyre ismertebb és elismertebb nemcsak szakmai körökben, de a kortárs művészetet kedvelők számára is. Mostanában többek közt Dallasban, New Yorkban és Berlinben voltak önálló kiállításai, de csoportos kiállítások keretein belül is számos országban mutatták be képeit.

Baráth Áron számára a festészet jelenti az abszolút szabadságot, melyben a legjobban fel tudja oldani magát. Az improvizációnak nagy szerepet tulajdonít, hiszen az egyfajta rögtönzött (nem átgondolt) reflexiója az alkotó énjének. A technika és az anyaghasználat manapság igen tág lehetőséget biztosít egy alkotó számára. Baráth is szeret kísérletezni, sőt ezekből születnek néha a legmeglepőbb munkák, amelyek idővel újabb és újabb kérdé-

seket vetnek fel és jelentik a folyamatos játékot. Munkái fő inspirációs forrása a hangulat, melyet a zene tesz teljessé. Festészeti munkásságát az absztrakt, azon belül is a gesztusfestészet határozza meg, amelyet improvizatív módon fejez ki, tehát a létrejövő képalkotások a legmélyebb tudatalatti egyfajta kivetülései.

Pályázata témájának a képalkotás egyfajta önterápiai eszközként való használatát választotta. Mivel művészeti tevékenységének egyik fő inspirációforrása a zene, ennek megfelelően három zenei irányzatra fűzte fel a három ösztöndíjas évét: a magyar népzene és annak három adott tájegységre jellemző stílusára, továbbá a klasszikus muzsikára, illetve a dzsesszre három-három magyar képviselőjükön keresztül.

Az elnyert MMA művészeti ösztöndíj egyfajta keretet és rendszert adott Baráth munkásságának, ugyanakkor biztosította a szabadságot is, és a kettő kombinációja egy igen gyümölcsöző időszak létrejöttéhez járult hozzá.

Baráth Áron:  
**Cím nélkül**  
2023  
70 x 90 cm





**BÁTORI  
ISTVÁN**

orgonaművész  
Bonyhád, 1990

## GIROLAMO DIRUTA, IL TRANSILVANO, AZ ERDÉLYI

„Hæc si contingunt Terris, quæ gaudia Cælo?  
Vagyis: Ha a Földön e finom harmónia ennyi  
művészi kifejezéssel örvendeztet meg az em-  
beri fület, mely mértékű élvezet és öröm tapasztalható a mennybéli lelkek és az angyalkórusok hallatán? És valóban, ezt a csodás hangszert nagyszerűségéért orgonának nevezzük [...]. Mint az már meg lett említve, külső megjele-  
nése felettébb megörvendezteti a szemet, míg a hangja, mintha a fülnek súgna szavakat, melyek a szív érzéseit árulják el, ezzel kifejezve a léleknek belső elrendezését.”

Girolamo Diruta (1546 körül–1624/25) szavai a Velencében megjelent *Il Transilvano* dialógus „bölcsvetési” intézet előszavában kifejezik mindazt, ami az orgonaművészet transzcendens élményére jellemző. A hatalmas templomterekben felcsendülő, gyakran több száz éves hangszerek a mai napig képesek a hallgatóságot magával ragadni és gondolatbeli időutazásra repíteni a távoli múltba.

Ilyen hatást idéz meg az *Il Transilvano* reneszánsz kori orgonaiskola magyar nyelvű fordítása is, melyben a szerző 400 év távlatából

fejt ki nekünk gondolatait mestereiről, a zene és azon belül az orgonaművészet addig ismeretlen titkairól.

Bátori István würzburgi és ferrarai tanulmányai során a historikus orgonákon elsajátított barokk és romantikus orgonairodalom mellett nagy hangsúlyt fektetett az ezt megelőző korok zenéjének megismerésére is. 2015 óta Bolognában él, ahol eredeti állapotukban fennmaradt, reneszánsz orgonák tanulmányozhatta a korszak műveit, ami nélkülözhetetlen részét képezte a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjának támogatásával létrejött könyv megírásának. A kiadvány tartalmazza az *Il Transilvano* két részének (1593, 1609) teljes, magyar nyelvű fordítását, melyet egy részletes tanulmány egészít ki. Külön füzetben kapott helyet az értekezés antológiájában található tizenhárom toccata, tizenhárom *ricercare* és a két *canzone* modern kottája. Az orgonaművek meghallgathatóak Bátori István előadásában a könyv mellékleteként az 1565-ben épült monumentális mantovai Antegnati-orgonán készült felvételen.

**Az Erdélyi.**

2024

Kolozsvári Operabarátok Köre Kiadó





**BENEDEKFFY  
KATALIN**

énekművész  
Nagygalambfalva, 1977

## „SZÉKELYFÖLD HITET ÉS GYÖKEREKET ADOTT, MAGYARORSZÁG SZÁRNYAKAT”

Erdélyiként, székelyként és Kányádi Sándor Kossuth-díjas költő unokahúgáaként fontosak számára a gyökerei, a kultúrája és a magyar nemzethez való tartozása.

Elismert és világot látott énekművészként mindig szem előtt tartotta a magyar zenei és irodalmi élet fontosságát, kultúránk ápolását, megismertetését, továbbörökítését a következő generációnak, erősítve ezzel a kulturális, nyelvi és lelki összetartozásunkat.

1998-ban költözött Magyarországra. Előbb színészi, majd bölcsészdiplomát szerzett. Zenei karrierje előrehaladtával a kolozsvári Gheorghe Dima Nemzeti Zeneművészeti Egyetemen szerzett zeneművészeti diplomát opera és oratórium szakon.

2003-ban a *Csengettyű*, *csengettyű* karácsonyi lemeze aranylemez lett, majd 2004-ben megjelent első dokumentumfilmje *Huncutazás* címmel a Duna Televízió támogatásával.

2010-től számos nemzetközi koncerten énekelt szólólistaként Európában (Németország, Spanyolország, Ausztria, Svájc, Románia, Oroszország) és a tengerentúlon is (Los Angeles, San Francisco, Hollywood, Montreal, Ottawa, Toronto). Közreműködött a bécsi Staatsoper művészeivel hangversenyeken, a Margitszigeti Szabadtéri Színházban pedig a *Báthory*

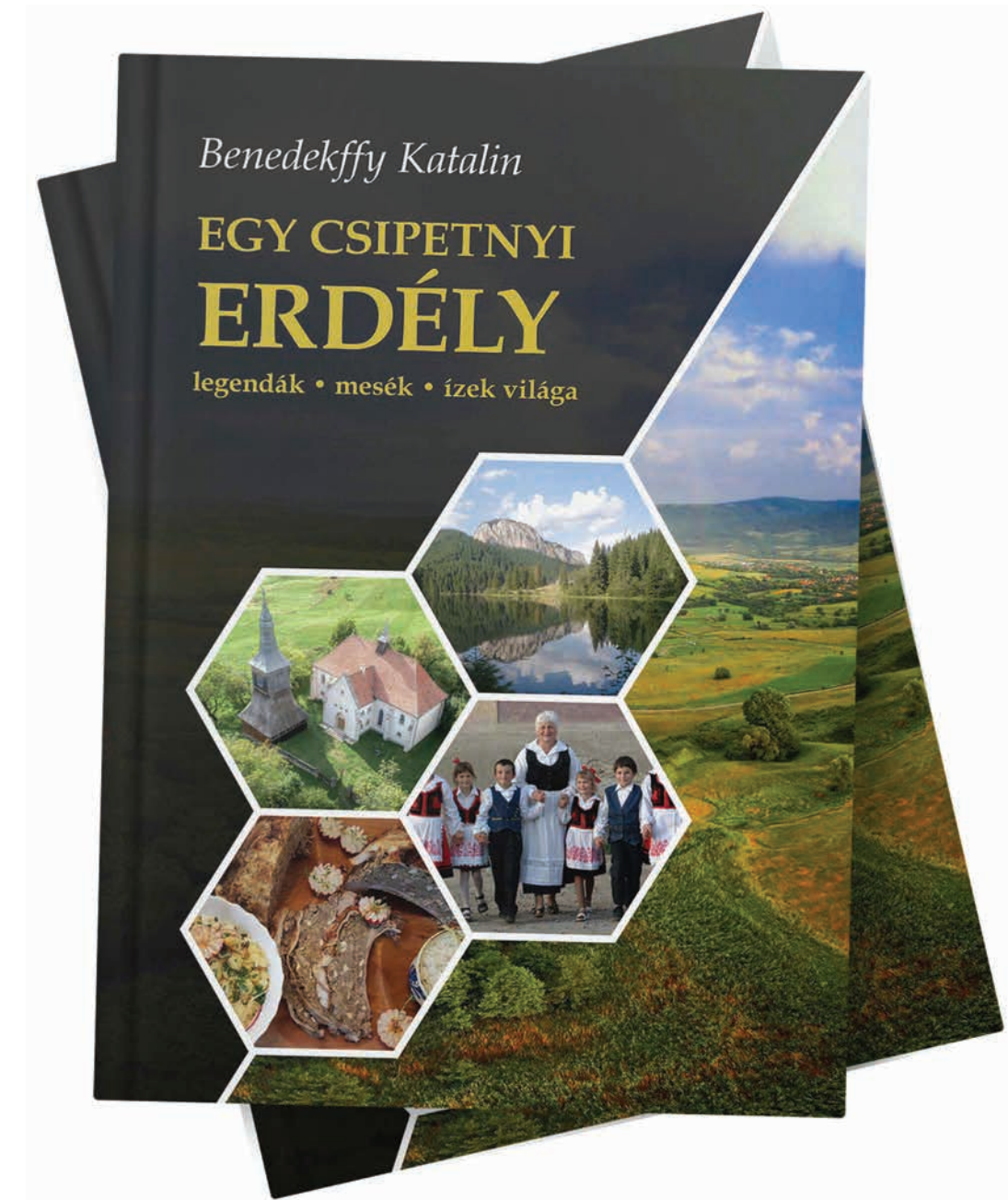
címszerepét alakította több alkalommal is. Rendszeresen fellép a Kolozsvári Magyar Operában és a Budapesti Operettszínházban. 2021-ben megjelent első könyve, az *Egy csipetnyi Erdély – Legendák, mesék, ízek világa*, mely ösztöndíjas projektjének alapját képezte.

Az MMA művészeti ösztöndíjának köszönhetően három éven keresztül lehetősége nyílt több hátrányos helyzetű gyerekcsoporttal dolgozni és beavatni őket a klasszikus zene világába. Ezt a programot azóta sikerrel alkalmazza gimnáziumi diákok körében is.

Munkásságát az elmúlt években Prima díjjal és a Magyar Arany Érdemkereszt állami kitüntetéssel jutalmazták. 2024-ben a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagjának választották.

Jelenleg a debreceni Csokonai Színház magánénekes, de közreműködik több színház szólólistaként, valamint rádió- és televíziós felvételeken. Rendszeresen tart könyvbemutatókat, operakonzerteket és klasszikus zenei beavató előadásokat, de nem feledkezett meg szülőföldjéről sem, ahol rendszeresen jótékonyági koncerteket ad és segíti a fiatalokat.

Mottója szerint a művészet feladata az élet szebbé és jobbá tétele.



Benedekffy Katalin:  
**Egy csipetnyi Erdély**  
2021



**BERECZ**  
ISTVÁN ANDRÁS

táncos, koreográfus  
Budapest, 1987

## „LEGYEN SZÖVETSÉG AZ ÉNEK, A TÁNC!”

Berecz István a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán végzett. A Fonó Budai Zeneház művészeti vezetője, koreográfusként ifj. Vidnyánszky Attila alkotótársa. Fellépett és tanított a világ számos országában Amerikától Kínáig, de a hagyományos műveltség terjesztését itthon is fontos feladatának tartja.

Abban hisz, azért küzd, hogy a „zenei és táncos anyanyelvünk ne formalinban áztatott csontvelő maradjon, amit múzeumi nénik őriznek, hanem lüktető, élő kultúra! És egyre több közös ünnepen lesz szövetség az ének, a tánc magyar és magyar közt. Hiszem, hogy ez egy kiegyensúlyozottabb, boldogabb közösségi élethez vezethet minket!”

Ösztöndíjasként különböző táncot és színházat ötvöző darabokat koreografált vagy rendezett. Ilyen volt például az *Idő mögül megszólaló erdő*, amelyet Csoóri Sándor versei és esszéi ihlettek.

A népi kultúra őrzőjeként, közvetítőjeként is azonosul a költő szavaival:

„A népdal mint hajlam, mint érzékenység, mint meghatározó erő. Odakerült az Ómagyar Mária-siralom mellé és Ady mellé: István király szarkofágja mellé és Picasso mellé. Nem egyszerűen csodálni való parasztdalt látok benne, a lélek múlt idejű remekműveit, de magyarságom máig felismerhető szellemi és indulati alaprajzát. Förlélmúlhatatlan vázlatot, mely, mint a tenyér vonala sorsot mutat.

A parázslás korszakába jutott népi kultúránkra ne úgy tekintsünk, mint az augusztus huszadikára sültt díszkenyérre. Mert semmi köze azokhoz a képzetekhez, melyek ropogósak, hamvasnak, menyecskepirosnak hiszik. Népi kultúránk: nemzeti kultúránk része, nem pedig érdekes hajtása. Nem rozsmaringfa, nem tulipánfa, hanem az idő mögül megszólaló erdő. Valamikori örömök, átkok, panaszok, szerelmek, fölbuzdulások bújtató rengetege. A történelmünkben máig hiányzó történelem.”



**Berecz István tánc közben, gyimesi népviseletben**

Fotó: Váradi Levente





**BEZZEG**  
GYULA

fotográfus  
Szenttamás, 1983

## A REMÉNYT LÁTTAM MINDENHOL

Bezzeg Gyula 1983-ban született Szenttamáson, a Vajdaságban. Filozófiai tanulmányait az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karán végezte el, majd 2017-ben Budapestre költözött. 2023-ban szerzett diplomát a Budapesti Metropolitan Egyetem fotográfia mesterképzésén.

Kezdeti munkáiban főként a portré- és aktfotók kapnak szerepet, az utóbbi években fordult érdeklődése a dokumentarista, majd a megrendezett fotográfia irányába, két korszakában azonban közös nevező az emberközpontság.

Bezzeg sosem fogalmaz meg állításokat, sokkal inkább kérdéseket tesz fel, ezáltal munkáit az állandó keresés itatja át. Hosszú távú projektjeit – mint a *Kétlaki*, a *Csendes bástyák*, a *Polarizált testek* vagy a *Határeset* – sajátos kettősség jellemzi, és ez a kettősség az egész munkamódszerére kihat. Egyfelől létezik a dokumentarista Bezzeg, aki az utcákon, mezőkön, kocsmákban, búcsúban, falvakban és városokban mozogva képes a látványt képpé formálni, finom iróniával a magáévá tenni egy elétároló falfirkát, utcatáblát vagy gyakorlatilag bármit, ami asszociációra késztetve sorozatának mondanivalóját szolgálja, másfelől létezik a staged photographer Bezzeg, aki

gondosan megrendezett látványokat teremt, gyakran meglepő és abszurd képeket hoz létre.

Bezzeg Gyula származásából eredően szorosan kötődik a nemzeti kisebbségi lét kérdéseihez és ezeknek feltárásához. Célja gondolkodásra ösztönözni az érdeklődőket és átláthatóbbá tenni azokat a kérdéseket, amelyekkel a kisebbségben élő nemzetek nap mint nap találkoznak és megbirkóznak. Rendkívül meghatározó élmény volt számára az ösztöndíj során felkutatott helyszínek dokumentálása, és motiválta őt a három éven át tartó alkotási folyamatban annak tudata, hogy megvalósuló munkájának témája értő és érdeklődő fülekre talál.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ideje alatt az alkotó egy régóta megálmodott és dédelgetett munkáját valósította meg, amely az akadémia támogatása nélkül nagy valószínűséggel sosem jött volna létre. Megnyugtató és ösztönző volt számára ily módon alkotni.

A jövőben szeretné az ösztöndíjas munkáját minél több helyen bemutatni országszerte és a határon túl is, illetve a tervei között továbbra is szerepel a vajdasági magyar kisebbség témájával még mélyebben foglalkozni és a fotográfia eszközeivel feltölteni azt a valós vagy vélt szakadékot, amely az országhatárok elmozdításával tátong nemzetünk tagjai között.



Bezzeg Gyula:  
**Zarándoklat**



Bezzeg Gyula:  
**Húsvét**



**BIZJÁK**  
DÓRA

zongoraművész  
Budapest, 1972

## CSODÁLATOS DOLOG EGYÜTT MUZSIKÁLNI!

Bizják Dóra 1996-ban diplomázott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, ahol egy évvel később énekes-korrepetitori oklevelet is szerzett. Tanárai Hambalkó Edit, Kemenes András, Gulyás Márta és Rados Ferenc voltak. 1999-ben az Illinois State University-n (USA) újabb művészdiplomát kapott Módos Gellért tanítványaként. Részt vett Kurtág György, Schiff András, Vásáry Tamás, Dimitrij Baskirov, illetve Leon Bates mesterkurzusain.

Zentai Károly zongoraművésszel 1999-ben megalapította a négykezes és kézzongorás repertoárt játszó Duo Klavi-Artot. 2000-ben megnyerték a padovai II. Nemzetközi „Silvio Omizzolo” Négykezes Zongoraversenyt, aminek köszönhetően 2001-ben megjelent *Four Hands Dancin’* című lemezük a Velut Luna Kiadó gondozásában.

Azóta rendszeresen koncertezik itthon és külföldön. 2002 januárja óta dolgozik a Nemzeti Énekkar zongorakísérő-korrepetitoraként Antal Mátyás, 2016 óta pedig Somos Csaba munkatársaként. 15 éven át Kocsis Zoltán közvetlen környezetében tevékenykedhetett,

ami egy életre meghatározta zenei ízlését, felfogását. A zenei életben nagy lelkesedéssel vesz részt mindenben, a kamarazenélés, az énekesek zongorakíséréte, az operák betanítása, a zenekari zongorázás egyaránt érdekli. Gyakori közreműködője a Nemzeti Filharmonikusok, a Művészetek Palotája, a Magyar Rádió, a Zempléni Fesztivál és a Művészetek Völgye által rendezett hangversenyeknek.

A Filharmonikusok tagjaként, illetve művészbártaival is azon dolgozik, hogy a klasszikus zenét minél szélesebb közönségnek juttassa el, minél magasabb minőségben, de mégis megérthető és szerethető módon. A Duo Klavi-Art tagjaként az MMA művészeti ösztöndíja 2021 és 2024 között abban támogatta, hogy a pandémiát követően újra megtalálhassa a kapcsolatot a zeneszerető közönséggel, és a három év alatt harminc hangversenyt adva népszerűsíthesse a gazdag és különleges négykezes-repertoárt. Továbbra is azon szeretne dolgozni, hogy Magyarország olyan településeire is eljuthasson a klasszikus zene, ahol az ott élő emberek ritkán találkoznak ezzel az élménnyel.



**Bizják Dóra és állandó kamarapartnere, Zentai Károly**

Fotó: Berényi Gyula



**BONDOR  
CSILLA**

képzőművész  
Budapest, 1975

## ELEMEK TALÁLKOZÁSA

Bondor Csilla a gimnázium elvégzése után, 1995 és 2002 között, animációs szakmai tevékenységet folytatott, többek között a Pannónia Filmstúdiónál is. Ezt követően felvették a Magyar Képzőművészeti Egyetem képgrafika szakára, mesterei König Róbert és Kocsis Imre voltak. 2006-ban elnyerte a Római Magyar Akadémia Ösztöndíját, 2007-ben a KOGART-díjat, később 2014-ben az I. Csendélet Biennálé különdíját. Az elmúlt húsz évben több hazai és külföldön rendezett egyéni és csoportos kiállításon vett részt, munkái magángyűjteményekben is megtalálhatóak itthon, valamint Törökországban.

Művészetének témái mindig személyes élményeken alapulnak, saját megfogalmazása szerint panteisztikus istenhite és spirituális érdeklődése irányítja. Örök inspirációs forrása a természet szeretete, visszatérő motívum a fa mint anyag megjelenése, a víz, a föld és ezen elemek találkozása. Életének több mint tizenöt éven át része volt a lovaglás, elmondása szerint ezen keresztül tudott legmélyebben kapcsolódni az ember és a teremtett világ egységéhez. Az így gyűjtött tapasztalatok tükröződnek munkáiban, közvetítve az egyszerű, megszokott látvány részletgazdagságát. Az egyetem második évében

kezdett tussal festeni használt deszkákra, a beléjük faragott mintákból monokróm tárgyak jöttek létre. Később egy dézsát ábrázolt felülről, majd formára vágta: így kezdődött el a formázott deszkaobjektok készítése. Kezdetben egyszerűbb tárgyakat, majd személyes, ugyanakkor szimbolikus képeket készített. *Szoba* című diplomamunkája egy hét darabból álló fali installáció volt, mellyel elnyerte a legjobb diplomamunka díját és a KOGART-ösztöndíjat is. Az ezt követő években tematikus, a tér által ihletett, ahhoz idomuló kiállításai voltak, melyekben egyéb intermedialis művekkel kombinálta deszkamunkáit: videófilmek vetítésével, lightboxszal, installációk bevonásával elevenítette meg több síkon is alkotásait.

Az ösztöndíjprogram időszaka alatt bővítette alkotásainak számát, valamint több kiállításon szerepeltek munkái. Ösztöndíjas társaival együtt lehetősége volt a *Szubjektív Fejér* és a *Szubjektív Fejér 2.0 – Válogatás Fejér megyei kortárs művészek alkotásaiból* című kiállításon megjelenni; valamint az MMA tagjaival, ösztöndíjas társakkal és sok más hazai és határon túli alkotóval együtt a Ludwig Múzeum *Metafizikus áthatolás egy zebrán* című csoportos tárlaton művet kiállítani 2022-ben.

Bondor Csilla:  
**3 x 120 fok-hasadás**

2023

deszka, tus, egyenként 78 x 50 cm (180 x 180 cm)





**BOÓR**  
BERNADETT HILDA

építész  
Budapest, 1991

## VISSZA A PARASZTUDVARHOZ!

Boór Bernadett ösztöndíjas munkája Németh László Kert-Magyarország mozgalmának építészeti kivetülése. A hároméves ösztöndíj-program során a paradicsomi „parasztudvart” rajzolta körbe. Ahol a munka a gazdát nem fárasztja, ahol az állatok a maguk természete szerint élhetnek, és ami egy egyszerű, de harmonikus egészben fogja közre azt a kis világot, amit a gazda birtokának hívhat.

„Beszűkült a látómezőnk. A környezetünk a falak közé zsugorodott. Hajdanán a dolgozó átlagember, a paraszt környezete az udvara volt. Századunk parasztembere Excel-táblázatokat tölt ki, olvas, ír, rajzol vagy intéz, de mindenképpen falak között, számítógép előtt teszi.

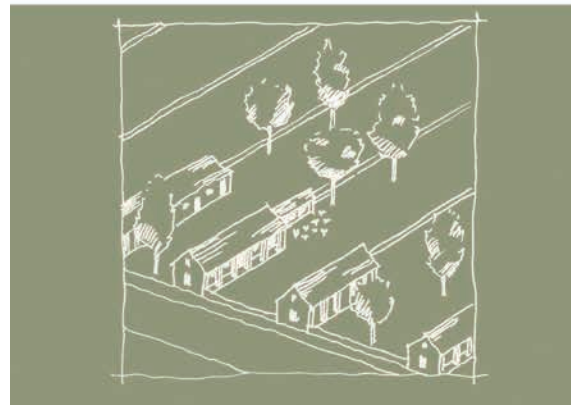
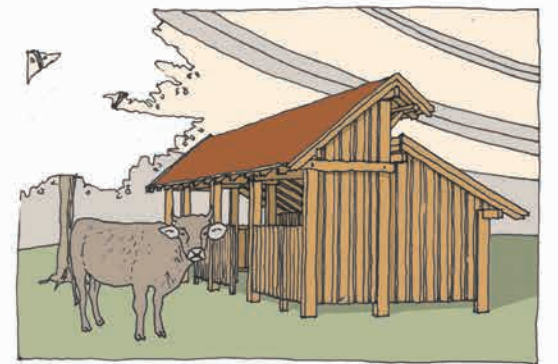
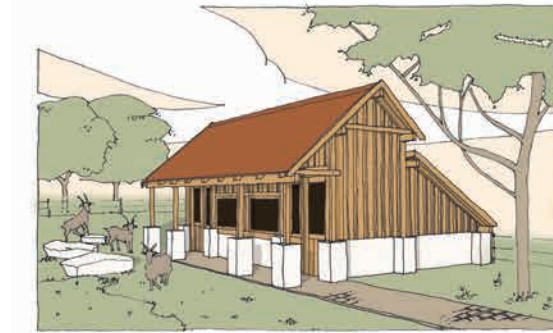
A Paradicsom egy kert. Itt az állatok és az emberek összhangban élnek. Egy gyönyörű hely, ahol a »munka« nem izzaszt, ember és állat jól él, és az emberek látják a napot, az eget, és esténként üdvözlük a csillagokat. A négy falat szétolva egy szoba helyett egy udvart kapunk, melyet melléképületek kereteznek. Ha a melléképületekbe állatokat hozunk, életünk kitágul, több időt töltünk kint, visszakapunk egy kis földi Paradicsomot.” (Boór Bernadett)

Az alkotó a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának növendékeként a magyar szerves építészet képviselőitől tanult, és az ösztöndíjas alkotás során fő inspirációs forrása a magyar népi építészet volt, melynek formavilágát mint harmonikus egységet tudatosan őrizte meg. A hagyományos melléképületek öncélú formai megújítása helyett a modern, energiatudatos elveknek megfelelő belsővel való együttműködésre törekedett.

A tervezett állattartó épületek mintaterveiben közös, hogy a meghatározó gesztusokat a fő teherhordó szerkezetek adják. Az építész ezzel a keretező tervezéssel mutatja be, hogy jó építészeti rákészséggel az olcsóbb, kevésbé nemes, vagy akár hulladékanyagokból is lehet jó arányú, szép építményeket összerakni.

Az építészetben az újszerűség helyett a minőségi „középszerűség” foglalkoztatja, amely a szépséget közvetíti szakmai és civil szemeknek egyaránt. Célja terveivel az állattartás népszerűsítése, valamint annak bemutatása, hogy jól működő épületekkel az állattartás izzasztó munka helyett kapcsolódás, paradicsomi élet is lehet.

Boór Bernadett Hilda:  
**Válogatás az ösztöndíjas rajzokból**  
2024  
kézi rajz gépi utómunkával





**BORKOVICS  
PÉTER**

üvegtervező művész  
Salgótarján, 1971

## AZ ÜVEG ÉLETRITMUSA

Borkovics Péter 2019-ben írta meg doktori disszertációját *A teremtő erők* címmel. Legfontosabb elismerésének a háromévente megrendezett kanazawai nemzetközi üvegkiállításon és versenyen való részvételi lehetőséget és az ott szerzett díjakat tartja. Ugyanitt minden alkalommal beavagották a legjobb száz művész közé. Tucatnyi üvegszobra ma már a világ több múzeumában és gyűjteményében megtalálható, például Tojamában, Speterburgban, Lettében, Frauenai-ban. Emellett több nemzetközi kiállításon vett részt, például Velencében, Michiganben, Coburgban.

*„Véletlenek sora, hogy az üveggel dolgozom, és azóta az üveggel való foglalkozás témája is a »véletlenről« szól. Pont a formálhatóságának összetettsége a kulcsa, az, hogy közben sok anyag jelen van benne. Egy másik fontos dolog, hogy úgy formázható, mint egyik anyag sem.*

*Az üvegben találtam meg azt a »modellező anyagot«, amivel meg tudom valósítani a világot formáló erők megjelenítését. Ezek az erők közvetlenül formálják az üveg anyagát általam rendezett keretek között. Az üveg a kemence belsejében megmozdul, én ekkor lépek közbe, és beleavatkozom e mozgásba. Megállítom az időt.»*  
(Borkovics Péter)

Az ösztöndíj megkívánta a rendszeres bemutatást, így átgondoltságra „kényszerített” a munkák tervezése és dokumentálása kapcsán. A művésznek ez főleg az előkészületi stádiumokban volt fontos, mivel már korábban is minden tárgyát igyekezett profi módon dokumentálni. A támogatásnak köszönhetően jobb minőségű anyagokat szerezhetett be, azokkal szabadabban bántathatott. A legfontosabbnak a szabadság bizonyult, bátran tudott kalandozni, feladva a biztosat az új lehetőségek ígéretéért. Az MMA ösztöndíja a maximalizmus eszköze lehetett.

A jövő lehetőségeink előkészítése már megtörtént, hiszen rengeteg ötlet előzi meg a valós, befejezett tárgyakat: ezek ott sorakoznak a polcokon, várva a sorsukat. Az üvegekészítéskor az újabb utak nehezen indulnak, lassú a kivitelezés, sok időre van szükség, az újabb anyagokat ki kell ismerni a biztos alkalmazáshoz. A sorozatok többnyire befejezetlenek, és alkotásuk során gyakran átfedések keletkeznek más gondolatokkal. Borkovics Péter vallja, hogy az üveg filozofikus anyag, saját életritmusa van, s e ritmus már túl elérhetetlen a világunk sodrásában.

Borkovics Péter:  
**Harangvirág**  
2022

összeolvasztott és melegen megtekert színes üveg, 40 × 40 × 4 cm



Borkovics  
Péter



**BOROS  
MISI**

zongoraművész  
Pécs, 2003

## FANTÁZIÁK

Boros Misi az MMA ösztöndíjprogramjának eddigi legfiatalabb támogatott alkotója, aki 18. életévét betöltve nyerte el a három évre szóló támogatást. A zene szeretete egészen gyermekkorától kezdve áthatja mindennapjait. Először négyévesen ült zongora elé, tizenegy évesen egy ország ismerhette meg a Magyar Televízió *Virtuózok* című műsorában 2014-ben. Ekkor a kicsik korcsoportjában első díjat kapott, majd ezt követően felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Rendkívüli Tehetségek Képzőjébe.

Összesen 11 zongoraversenyen szerzett első helyet 8 és 18 éves kora között hazai és nemzetközi viszonylatban. Koncertezett többek közt New Yorkban, Tokióban, São Paulóban, Pekingben és Sanghajban. Emellett Európa színpadai is örömmel fogadták: Bécs, München, Párizs, Chateauroux, Moulins, Aix-en-Provence, London, Milánó, Róma, Zürich, Stockholm, Göteborg, Zágráb is fellépőhelye volt. Tizenhét éves korára közel háromszáz koncerten lépett fel több mint 19 zenekarral és 22 karmesterrel. Fontos számára a klasszikus zene szélesebb körben való megismertetése. 2016-ban Junior Prima Díjat vehetett át, 2019-ben miniszteri

dicséretet kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától. 2020-ban A Magyar Klasszikus Zene Ifjú Nagykövete címet nyerte el.

Pályázata a *Fantáziák* címet kapta, melyben megvalósult egy önálló zenei anyag, a Hungaroton lemezkiadóban felvett *Fantáziák/Phantasies* CD, amely 2024 szeptemberében jelent meg. 2022 augusztusában a svájci Verbier Fesztivál zongoristadíját vehette át a Tábor Alapítvány támogatásával. A Kulturális Minisztérium által fenntartott Nemzeti Tehetség Program védnöke volt a 2023-as évben. A minisztérium Boros Misi Zeneligetet hoz létre a Bóköz Fesztivál keretében, Tésenfán. A hároméves időszakban összesen 118 koncertet adott, ebből 30 alkalommal külföldön (Ausztria, Svájc, Németország, Franciaország, Románia).

Életművének egyik kitűzött célja, hogy a lehető legmagasabb zeneművészeti szintre jusson el, emellett az embereknek örömet, felszabadulást szeretne a zene által nyújtani. Az ösztöndíj lezárása óta az eddigi elhivatottsággal napi 5–6 órát gyakorol, sokat olvas, más művészeti ágakat tanulmányoz, jelenleg Berlinben a Barenboim–Said Akadémiára jár.

Fotó: Kalmár Lajos



**BUCSI**  
RÉKA

animációsfilm-rendező  
Filderstadt (Németország), 1988

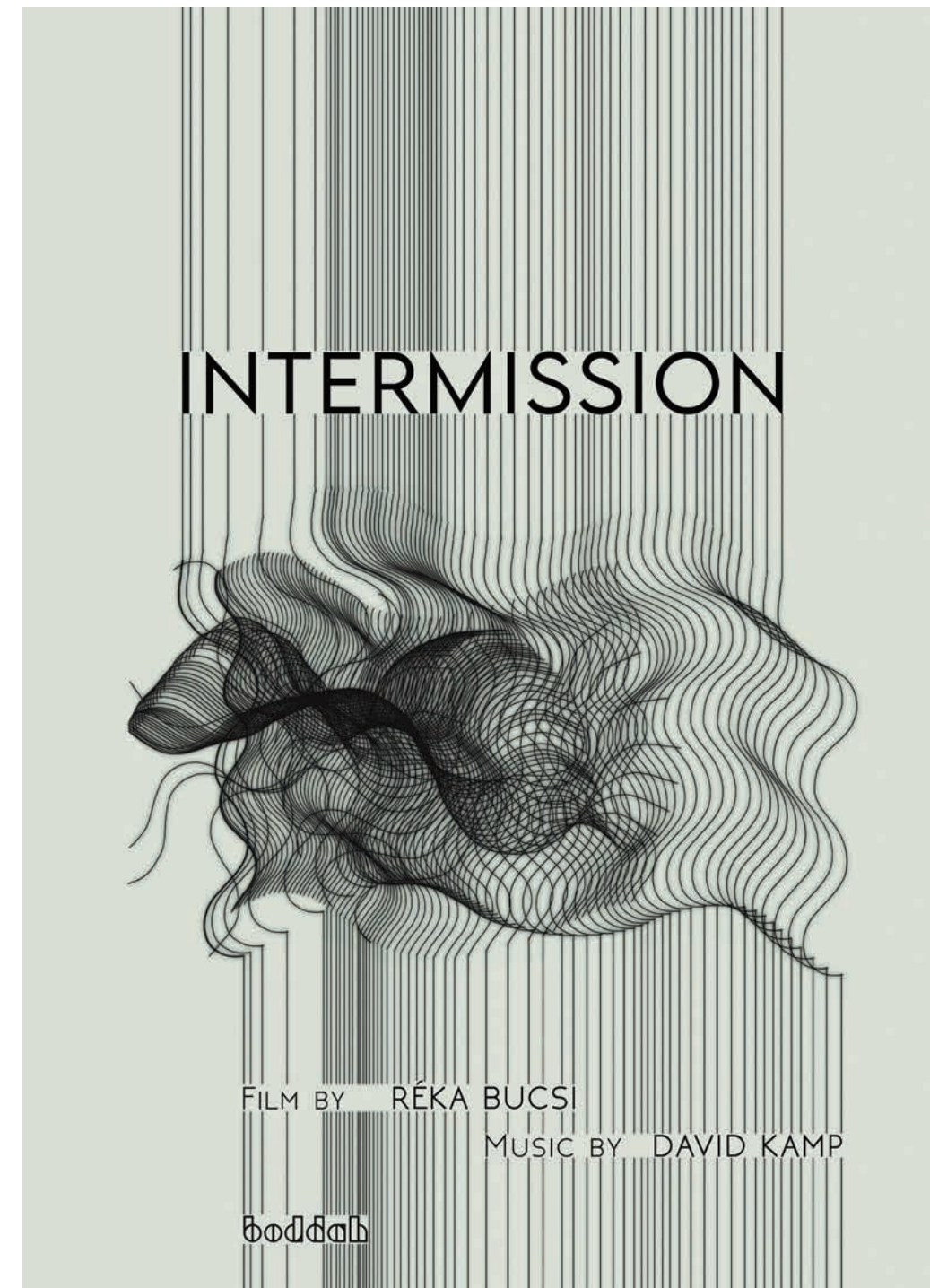
## TÁVOLRÓL VIZSGÁLT VILÁGOK

Bucsi Réka animációsfilm-rendező, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen szerzett mesterdiplomát. Diplomafilmje, a *Symphony no. 42* 2014-ben Oscar shortlistre került. Személyes filmjeit számos nemzetközi filmfesztiválon vetítették, mindhárom filmje szerepelt a Berlinale rövidfilmes versenyprogramjában, kettőt bemutattak a Sundance-en, valamint kettőt az SXSW-en. Réka *LOVE* című rövidfilmjét 2017-ben az Európai Filmdíj legjobb rövidfilm kategóriájában jelölték. *Solar Walk* című alkotása többek között elnyerte a 2018-as Berlinlén az Audi Short Film Awardot és az Ottawa International Animation Festival 2018-as nagydíját. Jelenleg a The Criterion Channel kínálatának része. Bucsi Réka 17 nemzetközi filmfesztiválon zsűrizett, többek között a Berlinale Shorts International Jury, a Szarajevói Filmfesztivál és a Sanghaji Nemzetközi Filmfesztivál zsűrijében. Előadóként részt vett a berlini és a New York-i Pictoplasma és a németországi FMX animációs konferencián. A Pratt Institute NYC, a The New School NYC és a CalArts vendégtanára volt. Ügyfelei közé tartozik a Cartoon Network, az Adult Swim, a Netflix, a Hulu, a YouTube és az FX Networks. 2017-ben az Európai Filmakadémia, 2021-ben pedig az AMPAS tagja lett.

A történetmesélés hangsúlyosan vizuális formája mindig is fő motivációja volt. Filmjei rendhagyó módon építik fel a narratívát, központi témái távoli perspektívából mutatnak be érzelmeket és világokat. A kollektív tudat realitása és a távolról vizsgált életek és világok bemutatása érdeklí inkább, mint az egyén története. Történeteinek fontos atmoszféráját a melankólia és a véletlenszerű humor alkotja. Számára talán a legfontosabb a közönségből kiváltott érzelmi reakció, ami ellentétes érzelmek kavalkádját idézi elő.

Az MMA hároméves ösztöndíjprogramja lehetővé tette, hogy időszakosan kizárólag az új *The Great Silence* című nagyjátékfilmjének fejlesztésére tudjon koncentrálni. Az ösztöndíjas találkozók hasznos mérföldkövek voltak, mivel lehetőséget adtak a projekt aktuális helyzetének rendszeres értékelésére és finomítására. Ennyire korai fejlesztési fázisban a visszajelzés és a közösség különösen sokat jelentett.

Bucsi legfontosabb jelenlegi terve a *The Great Silence* animációs nagyjátékfilmjének elkészítése, amelyet az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram alatt fejlesztett.



Az *Intermission* című animációs rövidfilm plakátja



**CSÁKI  
ANDRÁS**

*Liszt Ferenc-díjas gitárművész  
Budapest, 1981*

## GITÁRMÁNIA PAGANINI KORÁBAN

Csáki András zenei tanulmányait Budapesten a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen és Los Angelesben a University of Southern California Thornton School of Musicon folytatta. Tanulmányai alatt 11 nemzetközi versenyen nyert első díjat. 2009-ben Junior Prima díjat nyert, 2015-ben az Ágai Karola és Szendrey-Karper László Emlékérem első gitárművész kitüntetését, 2022-ben pedig Liszt Ferenc-díjban részesült. 2009 óta tanít a Zeneakadémia Vonós Tanszékén gitár főtárgyat.

A 2021-ben elnyert MMA Művészeti Ösztöndíjprogram keretei között a klasszikus gitár egyik legizgalmasabb – de Magyarországon mégis eddig kevésbé kutatott – időszakát, a hangszer 19. század eleji irodalmát, előadói gyakorlatát vette górcső alá, legfőképpen a kor gitáros metodikái, iskolái alapján. Ez a szakirodalomban gyakran „Guitaromanie”-nek nevezett időszak meghatározó a mai előadói gyakorlat szempontjából is, hiszen ennek a korszaknak az elején jelent meg és terjedt el a mai húrozású, hangolású gitár. Ez a szakirodalomban romantikus gitárként ismert hangszer méretében, hangzásában ugyan még eltér a ma általánosan ismert klasszikus

gitártól, de interpretációs és hangszertechnikai szempontból mégis kiindulási pontnak tekinthető.

Az ösztöndíjnak köszönhetően vásárolt romantikus gitárkópia főszereplésével készült demonstrációs YouTube-videófelvételek korunk technikai lehetőségeinek kihasználásával bemutatják a modern és a romantikus gitár hangzásának különbözőségeit. Az ugyanezen a platformon megtalálható rövid videók szemléletes példát nyújtanak a felmerülő legáltalánosabb interpretációs kérdésekre. Az ugyancsak az ösztöndíj ideje alatt a romantikus hangszerrel rögzített lemezfelvételen a korszak meghatározó művészeinek, Mauro Giulianiak három *Rossinianája* hallható. A felvétel meghallgatható a Spotify, az Apple Music és a YouTube Music platformokon.

A videó- és hangfelvételek mellett elkészült egy tanulmány is, amely útmutató kíván lenni az érdeklődők, valamint a szakma számára. Az írás a kor hangszertörténeti eseményeinek rövid bemutatása mellett zenei példákon keresztül ismerteti a 19. század eleji gitárosok zenei és technikai megközelítését, illetve igyekszik tisztázni a napi előadói gyakorlatban leginkább felmerülő interpretációs kérdéseket.

**Csáki András hangszerével**

Fotó: Herman Péter







**CSIKNÉ BARDON**  
RÉKA

*csuhéfonó népi iparművész, a népművészet ifjú mestere  
Sümege, 1979*

## MAGTÓL A SZATYORIG

Csikné Bardon Réka népi kultúránkból sarjadó, csuhéból fonható használati tárgyainak elkészítését, tudásának továbbadását és mesterségéhez való elhivatottságát az a hite táplálja, hogy hagyományaink, magyar népünk élő művészete útmutatóul szolgálnak egy értékebb világ felé, a csuhé mint értéktelennek hitt anyag megmunkálása pedig megtaníthat egy olyan szemléletre, amely egyre inkább hiányzik jelen korunkból. Csuhéfonó munkásságával, alkotásaival azt a célt tűzte ki maga elé, hogy felhívja a figyelmet kihalófélben lévő mesterségére és a mestersége által meghatározott életformára, a csuhéfonásban rejlő lehetőségekre és annak sokoldalúan hasznosítható alapanyagára.

Ahhoz, hogy a csuhéfonás társadalmi ismertséget, elismertséget kapjon, a csuhé felhasználása pedig szélesebb körben is elterjedhessen, Réka szerint a csuhéfonónak két alapvető feladatot kell ellátnia a közösség és a megújulás jegyében: alkotói közösségeket létrehozni, ahol visszataníthatja mesterségét és a hagyományokból táplálkozó mesterséget megújítva átmenteni mai korunkba. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2021–2024-es időszakában ezek a feladatok álltak ösztöndíjas tevékenysége középpontjában. Megvalósította a *Magtól a szatyorig* összetett, egész éves program-sorozatát, ezzel olyan gyakorlati módszert

kínálva, amelynek közösségi és tudásátadást célzó eseményei az embereket óvodáskortól felnőttkorig közelebb hozzák és bekapcsolják a csuhéfonás mesterségébe és a mesterséggel járó életformába. A csuhé természetes anyagának mindennapi életünkben való jelenléte befolyásolja életminőségünket, esztétikai, művészi érzékünket, környezettudatosságunkat. Megmunkálása különösen a lakáskultúra és a divat területén alkalmas a kísérletezésre, képes a megújulásra, s maradéktalanul része lehet 21. századi életünknek, segítve hagyományaink megélését.

A csuhéfonó népi iparművész az ösztöndíjas időszak alatt elkészült innovatív munkái, formatervezett csuhétáskái, kiegészítői és csuhébútorai megidéznek és újragondolják a hagyományos formákat, és felismerhető, egyedi márkaként népszerűsítik a csuhéfonás mesterségét, emellett felhívják a figyelmet a környezettudatosságra, a fenntarthatóságra, az újrahasznosításra, a természettel való szoros együttműködésre és kulturális örökségünk megőrzésére, hagyományaink megélésének fontosságára is. Bardon Réka munkái során keresi annak lehetőségét, hogy a hagyományt milyen innovatív megoldásokkal, formai kísérletekkel tehetjük megélhetővé, hozhatjuk használatba, milyen módon hordhatjuk, viselhetjük, népművészetünk miként maradhat élő.



**FolkTrend díjas csuhétáskák**

Fotó: Csikné Bardon Réka



**CSUZI  
MÁRTON**

táncművész, koreográfus  
Budapest, 1988

## LENNÉK-E TE, HA LEHETNÉK?

*„A kultúra tulajdonképpen a lélek vakcinája, a művészet a kollektív tudat antidepresszánsa. Az alkotók olyanok, mint a savannán a csorda őrei. Ha közeledik egy ragadozó érzelem, gondolat, jeleznek a többieknek. Ha pedig későn veszik észre a veszélyt, akkor megfestik az élményt, traumát, mint a bankautomata a lopott pénzt. A művész a társadalom pszichiátere. Tulajdonképpen ezért választottam a művészpályát, és maradok rajta a számtalan kihívás ellenére.”* (Csuzi Márton)

Csuzi Márton a Budapest Kortárstánc Főiskolán diplomázott 2010-ben, majd elvégzett egy posztgraduális képzést Párizsban az Art Du Déplacement Academyn. Ezt követően elsősorban a Duda Éva Társulat adott teret művészi ambícióinak közel tíz éven keresztül, de szabadúszóként feltűnt többek között Kovács Gerzson Péter (Tranzdanz) előadásaiban, dolgozott Feledi Jánossal, Kulcsár Noémivel, a Közép-Európa Táncszínházzal, Berlinben Constanza Macrasszal (Dorkypark Company), Brüsszelben Hugo Dehaessel.

A színpadon kívül a táncteremben oktatóként is vállalt feladatot. Tanított a Budapest Kortárstánc Főiskolán, a Magyar Táncművészeti Egyetemen, a Pécsi Művészeti Szakgimnáziumban, a Győri Művészeti Szakközépiskolában, a Nemes-Nagy Ágnes Művészeti Középfiskolában, a Dózsa György Szakközépfiskola művészképzőjében.

Koreográfusként is termékeny évek állnak mögötte. Első önálló előadásával, a *Simeonnal*, elnyerte egy amerikai szervezet, a WISE Alapítvány koreográfusi díját, dolgozott Szőcs Artúr rendező mellett a *Lear király*

táncszínházi adaptációján, koreografált sikerdarabot a Loupe Színházi Társulással (*A kezdet/vége*). Koreográfusként közreműködött Verdi *Requiemje* scenírozott változatának színpadra állításában Tulassay Ádám rendező oldalán.

2023-ban harmadmagával megalapította saját társulatát, a OneTwoMany kollektívát, akik multidiszciplináris előadásaikkal járják Európát. Fesztiválszervezőként is próbára tette magát (Flying Bodies Fesztiválok, MUCH Újcirkusz Fesztivál, Ozora Fesztivál). Fülöp Viktor- és MMA művészeti ösztöndíjasként kutatással is foglalkozott, miközben a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatójaként továbbképezte magát.

Jelenleg egy önálló esten dolgozik, mely önismereti utazásra hívja a nézőket. A következő feladat egy kortárs színház- és táncvarieté megalkotása lesz, mely alternatívát kíván nyújtani a kereskedelmi értelemben szórakoztató előadásokra, azok mellett.

Jövőbeli terveiről így ír: *„Azt hiszem, a következőkben arra fogok koncentrálni, hogy megértsem, hogy érvényesülhet jobban a kortárs előadóművészet ebben az óriási kulturális zajban. Meg szeretném ismerni azokat, akik meg akarnak újulni, és azokat is, akik nem annyira szeretik a kísérletezést. Személyes történetekkel szeretnék foglalkozni, de nem elvesztve a műfaj szórakoztató erejét. Mindemellett természetesen én is öregszem, és egyre nagyobb kíváncsisággal várom, hogy merre változik a táncom, a testem, lelkem. Keresem az új irányokat, új formákat, a mozgás helyét a mindennapok érzelmi viharában.”*



Csuzi Márton előadás közben



**DÉVITY  
ZOLTÁN**

karnagy  
Zenta, 1982

## KÜLDETÉS A ZENEI ANYANYELV MEGISMERTETÉSÉÉRT

Dévity Zoltán a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen végzett tanulmányai után a berlini Hanns Eisler Főiskola karvezetés szakán volt ösztöndíjas, ahol Richard Strauss kórusművészetével foglalkozott, végül 2010-ben szerezte meg karvezetői diplomáját Párkai István, Erdei Péter, Hartványi Judit, Horváth Gábor és Jobbágy Valér tanítványaként.

2009 és 2012 között tanított, vezényelt és kurzusokat tartott Kínában zeneművészeti egyetemeken, iskolákban, többek között Tajjüan, Peking, Csengtu és Hangcsou városokban, ahol kamarazenekarokkal, gyermek-, női és vegyes karokkal dolgozott.

Ezt követően Budapesten az ELTE Bartók Béla Énekkarának hangképzője és másodkarnagyja, illetve az újpesti Adorate Énekkar vezetője volt.

Karnagyként részt vett Johannes Prinz, Kathy Romey, Frieder Bernius és Hans-Christoph Rademann mesterkurzusain. Énekesként a Honvéd Férfikarban, a Magyar Rádió Énekkarában, Helmuth Rilling együtteseiben, Stuttgartban és Weimarban szerezte tapasztalatait.

2013-ban Szentpéterváron a fiatal karnagyok 7. nemzetközi versenyének különdíjasa lett.

2017 óta Kínában él. Karvezetőtanári munkássága mellett előadásai főként a kórushangzásról, hangképzésről, a kínai népdalok Kodály-konceptió szerinti alkalmazásáról, annak

iskolai énektanítási gyakorlatba helyezésének lehetőségeiről szólnak. 2021-ben Tiencsinben, 2022-ben Pekingben tartott előadásokat az országos ének-zene tanári konferenciákon. Tanítványai gyakran felkeresik a Kecskeméti Nemzetközi Kodály Intézet továbbképzéseit, egyik kantoni tanítványa 2024 szeptemberétől a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem karnagy szakának MA-képzésén folytatta tanulmányait.

Küldetésének tekinti, hogy elősegítse Kínában a Kodály-konceptió alkalmazását a zenetanításban, hogy ne csak ismerjék, de a gyakorlatban is használják a módszert. Ennek érdekében hozta létre az MMA támogatásával azt a kínai gyermekdalgyűjteményt, amely alapjául szolgált a 2025 januárjában megjelenő tankönyvcsalád első fejezetének, elősegítve a zenei anyanyelv használatát az énekórákon. A dalok egy részének gyakorlati használhatóságát már több kínai általános iskolában, illetve iskolán kívüli zenei központokban kipróbálta a tanárok nagy meglepedésére.

Jövőbeli feladatai közé tartozik a kínai gyermekdalok alapján pedagógiai célzatú két- és háromszólamú énekgyakorlatok összeállítása, illetve kortárs kórusművekben történő feldolgozása, amelyben alkotótársként is részt vesz, hogy az ilyen jellegű feladatokkal, előadási darabokkal segítse a gyerekek polifonikus készítségfejlesztését.



**Házi koncert  
Pengcsouban**



**Daltanítás és játék  
az ének-zene tanári konferencián  
Csuhajban**



## DRAGONNY TÍMEA ILDIKÓ

Bartók Béla–Pásztory Ditta-díjas zeneszerző  
Nyíregyháza, 1976

# ZENESZERZÉS SZÉLES KÖRŰ MŰFAJI KERETEK KÖZÖTT

Dragonny Tímea a hazai és nemzetközi zenei élet ismert, keresett zeneszerzője. Szimfonikus zenekari művei, kamarazenei, vokális darabjai, kórus- és vokálszimfonikus kompozíciói rendszeresen hallhatóak a koncertpódiumokon. Vezető szimfonikus zenekarok és neves szólisták széles körben játsszák műveit. Drezdában a Modern Zenei Fesztiválon, a Tavasz Fesztiválon Madridban és Frankfurtban tűzték műsorra műveit. Önálló szerzői koncertje került megrendezésre a Mendelssohn Bartholdy Zeneakadémián Lipcsében és Amszterdamban az Őszi Fesztiválon. Zeneakadémiai éve alatt köztársasági ösztöndíjat nyert. 2000-ben a Spanyol Kulturális Minisztérium ösztöndíjasa volt. Három alkalommal (2002, 2003, 2004) részesült Kodály Zoltán Zenei Alkotói Ösztöndíjban. Pályáját két éven át az Academie Musicale de Villecroze (Franciaország) támogatta. 2022. május 30-án a magyar klasszikus zene napján a Nemzeti Filharmonikus Zenekar műsorra tűzte ősbemutatóként a Műpa zeneműpályázatán díjazásban részesült *BIFROST, a Híd'* című zenekari művét a Zeneakadémián. *Onyx* című zenekari művét a Műpa *Felfedezések* sorozatában hallhatta a közönség. 2024-ben a *Splendour* című művét a Turku Filharmonikus Zenekar mutatta be Finnországban. 2022-ben elnyerte az Artisjus Év komoly-

zenei műve díját a *To a Skylark* című alkotásával. Szakmai munkásságának elismeréseképpen 2023-ban Bartók Béla–Pásztory Ditta-díjban részesült.

„Az alkotói ösztöndíj időszakában három fő vonal mentén komponáltam. Zeneszerzői célkitűzésem volt a széles spektrumon zajló alkotás, a színes paletta létrehozása több műfajban: nagylegzetű, szimfonikus kompozíciókon át, kamarazenei alkotásokon keresztül a pedagógiai célzatú, gyermekeknek készült művekig. Az elkészült kompozíciókból számos bemutatásra került. Kamarazenei és vokális műveim közül fesztiválokon, kiemelt eseményeken hangzott el a *Színek zengése* című ének-gitár duó, a *La magie de la vue* című trió, Est, valamint *Kél a Hold* című zongorakíséretes kórusművem és a gyermekeknek készült négykezesek is. A Műpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében a *Petőfi-émlékév* alkalmából elhangzott a *Csillagsugár* című vokálszimfonikus alkotásom a *Szent István Filharmonikusok*, a *Szent István Király Oratóriumkórus*, illetve a *Szent István Zeneművészeti Szakgimnázium Leány- és Férfikarának* előadásában Záborszky Kálmán vezényletével. Az ösztöndíjnak köszönhetően a legfontosabb céloom valósult meg: a magyar kultúra értékeinek gyarapítása.”  
(Dragonny Tímea)



**Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj**

2023

Fotó: Szerbák Elek



**A BIFROST, a Híd' ősbemutatója a Nemzeti Filharmonikus Zenekarral Oliver von Dohnányi vezényletével a magyar klasszikus zene napján**

2022. május 30.

Fotó: Fazekas István



**A Csillagsugár című vokálszimfonikus mű ősbemutatója a Szent István Filharmonikusokkal, a Szent István Király Oratóriumkórusokkal és a Szent István Zeneművészeti Szakgimnázium kórusaival, Záborszky Kálmán vezényletével**

2023. október 28.

Fotó: Németh Szabolcs



**FALVAI  
BALÁZS**

okleveles építész  
Budapest, 1979

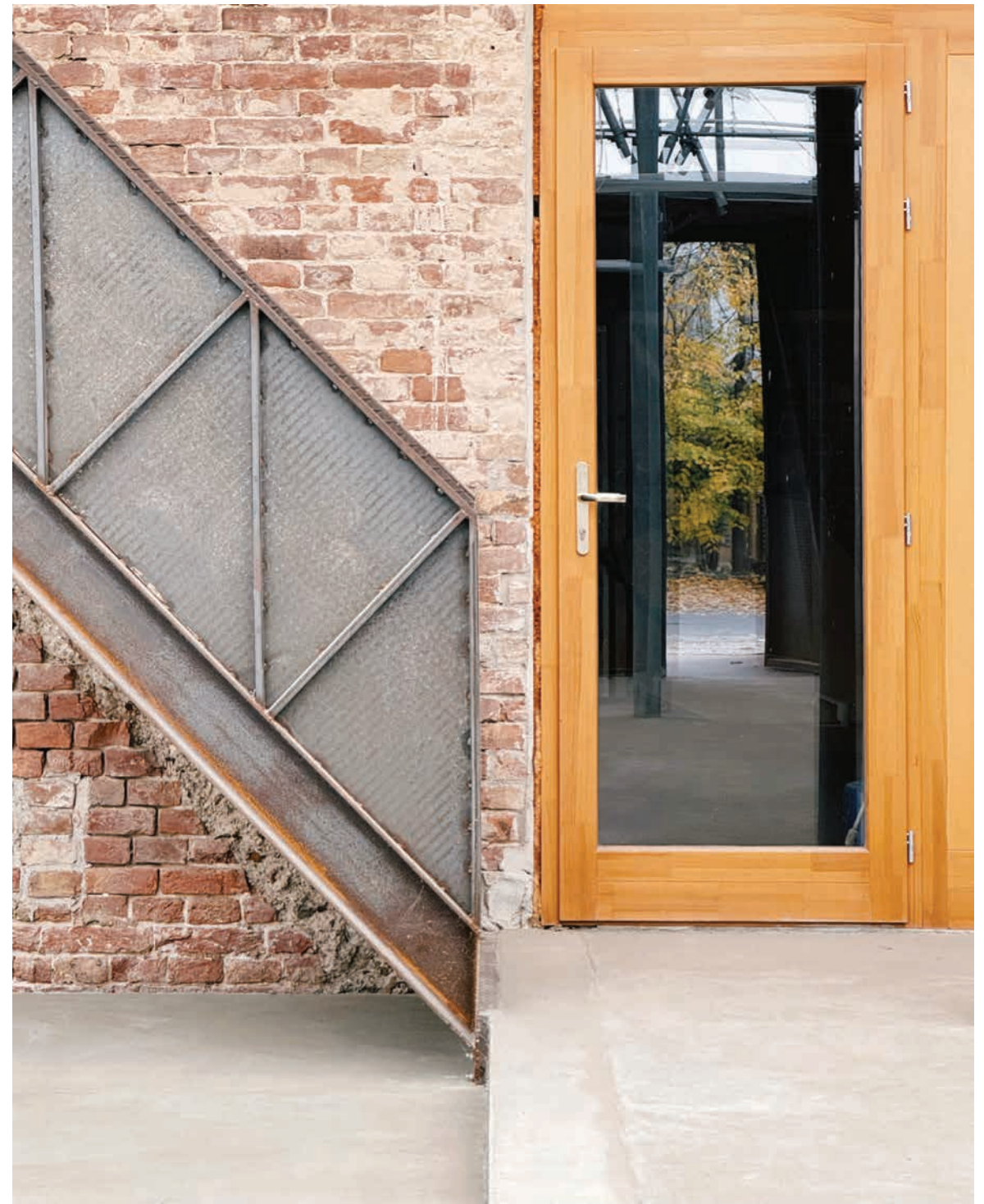
## KÉZMŰVES ESZTÉTIKA

Falvai Balázs DLA a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Középülettervezési Tanszékén diplomázott 2003-ban, diplomamunkája Hauszmann Alajos-díjat érdemelt ki. A Junior Prima díjjal kitüntetett építész 2012-ben DLA-fokozatát is ugyanitt szerezte meg. 2008-ban Nagy Mártonnal és Török Dáviddal megalapították saját irodájukat, a DMB Műtermet. A Pro Architectura díjjal és Molnár Péter-emlékdíjjal elismert stúdió olyan munkákat jegyez, mint a Mies van der Rohe-díjra jelölt Újpesti Multifunkcionális Sportcsarnok és a nagykanizsai Boldog Donáti Celesztina Óvoda vagy Magyarország főkonzulátusa Lendván, a tatai Látássérültek Rehabilitációs Intézete, a Lechner Ödön tervezte városligeti Sipeki-villa rekonstrukciója és bővítése, valamint az ürömi Szent György Római Katolikus Plébánia. Építészeti terveik között szerepel többek között az ankarai és a varsói magyar nagykövetség, a MOME Campus, a Magyar Nemzeti Múzeum, valamint a Tata Szíve tervpályázat. A műterem vezető építész a Debrecen Kultúrájáért Alapítvány kitüntette, több tárlat kiállítója és kurátora, kéziratok szerzője.

Építészeti munkásságának fő motivációja a kézműves szakmagyakorlás lehetőségeinek keresése. Irodája munkamódszerében meg-

határozó szerepet tölt be a makettezés, a grafikai igényesség, amelyek nemcsak sajátos eszközök, hanem az alkotótevékenységéhez egyben forrásként is szolgálnak. „Ha valami úgy készül, hogy abban lelkesedés van, akkor a munka örömeiből észrevétlenül következik a többlettérték, a végeredmény harmóniája, esztétikája is” – vallja Falvai Balázs. Praxisa mellett egyenértékűen hangsúlyos az egyetemi szerepvállalása is: a BME Építészmérnöki Kar Lakóépülettervezési Tanszékének tanszékvezető-helyettese, a Kraft Kutatócsoport műhelyvezetője. Az egyetemi tevékenységében is fontos szerepet kap az anyagokkal kapcsolatos kísérletezés, a barkácsolás tervezői stratégiává emelése, amely leleményességet, hagyományőrzést és egyben innovációt is jelent munkáiban.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram segítségével sikerült felépítenie a Debreceni Egyetemnek tervezett inkubátorházat, amelynek terve különleges módszertannal született meg. A helyszíni művezetések keretében történő érzékeny tervezés a kézműves szakmagyakorlás új lehetőségeit keresi. Az ösztöndíjat záró esszéiben e módszertan lehetőségeit összegzi. Az elmúlt időszakban gondolatainak mintegy kísérleteként társaival számtalan installációt, forma- és részlettanulmányt készített.



### Szárító Műhely inkubátorház

Debreceni Egyetem Műszaki Kar Építészmérnöki Tanszék  
Debrecen

Fotó: Palkó György / Weizskopf András



**FÉLEGYHÁZI  
ZSUZSANNA**

építész, iparművész  
Budapest, 1971

## A HELY HAGYOMÁNYA – A LASSÚ IDŐ DICSÉRETE

Félegyházi Zsuzsanna a Magyar Iparművészeti Egyetemen diplomázott építész iparművészként.

A történelem, a kultúrtörténet és a művészet-történet iránti érdeklődése, e területek szeretete gyermekkorától tart, és az évek során csak erősödött. Ez irányú olvasmányai, kutatásai nyomán újabb és újabb érdeklődési területek tárultak fel előtte, melyek folyamatosan hatással voltak alkotói munkásságára. Figyelme egyre inkább a középkor varrási, illetve a különféle textilneműk díszítő technikai felé fordult, főképpen a különböző hímzésekkel, azoknak készítési metodikájával és stílusával, illetve jelentésével és háttérével foglalkozik. Gyermekével – Félegyházi Botonddal és Félegyházi Borbálával – együtt kísérleti régészeti projekteken vesz részt, az általa készített autentikus történelmi viseletek számos alkalommal szerepeltek hazai és határon túli hagyományőrző rendezvényeken. Ezekben az esetekben nem csupán az elkészült ruhák és kiegészítők esztétikuma a fontos, hanem a teljesen kézzel készült, illetve korabeli szabású viseletek gyakorlati összevetése a gépi varrással, „mai módon” készültekkel.

Fontos szerepet játszik életében tudásának, kutatásainak továbbadása is. Visegrádon

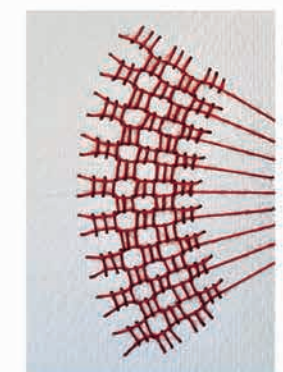
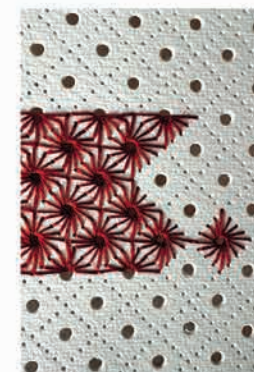
rendszeresen tart gyermekek számára történelmi témájú foglalkozásokat és táborokat, amelyek rendszerint nagy sikert aratnak.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram lehetőséget adott arra, hogy mindezt a tudásra új irányból tekintsen. Az így megálmodott és megalkotott könyv címében (*A Hely hagyománya – a lassú idő dicsérete*) megjelenő hely nem más, mint szűkebb hazája, Visegrád Isten által teremtett és ember által alkotott környezete. Erdők és hegyek, a nagy folyó és a mind-ezek köré rakódott kultúra: egy település születése, virágzása és hanyatlása.

Sokgyermekes édesanyaként a hagyományos női tevékenységek és az ezek mögött felsejlő asszonyi sorsok foglalkoztatják. Számára csöndes idő minden olyan munkafolyamat, amely kívülről nézve monotonnak tűnik. Valójában ez a belső történések ideje, a meditáció egyik formája.

Ösztöndíjas munkájában e két irányvonal találkozik. A visegrádi aranykor meghatározó asszonyai, a királynék élete villan fel térhatású akvarelleken s a hozzájuk kapcsolódó középkori szövegemlékekben: sok száz éves öltésekből kialakuló arany, fehér és vörös szálak szövedéke domborodik a lapokon.

**Részletek Félegyházi Zsuzsanna ösztöndíjas időszak alatt készült művészkönyveiből**





**FERENCZ**  
S. APOR

Barcsay-díjas képzőművész  
Csíkszereda, 1975

## ALKOTÓI PÁLYA ÉS SZAKMAI KÖZÖSSÉGI SZEREPVÁLLALÁS

Tanulmányait a csíkszeredai Nagy István Művészeti Középiskolában, majd 1996 és 2001 között a bukaresti Nemzeti Művészeti Egyetemen végezte.

Tagja számos szakmai szervezetnek, többek között a budapesti MAMŰ Társaságnak és a Caffart Képzőművészeti Egyesületnek, illetve a Romániai Képzőművészek Szövetségének. 2015-ben alapította és azóta szerkeszti a Fórumtizenöt nevű online képzőművészeti fórumot, amely a székelyföldi kortárs képzőművészeti történekek szemléje. Korábbi szakmai elismerései között szerepel a Communitas Alapítvány alkotói ösztöndíja (2003, 2010), a Budapest Galéria ösztöndíja (2006, 2019), az NKÖM és az Illyés Közalapítvány Hollósy Simon-ösztöndíja (2006), a Barcsay-díj (2011), a II. Székelyföldi Grafikai Biennálé különdíja (2012), a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíja (2021–2024) és számos NKA alkotói támogatás.

2017-től a sepsiszentgyörgyi Székelyföldi Grafikai Biennálé megbízott kurátora. Az alkotói pálya mellett fontosnak tartja a szakmai közösségi munkát is, így számos esemény és kiállítás művészeti vezetője.

Munkáiban hangsúlyosan jelen van az emlékezés témaköre és a saját, emberi kapcsolati viszonyrendszerének kérdései. Mi az emlékezés, és hogyan jeleníthető meg a művészetben, milyenek lehetnek az emlékezés képi formái?

Művészetének tartalmi hátterében gyakran megtalálhatók társadalomkritikai elemek, de ugyanúgy helyet kap a humor és az ironikus hangvétel. Eszköztárában fontos szerephez jut a talált tárgy, és beemeli „provinciája” tárgyi kultúrájának egy-egy elemét is, ily módon hangsúlyozva a lokális, tradicionális értékek fontosságát. Különösen fontos számára a mű üzenete, az ábrázolhatóság és a mondanivaló kortárs formanyelven való megjelenítése.

A hároméves ösztöndíjprogram az anyagi támogatás biztosítása mellett stabil szakmai hátteret és a kapcsolati rendszer gyarapításának lehetőségét nyújtotta, ami nagymértékben hozzájárult a szakmai fejlődés folyamatához. A művész tervei között számos megvalósítandó projekt munka szerepel, ezek egyike az őt körülvevő közvetlen makrotársadalom és a saját emberi viszonyrendszerének kérdéseit vizsgálja. A szakmai közösségi munkát és szerepvállalást a továbbiakban is fontosnak, szükségesnek tartja, ezeket szándékai szerint a jövőben is folytatni szeretné.



Ferencz S. Apór:

**Barátok és/vagy ellenségek kazettái**

2022–2023

vegyes technika, 5 db dobozkép, 190 × 140 cm



**DR. GÁLBORYNÉ MANNINGER  
ZSUZSANNA**

a Manninger Miklós Táncművészeti Alapítvány kuratóriumi elnöke  
Budapest, 1977

## HAGYATÉKÖRZÉS LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

Dr. Gálboryné Manninger Zsuzsanna néptáncoscsaládban nevelkedett. Édesapja Manninger Miklós, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett, nívódíjas koreográfus, nagybátyja Manninger György koreográfus. 14 éves korától néptáncolt az édesapja által vezetett Törekvés Táncegyüttesben, amelynek édesanyja is táncosa volt.

Édesapja 2014-ben bekövetkezett halála után családjával megalapította a Manninger Miklós Táncművészeti Alapítványt, melynek kuratóriumi elnöke. Az alapítvány célja a koreográfus-testvérek gazdag hagyatékának gondozása, koreográfiáik szerzői jogi védelme, azok Lábán-féle kinetográfiai lejegyzése, illetve táncleírással való rögzítése.

A Manninger testvérek mind a magyar, mind a nemzetiségi kultúra területén maradandót alkottak, György sokszor korát megelőzve, Miklós a magyarországi német táncművészet színvonalát alapítva lerakva. Sajnos a testvérek számos koreográfiájának egy része már nem táncolt, feledésbe merült. Főleg György munkássága aluldokumentált, így még nagyobb a jelentősége, hogy a hagyatékuk még fellelhető művei rögzítésre kerüljenek, a bennük felhalmozott népi hagyomány, kortárs népművészeti alkotói kincs továbbélése biztosított legyen.

Zsuzsanna az ösztöndíjprogram keretében végzett kutatásának célja a Manninger testvérek

szakmai pályájának részletesebb feltárása, a koreográfiáik összegyűjtése, valamint a korszak megismerése volt, amelyben alkotósaik megszülettek. Az ösztöndíjas a kutatás során számos adatközlővel készített interjúkat, akik a koreográfusok pályatársai, táncosai voltak. Vizsgálta a koreográfiák létrejöttének körülményeit, a testvérek motivációját a tradicionális paraszti életmód koreográfiáiban történő megőrzésével kapcsolatban, valamint a polgárosodó nemzetiségek hagyományainak feldolgozását.

„Az ösztöndíjprogram elősegítette számomra a kutatási témám vonatkozásában a kapcsolatépítési lehetőségeket, szélesre tárta a kutatási lehetőségeket egyes intézményekben, mint például az Állambiztonsági Levéltárban, a Martin György Médiatárban, a Táncarchívumban, a Zenetudományi Intézetben, a Hagyományok Házában. Emellett segítséget biztosított külföldi intézetekkel történő kapcsolatfelvétel esetén is (pl. Lipcsei Táncarchívum). A kutatói státusz elősegítette az adatközlők pozitív attitűdjét az interjúk során.” (Dr. Gálboryné Manninger Zsuzsanna)

Az ösztöndíjas célja, hogy a koreográfus-testvérek teljes hagyatékát a rendelkezésre álló filmek alapján táncleírással, illetve szöveges táncleírással rögzítse, pályájukról, életükről, az amatőr néptáncmozgalomban betöltött szerepükről összefoglaló művet írjon.



### **Manninger Miklós emlékműsora**

Művészetek Palotája, 2015. május 9.

Fellépő táncsoportok: Törekvés Táncgyűttes, Soroksári Német Nemzetiségi Tánc Egyesület, Herbstrosen Táncsoport, Solymári Hunyadi Mátyás Német Nemzetiségi Általános Iskola Táncsoportja

A képen az emlékműsor megnyitásakor Manninger Miklós által vezetett táncsoportok táncosai állnak a színpadon szeretett koreográfusuk kivetített fotója alatt.





**GÓRA**  
ORSOLYA

festőművész  
Budapest, 1975

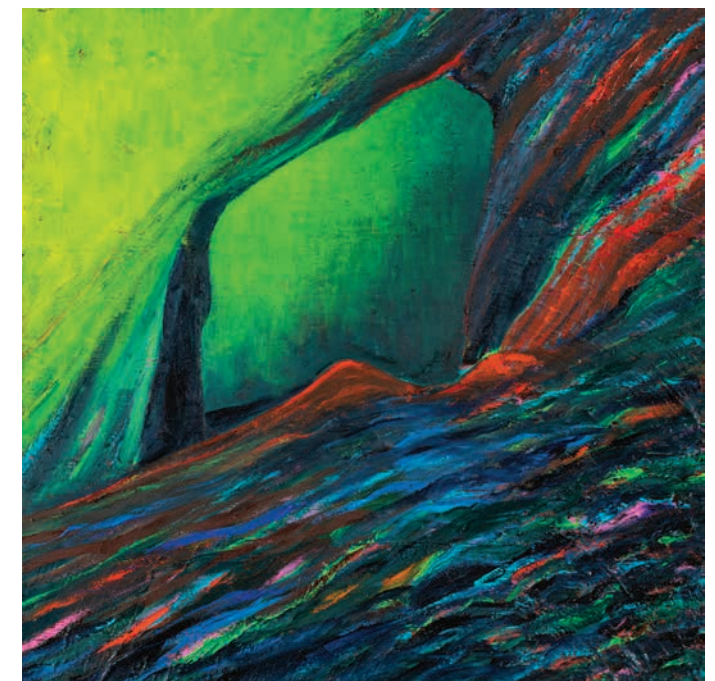
## COLORIUM

Góra Orsolya festőművészként diplomázott 2000-ben Nagy Gábor tanítványaként a Magyar Képzőművészeti Egyetemen. 1997-ben Ludwig-ösztöndíjat nyert, mely lehetővé tette számára, hogy két szemesztert töltsön a Düsseldorfi Művészeti Akadémián Konrad Klapheck professzor nemzetközi osztályán. Már akkor is a különböző színelméleteket kutatva hozta létre sorozatait, melyeken keresztül a szín szublimálásának, feloldódásának folyamatait kutatta, megtartva annak testi, tapintható minőségét. Célja, hogy a festék, a testes szín anyagi, tárgyi mivoltát úgy jelenítse meg a festővásznon, hogy közben azok egy érzékfeletti, spirituális, anyagtalan világot ábrázoljanak. Azt a folyamatot, lelki síkot keresi a festészetben, ahol a leírható világon túli sík válik láthatóvá.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram alatt Nemcsics Antal színekutató professzor színelméletét és színdinamikáját dolgozta fel, átültetve azt a jelenbe és igazolva a mester azon gondolatát, miszerint a színek túlmutatnak önmagukon.

Képei nem sorolhatók sem a figurális, sem pedig a nonfigurális kategóriákba. Valóság-elemek vagy ezekre utalások, mint a táj, a hegyek, a víz, a szikla, bár megjelennek a munkákon, de ezek az elemek, illetve fragmentumok, szimbólumok csupán egyfajta átmenetek, átjárók a való és a transzcendens világ között. Ezért is választja a festő a képein az immanens színeken túlmutató színkombinációkat, ahol a nézőnek át kell lépnie a köznapi értelemben vett határait ahhoz, hogy be tudja fogadni a képeket.

Színszekvenciáknak nevezte el az ösztöndíjprogram során létrehozott képeket, valamint azt a folyamatot, ahogy a színek kapcsolódási sorrendjét vizsgálta a képeken. Az egymásra felvitt színek ereje, hőfoka és ezáltal a megjelenése nagymértékben függ attól, hogy mely rétegek kerülnek az adott szín alá. Ahogy az ember jellemvonásait, karakterét és viselkedését nagymértékben befolyásolják az életben egymásra épülő történések, valamint az azokat mozgató személyes döntések, úgy a színek összehatása is azok kapcsolódási sorrendjének függvényében dől el.



Góra Orsolya:  
**Vajon mit látunk valóságként? 1-4.**  
2023  
4 × (100 × 100 cm)

Fotó: Mester Tibor



**GRELA  
ALEXANDRA**

illusztrátor, festőművész  
Świętochłowice (Lengyelország), 1974

## IN LUSTRARE

Grela Alexandra a Krakkói Képzőművészeti Akadémia festő szakán diplomázott 1999-ben, majd ugyanott szerzett doktori fokozatot (DLA) 2012-ben. Alkotásai eddig 28 egyéni kiállításon és több mint száz csoportos kiállításon voltak láthatók a következő országokban: Magyarország, Lengyelország, Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Németország, Oroszország, Ukrajna, Szlovákia, Románia, Bulgária, Macedónia, Törökország, Egyiptom, Kína, Japán, Kuba, Argentína, Uruguay.

Illusztrátorként több mint 40 publikációt jegyzett, köztük számos díjazott kötetel. A gyermek- és ifjúsági illusztrációk mellett készít papírszínházakat (a budapesti Csimota Kiadóval), illetve szépirodalmi és kulturális illusztrációkat is. 2019-ben neki ítelték az I. Budapesti Illusztrációs Fesztivál fődíját. 2021 és 2024 között az MMA művészeti ösztöndíjasa volt. 2022-ben szerepelt a legfontosabb nemzetközi gyermekkönyv-illusztratori válogatásban (IBBY Honour List). Magyarországon négy ízben ítelték neki az év illusztrátora díjat. Munkásságát Debrecen városa Csokonai-díjjal ismerte el. 2024-ben férjével, Kónya Ábellel közösen elnyerték az ugyancsak debreceni Kölcsey Ferenc-ösztöndíjat, majd ők lettek a Hajdú-Bihar Vármegyei Prima Díj „magyar képző- és iparművészet” kategóriájának győztesei.

„A művészi illusztráció inspirál leginkább. Belső meggyőződésem, hogy az illusztrációnak nem csak az lehet a szerepe, hogy kiegészítse, másolja a szöveget. Képes arra is, hogy önálló műként funkcionáljon, ami számomra a legerősebb motiváció a munkámhoz.”  
(Grela Alexandra)

Ars poeticája szépirodalmi művekhez készített alkotásaiban érhető tetten a legmarkánsabban. Az 55 x ADY című kötet (Déri Múzeum, Debrecen, 2021) vagy a *Viszek egy szívet – Egy-másra felelő versek* (Pagony Kiadó, Budapest, 2023) ennek kiemelkedő példái. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram segítségével elkészült egyik képciklusa ugyancsak irodalmi ihletésű: a még nyomtatott kiadásra váró *ottHOL – Kortárs irodalmi antológia* esetében fiatal és középgenerációs magyar szerzők az otthonnal, a származással, a haza fogalmával kapcsolatos írott szövegei, valamint a velük műpárok alkotó vizuális réteg közvetítenek szuggesztív körképet a magyar közelmúlthoz köthető legkülönbözőbb életérzésekből. Grela Alexandra munkái bizonyítják, hogy a korosztályoktól független irodalmi illusztrációnak a 21. században is van létjogosultsága, sőt: egy rendkívül izgalmas és hiteles forma arra, hogy a jövő generációkat a vizualitáson keresztül közelebb hozza az elmélyült olvasáshoz.



Grela Alexandra:  
**ottHOL – Kortárs irodalmi antológia**  
**Illusztráció Harag Anita Anyád is mindjárt jön**  
**című novellájához**

2022  
tempera, ceruza, merített papír, 36 x 30 cm

Fotó: Mészáros Viktória



Grela Alexandra:  
**ottHOL – Kortárs irodalmi antológia**  
**Illusztráció Áfra János A visszpillantás**  
**pátosza című tárcanovellájához**

2022  
tempera, ceruza, merített papír, 35 x 30 cm

Fotó: Mészáros Viktória



**DR. HAJAS  
ÁGI**

művészettel nevelés coach, komplex rajzelemző, okleveles építészmérnök  
Sopron, 1978

## A NEVELÉS MŰVÉSZETE

Dr. Hajas Ági küldetése a művészeti integráció és a művészettel nevelés. Figyelme fókuszában az áll, hogy hogyan tudják egyes művészeti ágak egymást hatékonyan támogatni és az alkotási folyamatot előremozdítani, mert hisz abban, hogy a szakterületeknek és a művészeti területeknek újra meg kell nyílniuk egymás felé ahhoz, hogy úttörő megoldások és kiemelkedő alkotások születhessenek.

Mivel Ágnes saját magát is folyamatosan képezte különböző művészeti területeken, hamar észrevette, hogy egyes módszerek átültethetők más alkotási területekre, sűrítve ezáltal a gondolatot, az alkotás esszenciáját képezve le. Ebben a szellemiségben hívta életre a 2000-es évek elején a RÉT (rajz, építészet, tánc) kísérleti alkotóműhelyét, amely 2005-ben workshopsorozatként a Trafóban, a Kortárs Művészetek Házában is helyet kapott. Ugyanabban a szellemiségben hozta létre 2008-ban a MAAK Design csoportot, ahol iparművészekkel és képzőművészekkel közösen hoztak létre újító, különleges alkotásokat. A csoport munkássága többek között 2009-ben a MÉSZ színházában is bemutatásra került.

Ágnes első gyermeke megszületése után vidékre költözött, ott életre hívta a Napház Alkotóházat, ahol főleg nagyobb óvodás, kisiskolás gyermekeknek tartott komplex

művészeti foglalkozásokat. A gyermekekkel és szüleikkel való aktív kapcsolata, illetve négy saját gyermeke révén Ágnes fókusza az idők során a gyermekek fejlesztése felé fordult.

Megfigyelte, hogy a gyerekek esetében mekkora fejlesztőerővel bír az alkotás komplexitása, oktatói tapasztalataiból született meg 2017-ben a doktori munkája is, amely később könyv formájában is kiadásra került *RÉT, Rajz-Építészet-Tánc, avagy építészet gyermekeknek* címmel. Hiszi, hogy a művészeteket már a korai gyermekévek alatt meg kell ismertetni a gyermekekkel ahhoz, hogy játékos hatásukat ki tudják fejteni. A MMA művészeti ösztöndíjprogramja révén olyan meséket készít, amelyben nemcsak a gyermekeket, hanem szüleiket is megszólítja alkotó játékokra, együtt töltött minőségi idő megélésére hívva őket. A jövőben a mesekönyvekből egy sorozatot kíván létrehozni, olyan segítő tartalmakkal, honlappal és videókkal kiegészítve, amelyek támogatják azokat a szülőket is, akik távol állnak az alkotástól.

Ágnes meggyőződése, hogy a mai kor gyermekekre gyakorolt negatív hatása visszafordítható, a gyermekek kreativitása, elveszett kíváncsisága és lelkesedése újra előhívható, ha flow-élményt adó, komplex alkotóművészeti foglalkozásokon keresztül foglalkozunk velük, és ezen keresztül neveljük őket.



**Dr. Hajas Ági alkotás közben**

Fotó: Bedécs Emese



**HAJDÚ**  
D. ANDRÁS

fotóművész  
Budapest, 1981

## CATARACTA

Dokumentarista fotósként Hajdú D. András munkái középpontjában a társadalmi igazságtosság, az emberi jogok és a humanitárius problémák állnak. Egyik legfontosabb projektje a Kongói Demokratikus Köztársaságban készült sorozat, amely dr. Hardi Richárd szemorvos életét és munkásságát mutatja be.

Hardi doktor három évtizede gyógyít a Kongói szívében található Mbuji-Mayi városában, ahol a térség egyetlen jól felszerelt szemészeti központját vezeti. Innen indul rendszeresen orvosi missziókra, hogy a környező falvakban élő, gyakran sok száz kilométerre lakó látássérült pácienseket elérje. Ezek az emberek sokszor gyalogosan, rokonok segítségével vagy a bicikli csomagtartóján érkeznek, hogy esélyt kapjanak a látásuk visszanyerésére. A legtöbbjük szürkehályogban szenved, amely egy egyszerű, mindössze 15 perces műtéttel gyógyítható, mégis életük egyetlen reménye Hardi doktor munkája.

„A képriporttal nemcsak Hardi doktor emberfeletti elhivatottságát szerettem volna megmutatni, hanem azokat az emberi sorsokat is, amelyek mögöttük rejtőznek. Munkáim során mindig arra törekszem, hogy fotóim ne csak

dokumentálják a valóságot, hanem érzelmi kapcsolatot teremtsenek a nézőkkel, és rámutassanak azokra az emberi sorsokra, amelyek a statisztikák mögött rejtőznek.

A fotósorozat számomra a reményről, az empátiáról és az emberi kitartásról szól. Szeretném, ha a képeimen keresztül mások is megértenék, hogy ezek a humanitárius problémák mennyire súlyosak, és hogy a világ legkiszolgáltatottabb közösségei mennyire rászorulnak a figyelmünkre.” (Hajdú D. András)

Az immár tíz éve tartó fotódokumentáció elnyerte az évek során az amerikai Pictures of the Year díját, a Magyar Sajtófotó Pályázaton kétszer is első helyezett lett, és számos nivőn helyen publikálták, kiállították. Több millió emberhez jutott el Hardi doktor története, amely így társadalmi változást hozott: a közösségi összefogás eredményeként megépült egy európai színvonalú kongói kórház. Az ösztöndíjas számára ez a fotóriporterség igazi értelme: a képekkel nemcsak dokumentálni, hanem cselekvésre inspirálni is lehet, és általa valódi változást idézhetünk elő a világban.

Hajdú D. András:  
**Cataracta**



**HÉJJA  
JÁNOS**

hangszerkészítő  
Orosháza, 1976

## A CSELLÓ LELKE

Héjja János mestercselló-készítő részben zenész, részben iparművész, így a két művészeti ág metszésében „hangszobrászként” mutatkozott be a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjasainak találkozóin.

Már gyerekkorában hangszerek vették körül, így természetes volt számára a zenetanulás. Vonós hangszereken tanult szülővárosának zeneiskolájában, de fő hangszere mindig is a cselló volt.

Ennek a hangszernek a hangját nevezi János a „zenei anyanyelvének”, így amikor a zenészi pálya helyett a hangszerészetet választotta, magától értetődő volt, hogy elsősorban csellókra specializálódik.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hangszerésképző iskolájában lett vonós hangszerész. 1994-ben állt először idős mestere, Daróczi Péter gyalupadja mellé, majd a következő években Rácz Barnabás műhelyében készítette a nagybőgőket. 1999-ben alapította meg saját műhelyét, ahol a csellók javítása mellett új mestercsellók készítése lett a fő alkotói területe. A hangszerkészítők sok száz éves tradícióit követve gyakran megfordult külföldi mesterek műhelyében szakmai tapasztalatainak gyarapítása végett.

Mestercsellói a 2000-es évektől bekerültek Magyarország legismertebb zenekaraiba, majd európai és tengerentúli csellisták is „összekötötték életüket” egy-egy Héjja-csellóval.

Héjja János műhelyében régi hangszerek kópiái készülnek, amelyeknek az alapjukként szolgáló antik csellók megfordultak műhelyében, és azok hangulata, kisugárzása, hangkvalitása megragadta a mestercselló-készítő figyelmét.

Az ösztöndíjprogramra beadott pályázatának témája is egy csellókópia elkészítése volt: az 1800-as évek közepén alkotó, magyar Stradivarinak is nevezett Nemessányi Sámuel csellóinak felkutatása után egy Nemessányi-kópia elkészítése és bemutatása a művészvilág előtt.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram lehetőséget adott ennek a ritka, értékes csellónak a felkutatására és a megfelelő modell és faanyag kiválasztására után annak valóságos rekonstrukciójára. Az elkészült Nemessányi-kópia a csellisták körében nagy sikert aratott, bizonyítva, hogy nemcsak a „régiszer” a jó hangszer”, hanem gondosan válogatott faanyagok felhasználásával, megfelelő csellómodell-választással, évtizedes készítői tapasztalattal is el lehet érni, sőt akár felül is lehet múlni a régi mesterhangszerek hangminőségét.

A magyarországi és európai kiállításokon, koncerteken bemutakozó újonnan született Héjja-cselló reprezentálja a mai magyar hangszerkészítés magas színvonalát, mely a szakma 150 évvel ezelőtti aranykorát idézi.

**A Nemessányi Sámuel 1871-es hangszere alapján készített csellókópia**

133 × 47 × 30 cm





**HERNÁD  
GÉZA**

fotográfus  
Debrecen, 1978

## ÚJRAFOGALMAZÁS/PARAFRÁZIS

Hernád Géza dokumentarista fotográfus, kétgyermekes családapa, saját indíttatású hosszú távú sorozatait 8 × 10 hüvelykes nagy formátumú analóg műszaki fényképezőgéppel készíti. 2002 óta dolgozik fotóriporterként és alkalmazott fotográfusként a legnagyobb hazai napi- és hetilapoknak, magazinoknak, kiadóknak. Munkáit számos rangos díjjal jutalmazták. 2008-ban nyerte el a legkiemelkedőbb teljesítményéért a *Búcsú a Lipótmezőtől* című sorozatával a Sajtófotó Pályázat MŰOSZ Nagydíját, képeit az amerikai Pictures of the Year International világversenyen is díjazták 2008-ban, és beválogatták a Magnum Photos workshopjára. Pécsi József-ösztöndíjban háromszor részesült, 2011-ben megkapta az FFS Fotóporta legjobb portfólió díját, 2014 és 2024 között az NKA fotóművészeti alkotói ösztöndíját ötször nyerte el. Munkáit számos helyen kiállították (Mai Manó Ház, Múcsarnok, Nemzeti Múzeum, Helsinki U-gallery, Pictures of the Year International [Washington D.C.], Kolga Photo Awards [Tbiliszi]), 2008-ban a Duna Televízió 25 perces dokumentumfilmben mutatta be munkásságát.

2024-ben így nyilatkozott az ösztöndíjas időszak alatt végzett alkotói tevékenységéről: „Korábbi munkáimban marginális, perifériára sodródott embereket mutattam be, jelenlegi,

*LTP* című sorozatomban viszont a hétköznapi különlegességektől mentes világa, a megszokott, sokat látott átlagosság a témám. Ez a munkám az eddigi legnagyobb fotografiai kihívás számomra, amiben próbálok a személyesség és a dokumentarista fotó határvonalait átlépni. A fotó szereti a különlegességet, a harsány karaktereket, a drámait, a szokatlant, a tragédiát; mindent, amitől igyekeztem távol tartani magamat mikor ezt a fotóesszét készítettem. Ezúttal az foglalkoztatott, hogyan tudom úgy látni, képileg újrafogalmazni a számomra unalomig ismert, ezerszer látott dolgokat, hogy a hétköznapi környezetből fabrikált víziók egy új belső látásmódot, egy őszinte önreflexiót is tükrözzenek, személyes, de hiteles képet nyújtsanak, elmosás a határt a kívülálló és a beavatott között.”

Prof. dr. Claude W. Sui, a Reiss-Engelhorn Múzeumok Nemzetközi Fotóművészeti Fórumának vezetője szerint „Hernád Géza [...] magyar dokumentum- és portréfotós munkásságának középpontjában hazája áll. Azon kevés fotósok közé tartozik, akik nem a látványra hagyatkoznak, hanem a dolgok mélyére hatolnak a fényképezőgépükkel, és így a társadalmilag releváns háttereket történelmiségükben csálhatatlan szemmel teszik láthatóvá. Lassú tempójú munkáiban a hitelesség és a bevonódás a kulcsszerep.”



Hernád Géza:  
**Lili és Betti, testvérek**  
LTP című sorozat, 2018–2024  
Budapest, 2021



**DR. HORVÁTH  
NÓRA**

filozófus, művészeti író  
Győr, 1978

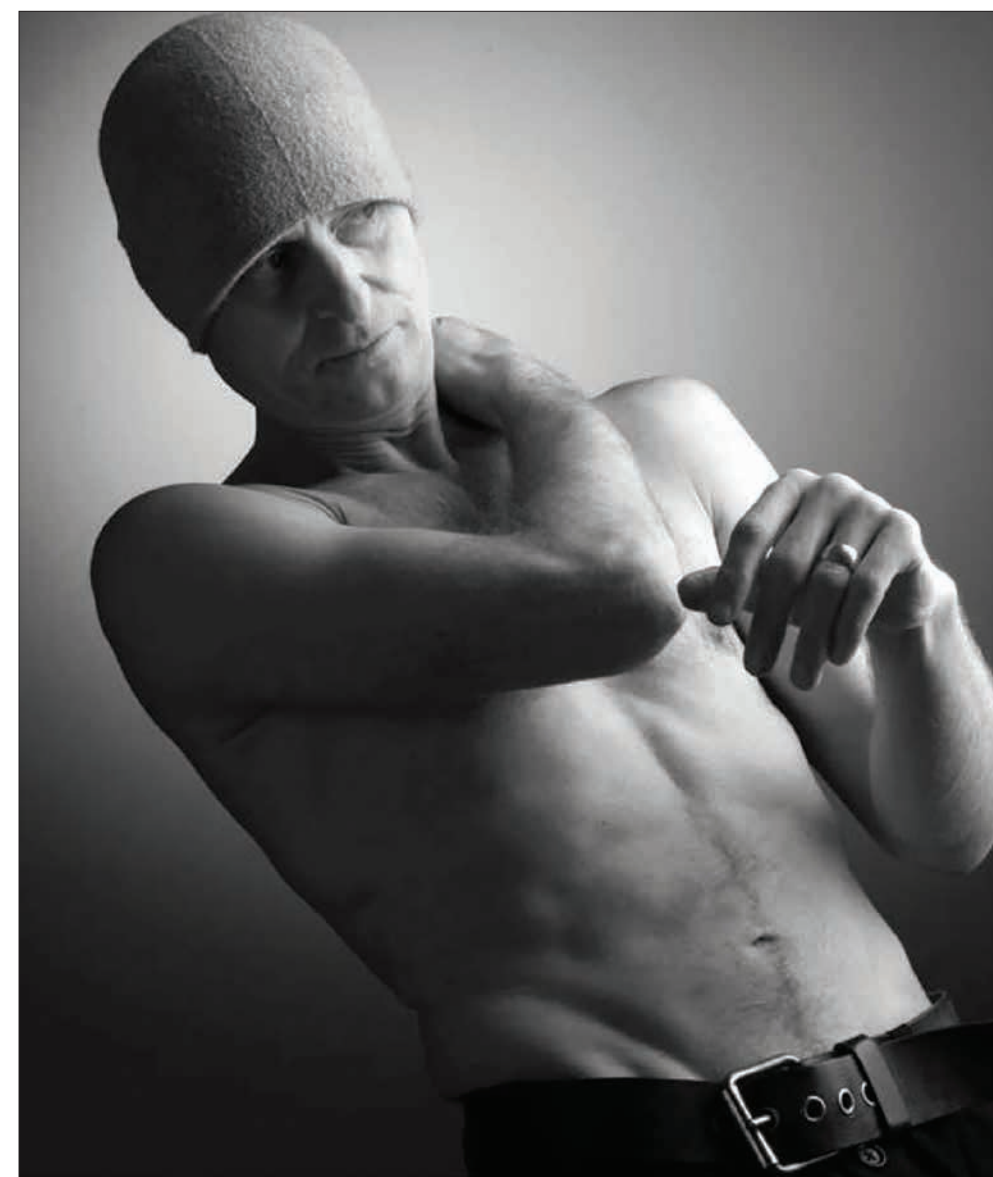
## INSPIRÁCIÓKTÓL A LENYOMATOKIG FRENÁK MŰVÉSZI VILÁGÁNAK NYOMÁBAN

Dr. Horváth Nóra filozófusi és művészeti tevékenysége mellett a Széchenyi István Egyetem habilitált docense és a győri Műhely folyóirat főszerkesztője. Több mint húsz éve rendszeresen publikál magyar és külföldi folyóiratokban, pályafutása során hatvan konferencia-előadást tartott magyar és nemzetközi konferenciákon. Létezésesztétikai elméletének szentelt disszertációja 2019-ben könyv formájában is megjelent *A szépség szeretői – George Santayana és kortársai* címmel. Tagja az amerikai George Santayana Societynek, és az ő meghívásukra már több alkalommal vett részt neves tudományos rendezvényeken, 2024-ben például a római filozófiai világkongresszuson. Rendkívüli élményként és szakmai elismerésként tekint a 2018-as pekingi filozófiai világkongresszuson tartott előadására, illetve a 2017-ben a Fudan Egyetemen (Sanghaj) az avantgárd művészetnek szentelt esztétikai konferencián tartott prezentációjára.

Már a doktori kutatásai időszakában felfigyelt a szómaesztétikára („testesztétika”), ami végül a táncművészet és az esztétika határterületein folyó kutatások felé irányította. Egyik alapítója lehetett a Magyar Szómaesztétikai Fórumnak. 2016-ban ismerte meg személyesen a magyar kortárs tánc kiemelkedő alkotóját, Frenák Pált, s azóta kutatásai az ő művészeti tevékenységére

fókuszálnak. Megtisztelőnek és különlegesnek tartja, hogy Frenák 2019 óta filozófiai konzultánsként, majd dramaturgként vonta be koreográfiáinak, a 2019-es *Cage*-nek, a 2020-as *Spid\_erne*k, a 2021-es *Fig\_Ht*-nak, a 2022-es *Secret\_Off Mannek*, a 2023-as *Running Time*-nak és a 2024-es *Crazy Runners – Parad\_IS\_e*-nak az elméleti előkészítésébe.

A Frenák Pál mentorálásával megvalósuló kutatásban több álmát is megvalósíthatta: a kutatás részeként, vállalt célkitűzéseként elkészítette a *Frenák Pál Abécédaire-je – Átjárások a filozófia és Frenák organikus mozgásnyelve között – L'Abécédaire of Pál Frenák – Transverses Between Philosophy and the Organic Movement Language of Frenák* című kétnyelvű könyvét, mely 2022-ben (majd újrakiadásban 2024-ben) a Kortárs Táncért és Jelelő Színházért Alapítvány jóvoltából jelenhetett meg. 2024-ben elkészült a könyv e-book-verziója is, videóanyagokkal kiegészítve. 2022-ben pedig e témában habilitált a Pécsi Tudományegyetemen. Évek óta elkötelezetten közvetíti előadások és workshopok keretében a magyarországi kortárs tánc filozófiai megközelítésének fontosságát. Tudományos és művészi munkáját továbbra is ezen a területen szeretné folytatni.



HORVÁTH NÓRA

**FRENÁK PÁL ABÉCÉDAIRE-JE**

Horváth Nóra:  
**Frenák Pál Abécédaire-je**  
2022  
Kortárs Táncért és Jelelő Színházért Alapítvány

Fotó: Hamarits Zsolt



## JÁVORKAI ÁDÁM

gordonkaművész  
Győr, 1977

## A KORTÁRS KAMARAZENE VONZÁSÁBAN

Jávorkai Ádám a győri Richter János Konzervatóriumban, majd a budapesti Bartók Béla Konzervatóriumban végezte tanulmányait. 1996 és 2004 között Angelika May professzor és Reinhard Latzko professzor kurzusát hallgatta a Bécsi Zene- és Előadó-művészeti Egyetemen. Az egyetemi mesteri diplomáját kiváló minősítéssel, illetve kitüntetéssel tette le. Jelenleg Bécsben folytat zenei doktori tanulmányokat. A technikája további tökéletesítése érdekében Perényi Miklós, Msztyiszlav Rosztropovics, Heinrich Schiff, Ina-Esther Joost, Tobias Kühne, Rados Ferenc és Anner Bijlsma mesterkurzusain vett részt.

A csellóművész világszerte elismerésnek örvend, számos nemzetközi verseny díjazottja. A világ minden tájáról származó kritikusok évtizedek óta csodálják a játékát. A kiváló zeneművész örömmel osztja meg kivételes technikai tudását és zenei képességeit inspirációként a fiatal tehetségekkel, új és kreatív módon feltárva előttük a zene iránti lelkesedését. Jávorkai Ádám David Popper, Pablo Casals és André Navarra módszereit tanítja. Pedagógiai megközelítése új zenei ötletek kidolgozásán alapul különböző művészi stílusokban, a kifejezés, a technika és a mozgás harmonikus egységét hangsúlyozva. Rendszeresen tart mesterkurzusokat szerte a világban (Aszahikavai Nemzetközi Vonószeminárium, Plovdivi Orfeusz Akadémia, Judenburger Sommer, bogotái Zeneművészeti Egyetem, Gutenstein Meisterklassen).

Szólistaként rendszeresen olyan neves zenekarokkal lép fel, mint a Concerto Budapest, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, a Budapesti, illetve a Győri Filharmonikusok,

a Szegedi és a Savaria Szimfonikus Zenekar, a Genovai Ifjúsági Szimfonikus Zenekar, a Sinfonietta Baden, a Szófia Szólisták, az Arena di Verona zenekar, a Koreai Kamarazenekar, az NHK Szimfonikus Zenekar és más világhírű zenekarok. Magyarországot képviselve vendég-szerepelt 2005-ben a brüsszeli Jeunesse Fesztiválon és az Európai Unió keleti bővítése alkalmából rendezett EU Zenei Fesztiválon Varsovában. 2009-ben testvérével, Jávorkai Sándorral közösen a Jeunesse és a Bank Austria jóvoltából Az év művésze kitüntetést vehették át.

Franz Patocka 2009-ben így írt róla: „*Amit a csellista kicsalt a hangszeréből, a varázslat határait súrolta.*” Jávorkai Ádám többek között egy Matteo Goffriller és egy Lorenzo Carcassi Ex Popper-Földesy csellón játszik.

Jávorkai Ádám gordonkaművész és testvére, Jávorkai Sándor hegedűművész a művészeti ösztöndíjnak köszönhetően három éven át szenvedélyüknek, a kortárs magyar zenének hódolhattak. Ezen időszak alatt lehetőségük nyílt felfedezni és megtanulni a legújabb magyar kompozíciókat, amelyeket különböző koncerteken mutattak be Magyarországon, valamint Európa és Ázsia más országaiban is.

A zeneszerzők megismerése és a közös munka során új zeneművek tanulmányozása és bemutatása vált lehetővé, ami nemcsak a művészek, hanem a közönség számára is különleges élményt nyújtott. Céljuk, hogy inspirálják a fiatal generációt, ezért „vodcastokon” keresztül beszélgetnek a zeneszerzőkkel, bemutattva műveiket. Ezzel a kezdeményezéssel szeretnék motiválni és ösztönözni a fiatalokat a magyar kortárs zene felfedezésére.

Jávorkai Ádám és hangszere

Fotó: Éder Vera





## JÁVORKAI SÁNDOR

hegedűművész  
Budapest, 1976

# A MAGYAR KORTÁRS ZENE VILÁGA: FIATAL MUZSIKUSOK INSPIRÁLÁSA ÉS ÚJ PERSPEKTÍVÁK

Jávorkai Sándor első hegedűleckéit édesapjától kapta, és már ötévesen nyilvánosan lépett fel. A budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián Halász Ferenc professzornál kezdte tanulmányait, majd a Bécsi Zene- és Előadó-művészeti Egyetemen Michael Frischenschlager professzornál kitüntetéssel végzett 2004-ben. Egyetemi éveiben olyan világhírű művészek mesterkurzusain vett részt, mint Vlagyimir Szpivakov, Isaac Stern, Varga Tibor, Pauk György, Fenyves Loránd, Stefan Ruha, Rados Ferenc és Vera Vaidman. A Mariss Jansons és Marcello Viotti vezetése alatt álló és a Wiener Philharmoniker által patronált Internationalen Orchesterinstitut Attergau koncertmestere volt.

Olyan neves zenekarokkal koncertezhetett szólolistaként, mint a berlini szimfonikusok, a Drezdai Filharmonikus Zenekar, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, a Bécsi Filharmonikusok, a Bruno Walter Fesztiválzenekar, a Sinfonietta Baden, az osztrák Tonkunstler zenekar, a Moszkvai Virtuózok, a Capella Istropolitana, valamint japán zenekarokkal is színpadra állt. Rendszeresen készítik és adják le rádiófelvételeit a Bartók Rádióban, az osztrák Ö1-ben, a Radio Stephansdomban, a lengyel rádióban és a japán NHK rádióban.

A Jávorkai Brothers – melyben testvérével, Jávorkai Ádámmal közösen muzsikálnak

– olyan koncerttermekben vendégszerepelt, mint a bécsi Konzerthaus és Musikverein, a berlini Konzerthaus, a Philharmonie Luxembourg, a tokiói Suntory Hall, a szülői Arts Center, a tokiói Operaváros, a jokohamai Minato Mirai Terem, de színpadra állt Belgrádban, Pekingben és Varsóban is. Számos jelentős muzsikus társaságában léptek már fel, például Rolando Villazónnal, Ramón Vargasszal, Julius Drake-vel és Michel Camilóval. A Volksstimme Magdeburg a következőképp nyilatkozott a művész játékáról: „Jávorkai Sándor abszolút technikai biztonsággal, sok finomsággal adott elő. Játéka változatos, tele ötletgazdagsággal. A középítő tételben a művész intenzív dinamikájával ért el meggyőző hatást. A közönséget úgy magával ragadta a művész játéka, hogy már az első tétel után spontán tapsban tört ki.”

Jávorkai Sándor egy 1696-ban Pietro Guarneri által készített ex-Kreisler-hegedűn játszik Nicolas Maline-vonóval, mely Bartók tulajdona volt.

„Zseniális és egészen egyedülálló dolognak tartom az ösztöndíjprogramot. Az utóbbi három évben fantasztikusan izgalmas kutató- és oktatói munkát végeztem, aminek minden egyes percét szerettem. Nagyon hiányoznak, hiányozni fognak az ösztöndíjas-találkozók a Hild-villában, sokat tanultam csoporttársaimtól és Vas Bencétől.”  
(Jávorkai Sándor)

**Jávorkai Sándor és hangszere**

Fotó: Éder Vera





**JÓKAINÉ GOMBOSI**  
BEATRIX ÁGNES

etnográfus, művészettörténész, a népművészet ifjú mestere, népi iparművész  
Győr, 1978

## A HÚSVÉTI TOJÁSÍRÁS HAGYOMÁNYA A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN ÉS MOLDVÁBAN KUTATÁS, ALKOTÁS ÉS OKTATÁS EGYSÉGE

Közép-Kelet-Európában a viasszal írott húsvéti tojás festése egyedülálló tradícióval rendelkezik. A Kárpát-medence történeti-néprajzi térképére tekintve megállapítható, hogy minden nagyobb tájegységre jellemző a tojásírás (viasszal mintázás) hagyománya, amelyről a néprajzi szakirodalom a 19. század elejétől fogva nyújt tájékoztatást. A tojás kerekded formájából adódóan egyetemes szimbóluma az egésznek, az egészségnek, a teljességnek, a tökéletességnek, a világmindenségnek. A tojásból fejlődő élet misztériumát a kereszténységben Krisztus feltámadásával állították párhuzamba.

A húsvéti tojás szinonimája a piros tojás, amely Krisztus kiontott vérére, azaz a megváltásra utal. Következésképp a kultúránkban igen nagy szerepet játszó szimbólumon elhelyezett díszítmények méltán tulajdoníthatunk nagy jelentőséget. A közösségi tudásba ágyazott egyéni ambíciók érlelték a tojásdíszítés rendszerét.

Az alkotó népművészet iránti elkötelezettségét jellemzi, hogy az elméleti tudás megszerzése éppúgy motiválja, mint a gyakorlati oldal megismerése, elsajátítása. Az ösztöndíj éve alatt többször járt Moldvában, néprajzi gyűjtést végzett a húsvéti ünnepkör tekintetében, s egy hamarosan megjelenő publikációban tárja fel a tojás szimbólumának jelentőségét a húsvéti

tojás „veresítésén”, „sebesítésén” keresztül a váltott tojásig, azaz a mátkázódásig. A házról házra járó korindálók ajándékként kapott veres tojások és a húsvéti „tojásban mosdás” rítusai, valamint a halottak lelkiüdvéért adott áldozati tojás is az elemzés részét képezik, összehasonlításban a Kárpát-medence húsvéti hagyományaival.

Az ösztöndíj biztosította keretek, valamint saját néprajzi gyűjtései a tojásdíszítés területén egy új műfaj megteremtéséhez és műveléséhez segítettek hozzá az alkotót. Elkészítette az első úgynevezett dobozképét, amely nem más, mint egy három dimenzióba állított kollázs, amelynek sűrített mondanivalóját a töviskoszorú, a moldvai fehér hosszúkendő és a veresített tojások összképe nyújtja. A dobozkép műfajában több kidolgozott terve is született az alkotónak, amely meghatározza a következő évek alkotói feladatait.

A kutatás és az alkotás mellett folyamatosan számtalan tanfolyamot vezet, kézműves foglalkozást tart, egyéni és csoportos formában oktat, hazai és nemzetközi rendezvényeken vesz részt, kiállít és kiállításokat szervez. A közelmúltban Lengyelországban, Azerbajdzsánban és Japánban mutathatta be tevékenységét.



**„Lehullott a Jézus vére, a Szent Keresztfa tövére...”**

2023  
dobozkép, 80 × 50 cm

**A moldvai hosszúkendő**

Antal Imola szövő, a népművészet ifjú mestere, MMA művészeti ösztöndíjas alkotása

Fotó: Mudrák Attila



**JUHÁSZ  
ÁDÁM**

designer, formatervező  
Miskolc, 1985

## ADAMLAMP

Juhász Ádám a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem fémműves formatervező szakán végzett 2009-ben, diplomamunkája megalapozta az Adamlamp márka létrejöttét, amelyet 2013-ban alapított. Azóta világítótestek tervezésével és gyártásával foglalkozik, munkái között számos egyedi és sorozatgyártásra alkalmas lámpatest található. Az Adamlamp termékei geometrikus formáik és precíz szerkezeti felépítésük révén váltak ismertté, a digitális tervezés és a kézi összeszerelés ötvözésével készülnek.

Művészi küldetése, hogy alkotásai ne csupán esztétikai értéket képviseljenek, hanem funkcionális, eladható termékek legyenek, amelyek különleges fény-árnyék hatásokkal emelik ki a környezetük atmoszféráját. Inspirációját leginkább a geometriai formák és a természet adta szerkezetek adják, ezek határozzák meg az Adamlamp világítótestek formavilágát.

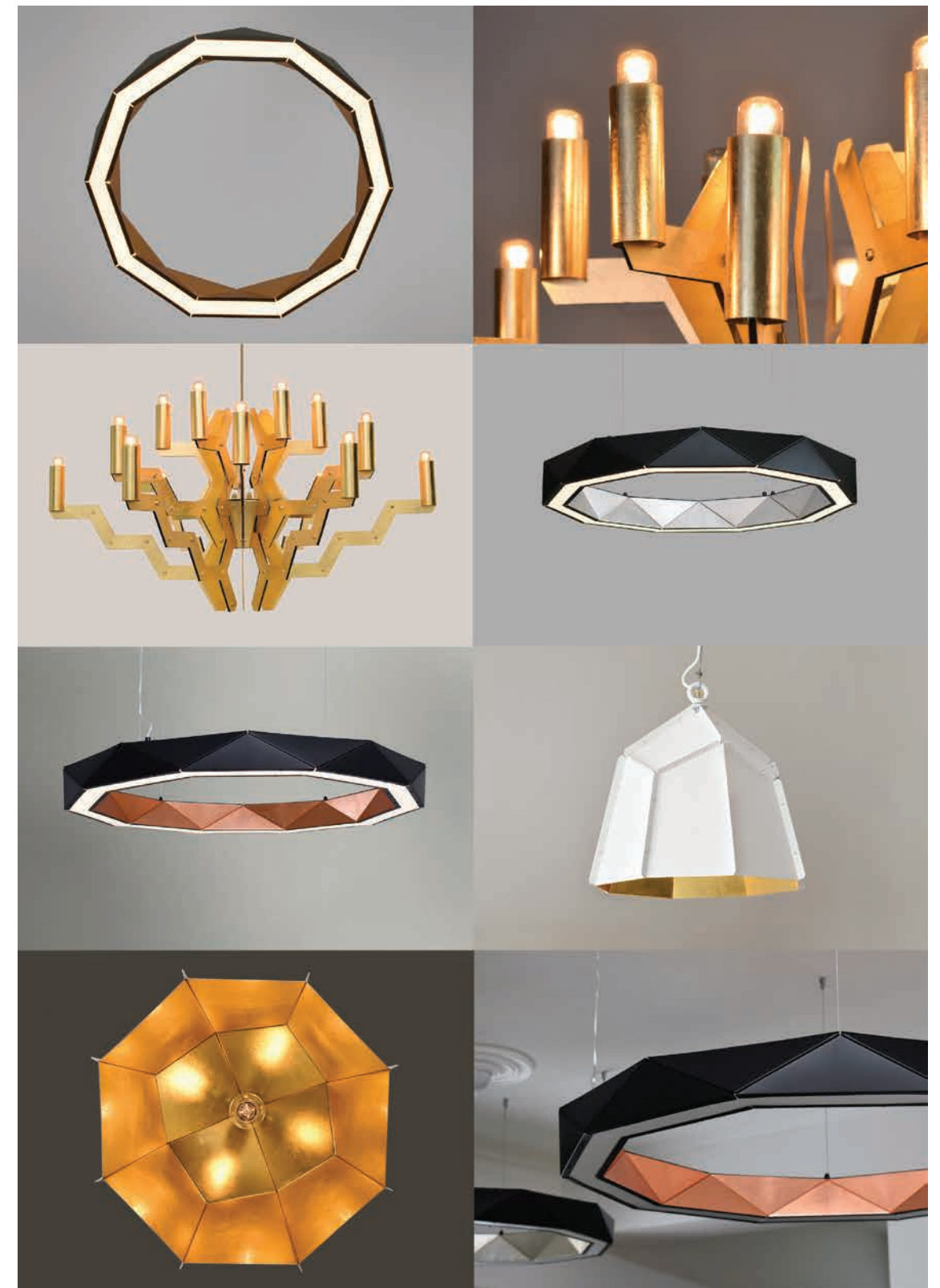
A márka jelenlegi termékpalettája 72 különböző lámpatípust tartalmaz, melyek között leginkább mennyezeti világítótestek találhatók. A termékek magyarországi és nemzetközi projekteken egyaránt szerepelnek, legyen szó

magánlakásokról, irodákról, szállodákról vagy éttermekekről. A lámpák különleges térélményt nyújtanak a felhasználóknak.

„Az ösztöndíjas időszak alatt rengeteg értékes tapasztalatot szereztem mind a tervezés, mind a kivitelezés terén. A műhelyem kialakítása és fejlesztése lehetőséget teremtett arra, hogy saját gyártásban valósítsam meg az általam megálmodott formákat és világítótesteket. Az ösztöndíj nemcsak anyagi támogatást nyújtott, hanem inspirációt is adott új formák és technológiák kipróbálására, amelyeket a jövőbeli munkáim során is kamatoztatni tudok. Az alkotói folyamat során még inkább megerősödött bennem a hit abban, hogy az egyedi design és a precíz kivitelezés együtt teremti meg az igazán különleges tárgyakat.” (Juhász Ádám)

Juhász Ádám célja a jövőben, hogy továbbfejlessze az Adamlamp portfólióját, és új anyagok – például különböző fémek és fémes bevonatok – alkalmazásával újabb innovatív világítótesteket hozzon létre, amelyek még inkább tükrözik az ötvösséghez való visszatérését és a kézműves hagyományok megőrzését.

Juhász Ádám:  
**Elegáns designvilágítás**  
geometrikus fémcillárok arany, ezüst és vörösréz felülettel





**KERN**  
ORSOLYA  
DLA

Pro Architectura díjas építésmérnök  
Paks, 1972

## ÉPÍTÉSZETKÖZVETÍTÉS

Kern Orsolya tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Építésmérnöki Karán végezte, ezt követően a MÉSZ Mesteriskola XV. ciklusának és a BME Építőművészeti Doktori Iskolájának ösztöndíjas hallgatója volt. Az egyetemi tanulmányok alatt két országos építészeti pályázaton – margitszigeti domonkos kolostorrom, veszprémi Dubniczay-palota – is első díjat nyert alkotótársaival, melyek műemléki szempontokat kiemelten kezelő megvalósult munkák lettek. A műemlék-felújítások sora a paksi Szeniczey-kúria felújításával folytatódott. Utóbbi két épület ICOMOS-díjban részesült. 2020-ban a paksi kúria felújításával a Dél-Dunántúli Építész Kamara Forbát Alfréd-díját nyerték el.

2014-ben alapította a Bartók Vizuális Műhelyt három építész társával, melyben a gyerekek felé irányuló szakmai nyitottság keretében az épített környezeti nevelés diszciplinájának és művészeti területek közötti átjárásának, bővítésének gyakorlati kutatását tűzte ki célul. Nyári építőtáborok, alkalmi workshopok formájában zajlik tevékenységük. 2019-ben a csoport meghívást kapott munkássága bemutatására a Múcsarnok Építészeti Nemzeti Szalon TÉR///ERŐ kiállításának *Közösség és építész / Építész és oktatás* tematikájú termében.

A Kortárs Építészeti Központ által 2019-ben meghonosított ArchiKids Budapest – Város-álmódók családi fesztivál építészszakmai kurátora. Célja a világszerte elterjedt esemény szervezőjeként annak segítségével a minket körülvevő hely és épített környezet továbbgondolása közösségi körben, együttműködő építészirodák, szakmai szervezetek megszólításával, felvállalva a téma társadalmasítását.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram keretében végzett kutatása a gyakorló építész munkásságából szerzett tapasztalatai alapján kereste a választ azok ifjúság felé irányuló továbbítására *Építész és gyerekek* címmel. Fókuszában a tudásátadás, az építészeti közvetítés állt. A 2021 és 2023 között megépült *Székesfehérvári koronázótemplom kőtöredékeit bemutató kiállítótér és kőtár* tervezői-művészeti gyakorlatát kiegészítő tevékenységként a kiállítás múzeumpedagógiai megoldásait kívánta saját építészeti nézőpontjából, analóg foglalkoztatóeszközök fejlesztésével segíteni.

Az ösztöndíj által támogatott három év egyúttal megteremtette a lehetőséget a korábbi évek művészetpedagógiai munkásságának összegzésének. A BME Építőművészeti Doktori Iskolájában DLA-disszertációját *Gyerek tér/kép – Épített környezeti nevelés módszertanának fejlesztése tinédzser korosztály számára* címmel írta.



### **SOLIUM REGNI**

a középkori Magyar Királyság koronázótemploma és királyi temetkezőhelye kőfaragványainak kiállítása  
Székesfehérvár

Fotó: Réthey-Prikkel Tamás



**KONTOR  
ENIKŐ**

keramikumművész  
Budapest, 1983

## FUNKCIONÁLIS OXIGÉNHIÁNY

„Sok mindent szeretek. Szeretem például a rózsza és a levendula illatát beszippantani. Szeretem a telet ablakból figyelni. Szeretem az embereket megismerni, hogy aztán megszerethessem őket. De mindennél jobban azt szeretem, hogy az agyag néma, és mégis képes elmesélni mindezt...”  
(Kontor Enikő)

Kontor Enikő szakmai és művészeti útja egybeforr a Kecskeméten található Nemzetközi Kerámia Stúdióval, ahol hét éve rezidens művészként életvitelszerűen él, és saját műhelyben alkot. Nagy lehetőség a kiteljesedésre ez a helyszín, hiszen a stúdió valamennyi technikai felszereltsége rendelkezésére áll.

Pályáját kétféle alkotói hozzáállás jellemzi. Nagy élvezetet jelent számára a funkcióhoz kötött használati tárgyak létrehozása, ugyanakkor plasztikai és szobrászi elképzeléseit sem szorítja háttérbe. Mindkét esetben hasonló elvárások vezérlik. A legalapvetőbb kérdéseknek a feszített arányokat, a monumentális megjelenést, a nagy, erős alapformákat, a hozzájuk kapcsolódó rusztikus és természetes hatású felületeket tartja. Vallja, hogy mindez együtt zavarba ejtően időtlenné teszi a tárgyakat. Mindig erőteljes és kevésbé alkalmazkodó, ami kikerül a keze alól. Éppen ezért gyakran „térkövetelőnek” hívja a munkáit. Az oxigénhiányos égetőtér változatos – és részben megismételhetetlen – effektjeivel dolgozik. Leginkább magas hőfokon,

fatüzeléses kemencében, valamint alacsony hőfokon, olajrakuban éget. Lapokból építve, illetve korongozva hozza létre formáit. Jellemző rá a szimmetria és a kétnézetűség, ami valójában rejtett módon koncentrátságra és kellő elmélyülésre kényszeríti a befogadót.

Alkotói hozzáállását sosem a könnyen elérhető, sikeres utak keresése jellemzi. Szereti magát próbára tenni, szeret folyamatosan fejlődni, kísérletezni. Az önisméltés untatja, fárasztja és motiválatlanná teszi. A hároméves ösztöndíjas vállalása a továbblépéséről szól, kihasználva annak anyagi biztonságát és a szakmai közeg támogatását. Nem „egyetlen nagy mű” létrehozása volt a célja. Új alapanyagok felkutatása és a szabad kísérletezés jellemezte hozzáállását. Ugyanakkor a keze alól kikerülő tárgyak színvonala nem maradt meg kezdetleges állapotban, önálló, egyenként is értékelhető darabok születtek. A közel 50 tárgy, amelyet felsorakoztatott a harmadik év végére, tulajdonképpen négy sorozat eredménye. Alapvetően kisebb és nagyobb méretű plasztikákat, fali objekteteket mutatott be. Roncsolt felületek, erősen töredékes, drasztikus és drámai hangvételű művek árulkodnak arról a lankadatlan és elszánt három évről, melyet a Magyar Művészeti Akadémia jóvoltából végigalkothatott.

Kontor Enikő:  
**ONTATTAK I.**

2024  
olajraku, 35 × 14 cm

Fotó: Áment Gellért





**KOVÁCS**  
EMESE

nemezkesztő, a népművészet ifjú mestere  
Zenta, 1977

## NEMEZTÜKÖR

Kovács Emesét a népművészet iránti vonzódásának kezdete gyerekkorába, Délvidékre repíti vissza, ahol több népi mesterséggel is megismerkedett. A nemezkesztéssel való találkozása volt az a művészi inspiráció, ami végigkísérte későbbi magyarországi tanulmányait, s új otthonra találva Székelyföldön teljesedik ki. Az élő néphagyomány sokszínű ösvényein termő talajra talált.

Már korábban felfigyelt a székelykapuk mesés, szabályos térkitöltésű faragott világára, melyet nemeztakaró formájában jelenített meg a Népművészet Ifjú Mestere pályázatánál. A díj elnyerése után munkáival az Országos Népművészeti Kiállításon arany minősítést kapott. Alkotásait több csoportos kiállításon is megcsodálhatták, a Kárpát-medencei népi textiles konferencián legutóbb kiemelt első helyezésben részesült. Ez év januárjában önálló kiállítása nyílt az Erdélyi Hagyományok Háza csíkszeredai székhelyén.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram lehetőséget biztosított számára, hogy székelyföldi mintakincséből ihletődve alkotásaival megteremtse saját nemezvilágát. A három év alatt folytatta elkezdett munkáját, és a székelykapuk motívumvilágában mélyedt el. Kiemelte a helyi jellegzetességeket, az udvarhelyszéki kapukat

nemeztakarók és párnák formájában, míg a felcsiki kapuk fűrészelt kaputükrének szépségét selyemnemez függönyök alakjában jelenítette meg. Munkáival a nemezkesztés módszereinek sokszínűségét mutatja meg a napmotívumos tűnemezelt labdától a kirgiz sirdakvarrással készített takarókig.

Figyelme a második ösztöndíjas évben az ácsolt ládák geometrikus szerkezetű mintázatára irányult. Ezeket a mongolok által használt tűzött nemezkesztési módszerrel mutatta be fehér nemeztakarón.

Nemezalkotásaihoz az utolsó időszakban a Székelyföldön található templomok festett mennyezetkazettáiból ihletődött. Az énlakai unitárius és a zabolai református templomok festett világából emelte ki motívumait, és a természetet segítségül hívva, helyben gyűjtött saját növényi festésű gyapjából készítette nemeztakaróit és ülőpárnáit.

A tanulás, az alkotás és a tanítás hármassága jellemzi munkásságát. Fontos számára, hogy tanítványai ismerjék meg azon népek módszereit és mintavilágát, ahol e mesterség még jelen van a mindennapokban. Odaadással végzett munkája középpontjában mégis az áll, miként élhetnek tovább saját, azaz magyar és egyetemes népművészeti motívumaink a nemez világában.



Kovács Emese:

**Virágnak világa**

2024

kontúrozott, vizes hengerléssel készített, növényi festésű nemeztakaró énlakai mennyezetkazettákból ihletődve  
137 × 79 cm



**DR. KOVÁCS  
EMŐKE**

történész  
Kaposvár, 1978

## BALATON – JEL – KÉP

Dr. Kovács Emőke kaposvári származású, jelenleg is Somogyban, a Balaton vidékén él családjával, számos kulturális kezdeményezés résztvevője, nemcsak a Balaton kutatója, hanem balatoni értékmentő.

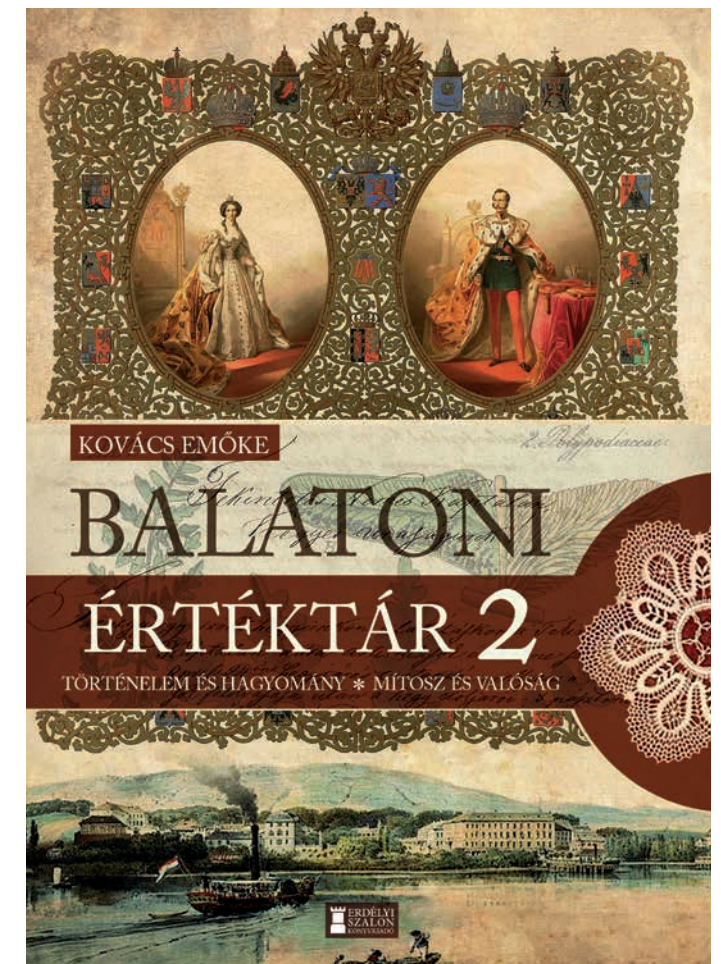
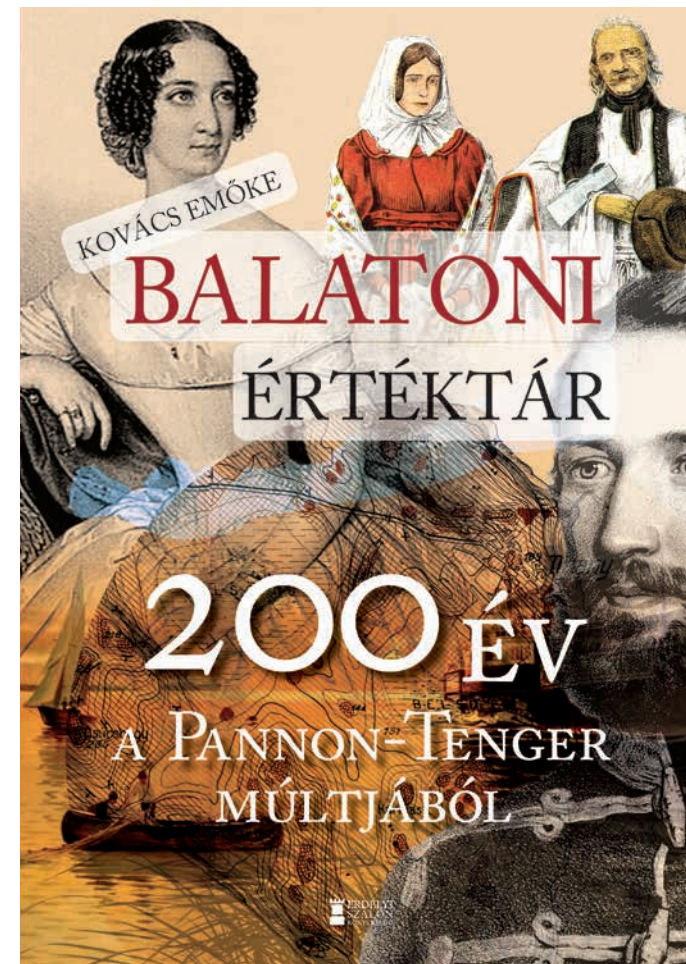
Több mint két évtizede kutatja a Balaton és vidékének 19–20. századi történetét. Nem klasszikus történeti munkát végez, igyekszik feltárni a Pannon-tenger kultúrtörténeti, művészetelméleti vonatkozásait. Számára nemcsak a leírás, a tények rögzítése a cél, hanem a figyelemfelkeltés is: a kulturális értékmentésre koncentrál. Fontos számára, hogy tudatosítsa: a Balaton nem egyszerűen egy kedvelt fürdőhely, ugyanis történetében nemzeti történelmünk, hagyományaink koncentrálódnak. Számos kötet, szakmunka szerzője, emellett pedig vállalt és szeretett küldetése a fiatal korosztálynak rendhagyó órákon bemutatni szenvedélyesen szeretett témáit.

Az ösztöndíjas időszak nagyban hozzásegítette, hogy korábban megkezdett kutatásait kiteljesítse, és részletesen feltárja, hogy a Balaton vidéke milyen szerepet töltött

be a 19–20. századi közgondolkodásban, s mindez miképpen hatott a korabeli művészeti ábrázolásokra. A tó történetével ugyanis olyan nagy, meghatározó múltbéli közéleti személyek, művészek élete fonódott össze, akik bemutatása össznemzeti szempontból is lényeges. Hangsúlyos részét képezte kutatásainak a Balaton 19. századi irodalmi és festői ábrázolásainak részletes, feltáró végigkövetése. Kutatásaiban megjelenik a Balaton mint művészeti menedék, hiszen ez a vonatkozás az 1945 utáni kommunista diktatúrában egy sajátos és új jelentéstartalmat adott e vidéknek.

Kutatásait szakfolyóiratokban, könyvekben összegezte, országhatáron innen és túl előadásokon, illetve a sajtóban tárta a nyilvánosság elé, mindig szem előtt tartva az igényes és hiteles ismeretterjesztés alapvetéseit. Ösztöndíjas éveinek egyik fő eredménye a *Balatoni értéktár* című könyvének megjelenése.

A Balaton-kép változásainak részletes elemzésével legfőbb célja a tó – elsősorban kulturális és közgondolkodásbeli – jelenének és jövőjének értő segítése.



Kovács Emőke:  
**Balatoni értéktár 1-2.**  
Erdélyi Szalon  
2023–2024



**KRÁSZ**  
KÍRA DOROTTYA

fotóművész  
Pécs, 1995

## MÁRVÁNYBÓL KŐ A NAGYHARSÁNYI SZOBORPARK

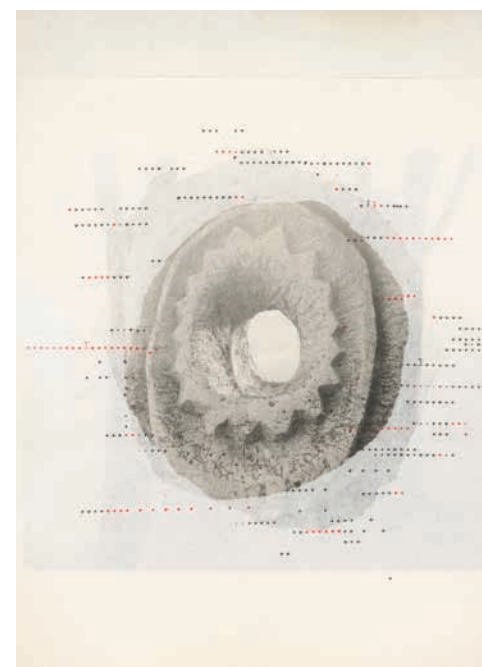
Krász Kira Dorottya a Brightoni Egyetem fotográfia szakát elvégezve gyermekkori emlékeinek felelevenítése céljából látogatott el a Nagyharsányi Szoborparkba, amikor egy egész régi, de számára új világ bontakozott ki előtte. Ösztöndíjas küldetésének azt választotta, hogy a hetvenes években megalakult alkotótelep történetét, alkotásait és főként az ott szerzett benyomásait vizuálisan is feldolgozza a szobrok dokumentálásán keresztül, ezzel friss lendületet lehelve a már régóta tétlenül várakozó plasztikákba. Célja az, hogy az általa felhasznált nyomtatás- és montázstechnika, illetve analóg és digitális kamerával készült alkotásai révén minél sokszínűbben visszaadja a különböző szobrok és alkotóik egyéniségét, azoknak kísérletező vagy hagyományos jellegét. Munkái hosszas megfigyelésen alapulnak, hol formai, tartalmi, hol játékos vagy ironikus üzenetet hordozva. Ötletei kiindulópontja sokszor a kutatás, a múlttal való összehasonlítás, az eredeti állapottól való eltérés.

„A sürgettség érzése, mely eleinte a szobrok állapotát illetően hatott rám, az MMA hároméves ösztöndíjának köszönhetően szépen, fokozatosan, a parkkal való hosszas foglalkozáson keresztül szellemült át valami állandóvá, mely az idő múlását kevésbé érzékeltette. Így lett a Nagyharsányi Szoborparkból újra egy ideális kreatív színtér számomra, amely lehetőséget nyújtott a kísérletezésre. Ami végig igazán fontos volt, hogy saját munkáimon keresztül a szobroknak ne csak külsejéről, de belsejéből is megtartsak valamit az utókornak. Szerettem volna a teret körülvevő időtlen érzést úgy átadni, hogy az másokat is inspirálhasson, esetleg alkotásra készítessen, hogy ne mint egy műtárgy-halmazt szemléltessem ezt a csodás helyet vagy egyes formai elemeit mint érintetlen múzeumi darabokat, hanem mint lehetőséget a művészi kibontakozásra.” (Krász Kira Dorottya)

Krász Kira Dorottya:  
**Üdvözlettel, K.K.**  
2024  
nyomat borítékon, 23 cm × 32 cm



Krász Kira Dorottya:  
**A szem páasztázásának feltérképezése**  
2022  
zselatinos ezüstkollázs, 28 cm × 38,5 cm



Krász Kira Dorottya:  
**Pöttyös szirmú kővirág**  
2024  
nyomat, írógép, 21 cm × 29 cm



Krász Kira Dorottya:  
**Igazi teher**  
2024  
nyomat, írógép, 24 cm × 30,5 cm





**LÁSZLÓ  
DÁNIEL**

festőművész  
Budapest, 1976

## A FESTMÉNYEK HÚZÁSA

László Dániel kamaszkorától festőnek készült, így 1990 és 1994 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola festő szakára járt, majd 1996-tól 2001-ig a Magyar Képzőművészeti Egyetem festő szakára, itt diplomázott Károlyi Zsigmond osztályában, azóta hivatásszerűen a festészettel foglalkozik. Négy gyermek édesapja, nagyobbik lánya, László Mária Édua a Magyar Képzőművészeti Egyetem képgrafika szakán másodéves hallgató. László Dániel a Fiatal Művészek Stúdiója és a MAOE tagja volt, jelenleg az MKISZ és a MAMŰ tagja, valamint 2003 óta a Sensaria Képzőművészeti Egyesület tagja és elnöke.

2007 és 2009 között a Szolnoki Művésztelep lakója, az egyesület tagja volt, jelenleg tiszteletbeli tagja. Közel negyven művésztelepen és alkotóházban tevékenykedett meghívott alkotóként, melyek közül a legjelentősebbek a nagybányai, a szolnoki, a kecskeméti, a szárhegyi, a makói, a hódmezővásárhelyi, a gyermekelyi, illetve a sztánai művésztelepek voltak.

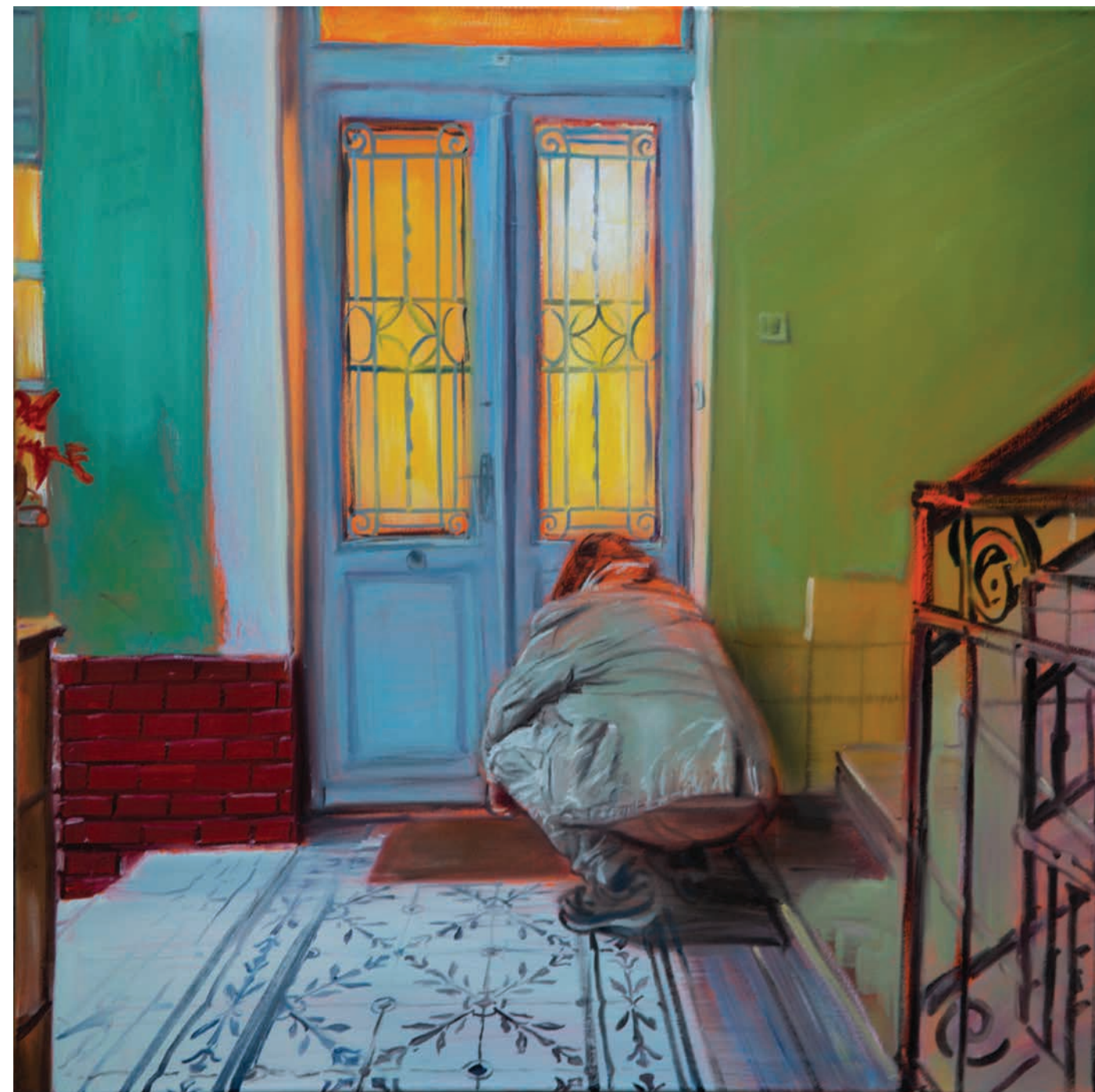
2012 óta a Bartók 1 Galéria ügyvezetője, ahol a Kárpát-medence valamennyi művésztelepét és képzőművészeti egyesületét mutatják be kiállításokon.

Számos díjat szerzett, melyek közül a legjelentősebbek a Barcsay-díj (2001), a Római Magyar Akadémia képzőművészeti ösztöndíja (2002),

a Derkovits-ösztöndíj (2006–2008), a Tornyai-plakett (2012), illetve az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíja (2021–2024).

Az elmúlt 23 évben több mint 100 egyéni kiállítást rendezett a Kárpát-medence legtöbb vármegyeszékhelyén, valamint Rómában és Németország több városában. Csoportos kiállításai közül a legjelentősebbek azok, amelyek szervezését a Sensaria Képzőművészeti Egyesület vezetőjeként végezte: a 2006-os *Időn túl* a Szombathelyi Képtárban, valamint a 2007-ben nyílt *A festmény ideje* című kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. A kiállításokon – melyekhez katalógus is megjelent – az elmúlt száz év klasszikus magyar festészetének jeles képviselőinek munkásságára reflektáltak kortárs figurális festőművészek. Művei számos magán- és közgyűjteményben megtalálhatóak.

Az MMA művészeti ösztöndíja – a korábban elnyert Derkovits-ösztöndíjhoz hasonlóan – három éven át biztosította számára a zavartalan alkotói munkához szükséges háttérrel, lehetővé téve, hogy a művészet iránti elhivatottságát kiteljesítse, és alkotóként újabb szakmai tapasztalatokra, kapcsolatokra tegyen szert. Munkáiban az ábrázoló festészet eszközével próbálja visszaadni a fényt és a derűt, ami ebből a szenvedésekkel teli árnyékvilágból vonz minket.



László Dániel:

**Láthatás**

2024

olaj, vászon, 100 × 100 cm



**LIU**  
MIRANDA RACHEL  
DLA

hegedűművész, művészeti vezető, koncertmester, primárius  
California, USA, 1996

## „HEGEDŰHANG IDŐN ÉS TÉREN ÁT”

A többszörös nemzetközi versenygyőztes hegedűművész, Miranda Liu magával ragadó előadásmódjával és tökéletes technikájával egyaránt kiérdemelte a közönség és a kritikusok elismerését. Több száz koncerten lépett fel szólolistaként, kamarazeneesként és koncertmesterként a világ különböző országaiban. Olyan neves zenekarokkal működött együtt, mint a Concerto Budapest, a Krakkói Filharmonikus Zenekar, a New World Symphony, a Las Vegas Philharmonic, a Rhode Island Philharmonic Orchestra, a Litván Nemzeti Filharmonikusok, a Norddeutsche Philharmonie Rostock, az Óbudai Danubia Zenekar, a Ruszi Filharmonikusok és a Román Rádió Szimfonikus Zenekara.

Miranda Liu rendszeres fellépője a világ neves koncerttermeinek, köztük a Carnegie Recital Hallnak, a Verizon Hallnak, a Veterans Memorial Auditoriumnak, a New World Centernek, a Croatian Music Institute-nak, a Lithuanian National Philharmonic Hallnak, a bukaresti Radio Society Concert Hallnak, a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémiának, a Palacio de Festivales de Cantabriának és a Wiener Konzerthausnak.

A művésznő a salzburgi Mozarteumban tanult 2007 és 2013 között, majd summa cum laude minősítésű alap- és mesterdiplomát szerzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen Perényi Eszter osztályában.

2016-ban, mindössze 19 évesen, lett a Concerto Budapest és egyben Magyarország legfiatalabb koncertmestere. 2017-ben megalapította a Central European String Quartetet, és 2021 óta a V4 Vonósnégyes első hegedűseként folytatja aktív koncerttevékenységét itthon és külföldön egyaránt. 2024-ben DLA-fokozatot szerzett.

2019-ben Miranda Liu megalapította a MiraTone Fesztivált és Akadémiát (korábbi néven: New Millennium Nemzetközi Kamarazenei Fesztivál és Akadémia) Budapesten, amely évről évre magához vonzza a hazai és nemzetközi élet legtehetségesebb fiatal művészeit.

2021 során elnyerte a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíját, majd 2022-ben a magyar állam kiemelkedő művészi teljesítményéért magyar állampolgársággal jutalmazta. Miranda Liu tehát nem csupán kivételes tehetsége és művészi hozzáértése által tűnik ki, hanem elkötelezettségével és sikereivel is hozzájárul a nemzetközi zenei élet fejlődéséhez.

Hegedű- és kamarazenei mesterkurzusokat vezetett Bulgáriában, Lengyelországban, Magyarországon, Romániában, Spanyolországban és Szlovákiában.

Miranda Liu ösztöndíjas időszaka alatt megvalósított egy nagyszabású kamarakonzert-sorozatot szerte a fővárosban, ahol előadásaival a mélyebb emberi megértést és az együttműködés fontosságát hirdethette.



**A VI. MiraTone Fesztiválon és Akadémián a V4 Vonósnégyes tagjaként,**  
FUGA, Budapest  
Fotó: MiraTone Fesztivál és Akadémia / Takács Eszter



**Csajkovszkij D-dúr hegedűversenyének előadása közben**  
közreműködik: Concerto Budapest  
vezényel: Farkas Róbert  
Zeneakadémia, Nagyterem

Fotó: 4K Media Studio



## MÁTYÁSSY SZABOLCS ZOLTÁN

zeneszerző, színész, művészetigazgatási menedzser  
Budapest, 1974

# „MAJD TÉGED IS KIADNAK BŐRKÖTÉSBE...”<sup>1</sup>

Mátyássy Szabolcs a Színház- és Filmművészeti Egyetem zenés színész szakirány osztályvezetője és az egyetem docense, a Csokonai Nemzeti Színház Debrecen igazgatója. Doktori fokozatát a Színház- és Filmművészeti Egyetemen szerezte 2021-ben, témája a *Magában beszél* című parafrázis-opera vizsgálata volt Nádasy Kálmán alkotó- és művészetpedagógiai tevékenységének tükrében.

Zeneszerzői érdeklődése középpontjában a színpadi zene – balettzene, szcenírozott és félig szcenírozott nagyzenekari és kórusművek, de elsősorban az opera és a musical – áll.

Számos hazai és nemzetközi komoly- és könnyűzenei verseny győztese, rendszeres meghívottja. 2016-ban a Sztalker Csoport színházi formációnak, 2017-ben a Studio5 nevű zeneszerzőcsoportnak alapítója. A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának köztestületi tagja, a Magyar Zeneszerzők Egyesületének tagja.

„A Magyar Művészeti Akadémia 2021–2024-es alkotói ösztöndíjára való jelentkezésemben az elmúlt 60 évben megvalósult (tehát kezdetektől napjainkig) magyar nyelvű musicaljeinek és rockoperáinak (határon innen és túl) teljes,

*dokumentáris feltárását, kronológiai elrendezését és elemzését tűztem ki célul. Túlnyomórészt kvalitatív és csak részben kvantitatív kutatásom – primer szakirodalom híján – interjúkra, kottákra, videó- és hanganyagokra támaszkodott elsődlegesen, így igyekeztem az első átfogó, zeneszakmai, kultúr- és művészetpolitikai, analitikus – egyben komparatív – szemlélet mentén feldolgozni a vizsgált műfajt és korszakot.*

*Témaválasztásomban fontos szerepet játszott, hogy e területen nem jelent meg (vagy csak részben) ez idáig olyan szakmai írás, kollektív háttér, hiteles összefoglaló, mely egy mindent átfogó ismeretanyagot tartalmazna, így – talán nem túl elrugaszkodott az az állítás, hogy – hiánypótló, a zenei műfajt, illetve a műfaj és a korszak szimbiózisát együttesen vizsgáló értekezés született.*

*Írásom stílári és strukturális aspektusait illetően törekedtem arra, hogy bár egy művészetelméleti kutatást végzek, a végeredmény mégis mindenki számára érthető és értelmezhető legyen: annak, aki a témában konzulens, de annak is, aki csupán a magyar zenetörténet ezen korszaka iránt érdeklődik.”*

(Mátyássy Szabolcs)



**Mátyássy Szabolcs, a Csokonai Nemzeti Színház igazgatója a felújított Csokonai Teátrumban 2023-ban**

Fotó: Molnár Péter

<sup>1</sup> Vas István: Botlóbballada a halhatatlanságról



**NAGY  
VIKTÓRIA**

Magyar Teátrum díjas látvány- és jelmeztervező művész  
Kisvárdra, 1975

## TALIZMÁN VÖRÖSMARTYTÓL CSONGOR ÉS TÜNDE JÁTSZÓTÉRTERV

Nagy Viktória festő szakon kezdte a Képzőművészeti Egyetemet, végül látvány- és jelmeztervezőként szerzett diplomát. Munkásságára a festői látásmód, kísérletező kedv jellemző, ami műfaji sokszínűséggel párosul, hiszen pályája során eddig több mint 90 műnek volt a vizuális megálmodója az opera, a kortárs és klasszikus balett, a próza, a musical, illetve a játék-, a tévé-, a reklám- és az animációs film műfajaiban. 2019-ben elnyerte a Magyar Teátrum díját a legjobb látványtervező kategóriában.

Országunk legrangosabb intézményeiben, a Magyar Állami Operaház, a Nemzeti Színház és a Müpa színpadán szerepel munkáival.

Az elmúlt 17 évben különböző hazai és külföldi felsőfokú intézményekben oktatott festészetet és látványtervezést. Jelenleg a Budapesti Metropolitan Egyetem tanára.

Főbb munkái: Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde* (Nemzeti Színház); Erkel Ferenc: *Bánk bán* (Magyar Állami Operaház); Giuseppe Verdi: *Szicíliai vecsernye* (Magyar Állami Operaház); Gyöngyösi Levente: *A gólyakalifa* (Magyar Állami Operaház); Viktor Ulmann: *Atlantisz császára* (Müpa); Wolfgang Amadeus Mozart: *Varázsfuvola* (Iseumi Játékok); a *Mi ez a cirkusz?* című film; Szőcs Géza: *Liberté 56'*; az MVM Zenergia 2023 gálakoncert vizuális rendezése.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram által támogatott munkája a Vörösmarty Mihály *Csongor és Tünde* művéhez készült interaktív tematikus játszótér tervezése volt. A műhöz 2016-ban a Nemzeti Színház részére tervezett látványt és jelmezeket, majd áttemelte ezt a gyönyörű irodalmi anyagot egy interaktív játszótér formájába, kiemelve azt a színház falai közül a szabadtérbe. A játszótér a színház, a film és az építészet területét érintve egy új műfaj kibontakozásaként is értelmezhető.

„Szeretek a különböző műfajok összevonásával új kifejezőformát kialakítani. Alapjában véve nem díszleteket tervezek, hanem valóságot. Az élet láthatatlan értékeinek megéléséhez vezető vizuális kottát teremtek munkáimban.”  
(Nagy Viktória)

Az ösztöndíjas időszak alatt a *Csongor és Tünde* vizualitásáról írt könyvet *Talizmán Vörösmartytól – Szerelem ég és föld között* címmel. Érték ez a könyv azoknak, akik szeretik a színházat, és betekintést kívánnak nyerni a kulisszák mögötti alkotói világba, a sokszínű szellemi és gyakorlati munkafázisokba, a műben rejlő vizuális szimbólumrendszerbe, illetve azoknak is, akik tanulni szeretnék a látványteremtésének mesterségét, és megismerni kívánják az alkotói folyamatok birodalmát. A mű hiánypótló tankönyvként is funkcionál.



Vörösmarty Mihály:  
**Csongor és Tünde színpadkép**  
Nemzeti Színház  
rendező: Vidnyánszky Attila

Fotó: Eöri Szabó Zsolt



**NÉMETH**  
MARCELL DÁNIEL

szobrászművész  
Budapest, 1982

## TEREMTETT KÖRNYEZET

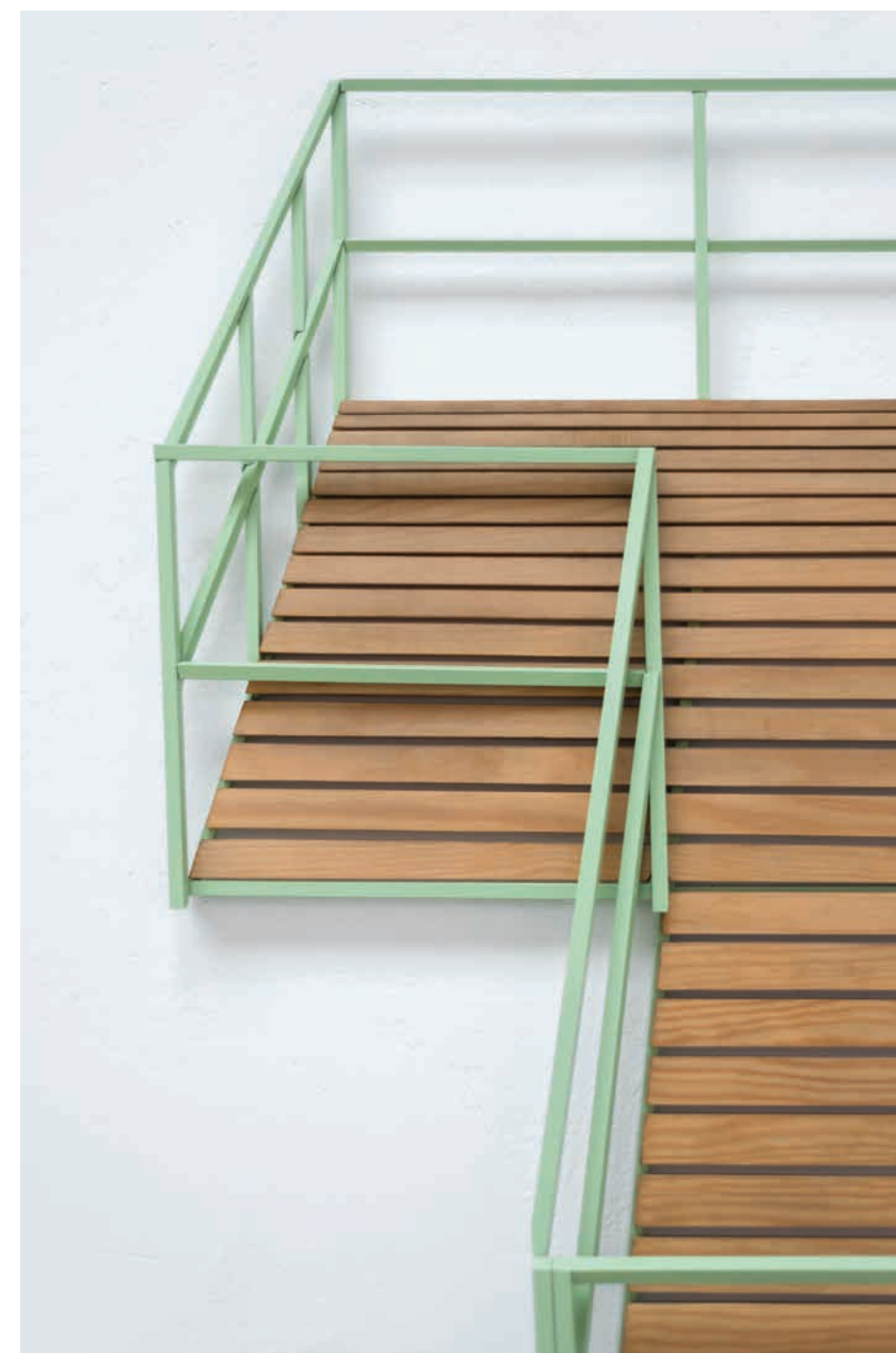
Németh Marcell a hazai kortárs szobrászat sajátos hangú, kiemelkedő művészegyénisége. 2007-ben szerzett diplomát a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, 2021 és 2024 között a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjasa volt. Mintegy két évtizedes eddigi rendkívül aktív, autonóm művészi programjában konzekvensen domborműveket, reliefeket készít, jellemzően acélszobrászati eljárással.

Témáit szűkebb és tágabb környezetéből veszi, amelyek szakítanak a hagyományos, idilli táj vizuális leképezésével. Németh már az egyetemi évei alatt a síkszobrászat egy sajátos, két és három dimenzió határait feszegető megvalósítása mellett köteleződött el. Akkor még többféle anyaggal kísérletezett, például akvarellal festett terrakottával. Korai munkái gyakran enteriőröket, belső tereket ábrázolnak.

A diplomaszerezés évében talált rá az egyik legnehezebben megmunkálható fémfajtára, az acélra. Nagy méretű acélreliefjei zömmel a külvárosi tájak, autópályák jellemző motívumait, villanyoszlopokat, reflektorokat vagy építkezésen munkafolyamatot végző darukat

ábrázolnak, jellemzően egy-egy elemre vagy gyakran csak egy részletre fókuszálva. Később a külvárosi tájlemek elidegenített tereinek ellentétpárjaként megalkotta emlékeztetereinek metaforáit, a stilizált növényi motívumokban gazdag ablaksorozatot. 2020 óta készíti az egymással szorosan összefüggő *Vízről* és *Stég* című, acél-fa, valamint kerámianyomat eljárással egyaránt készülő sorozatait, melyek szimbolikusan az ember természethez és környezethez való viszonyára utalnak.

„Domborműveim kiüresedett tereket, tájakat dolgoznak fel, melyekben az emberi kéz alkotta világ jelenik meg. Megfosztom a tereket a részletektől, és a lényegét koncentrálok a lemezbe. Minimális plasztikával az emberi szem és memória által befogható legnagyobb teret akarom megalkotni. A kapcsolódás, a kötődés, a személyesség hiányán keresztül mutatom meg az esetenként zsúfolt köztes terek magányát. Talán csak pillanatokra, de leginkább magunktól elhárított gondolatokra terelem a hangsúlyt. A behelyezhetőség ürességén át kutatom, a befogadóban mi rejtőzik.” (Németh Marcell)



Németh Marcell:

**Stég IV.**

2021

festett acél, fa, 91 × 66 × 4 cm

Fotó: Hegyháti Réka



**DR. HABIL. OROSZ**

KLÁRA  
DLA

szobrászművész  
Szeged, 1974

## INTERAKTIVITÁSRA ÉS A NÉZŐK BEVONÁSÁRA ÉPÍTŐ GYAKORLAT

Dr. habil. Orosz Klára a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán prof. Bencsik István szobrászművész osztályában diplomázott. 2007-ben a Goldsmiths University of London (MFA) posztgraduális képzésén vett részt. Doktori fokozatot 2012-ben a Pécsi Tudományegyetem (PTE) Művészeti Doktori Iskolájában védte meg, és ugyanitt habilitált 2021-ben. Több mint tíz év felsőoktatási tapasztalattal 2024-től a Magyar Képzőművészeti Egyetem Vizualis Művészet Tanszékén folytat oktatói tevékenységet.

Gyakorló művészként rendszeresen részt vesz hazai és nemzetközi kiállításokon, művésztelepeken, rezidensprogramokon. Számos hazai és nemzetközi szakmai elismerésben részesült:

Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj (2005–2008); Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj (2008); Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjban (2007); a Római Magyar Akadémia képzőművészeti ösztöndíja (2011).

A hároméves ösztöndíjas időszak alatt elkészült legjelentősebb munkája a dr. Grastyán Endre kutatóprofesszor személyének, oktatói tevékenységének emléket állító *Théta* köztéri szobor megvalósítása, amelyre a 2023-ban kiírt országos pályázat első díjazottjaként kapott

megbízást a PTE Általános Orvosi Karától. Mindemelett ezen időszak alatt 2024-ben elnyerte a Visegrádi Alap New York-i ISCP művész-rezidensprogram ösztöndíját.

Alkotói tevékenységét a tér és annak kiterjesztése, élményként való megélése jellemzi. Munkái nagy méretű szobrok és installációk: általában funkcionális és szobrászati elemeket tartalmazó rendszerek, melyek a vizualitás és a különböző téri élmények megtapasztalására, a művek és a befogadó közti éles határvonal feloldására helyezik a hangsúlyt, és interaktív közeggé alakítják át a galéria terét.

Műveiben hangsúlyos szerepet tölt be a nézők bevonása, amely idővel az egyik legmeghatározóbb, lényegi részévé vált az alkotásainak. Általuk a befogadó nem a megszokott módon szemléli a műveket, hanem elkezd használni a tárgyakat és az őket körülvevő teret. Alkotói szándéka, hogy – feloldva a néző és a résztvevő közti éles határvonalat – bevonja a közönséget, s így interakcióba, közvetlenebb kapcsolatba kerüljenek a képzőművészeti alkotásokkal. Ezt az fajta alkotói szemléletmódot tükrözi az ösztöndíjas időszak alatt készült *Théta* című köztéri szobra is, amely szintén a nézők bevonására és az interaktivitásra helyezi a hangsúlyt.



### „THÉTA”

prof. Grastyán Endre kutatói munkásságának tiszteletére a PTE ÁOK által állított köztéri szobor  
2024  
hajlított, hegesztett acélcső, háromrétegű PPG autófestékkel dukkózva, 415 × 360 × 310 cm

Fotó: Kalmár Lajos

## PARADIGMA ARIADNÉ



**CSÓKA**  
ATTILA RÓBERT

építész  
Zilah, 1988



**MOLNÁR**  
SZABOLCS

építész  
Szeged, 1989



**SMILÓ**  
DÁVID

építész  
Budapest, 1988

## NO PLACE HOUSES – HELYTELEN HÁZAK

A Paradigma Ariadné egy budapesti építész-kollektíva, amely nem mindennapi épületeket, installációkat és tárgyakat tervez. Terveik megfelelnek minden elvárt igénynek, és mindig tartalmaznak valami „extrát”, amely az adott épület vagy belső tér lakóinak, használóinak vidámabb mindennapokat vagy kellemesebb környezetet eredményez. Az irodára jellemző az esztétika innovatív megközelítése, a szép keresése, valamint az olyan épületek tervezése, amelyeknek elmesélhető története van.

A Paradigma Ariadné hosszú ideje az első magyar iroda és kollektíva, amely széles nemzetközi láthatóság előtt működik. Ezért olyan eredmények kötődnek a nevükhöz, amelyek legutoljára 40 éve történtek a magyar építészetben, főleg az organikus mozgalomhoz köthetően. Önálló publikációval szerepeltek a brit *The Architectural Review* magazinban, jelöltek voltak a Royal College of Art Dorfman díjára, valamint elődöntősök voltak az AR Emerging Architects Awardon. Ezen túlmenően

Európa legtöbb pontján jelen voltak kiállításon, fesztiválokon. Meghívott oktatók voltak a Dortmundi Műszaki Egyetemen és több másik, főleg olasz és kelet-európai egyetemen tartottak előadást építészetükről.

Az építész-kollektíva tagjai vallják, hogy az építészet nem üres mérnöki tudomány és nem csak az építés tudománya. Az építészeti alkotás főleg rajzi mű, amely valamilyen keretek között, de torzulva végül realizálódik. A valós alkotói vágyakat és intenciókat így csak a rajz és egyéb vizuális ábrázolás tudja közvetíteni. Az építész szerencsés, ha ebből bármit realizálva láthat. Az ösztöndíj lehetőséget adott arra, hogy a tagok a fentiekkel összhangban az ösztöndíj alatt csak az építészetre mint építészeti tervet létrehozó tevékenységre koncentrálhassanak.

„Célunk, hogy minél szélesebb körben terjesztjük az ösztöndíjas programban létrejött műveket határon innen és túl. Ezen túlmenően az ösztöndíjas tervekben megvalósult építészeti/téri megoldásokat a jövőben hasonló projektekbe szeretnénk integrálni.”



A Helytelen Házak / No Place Houses sorozatban megtervezett épületek alaprajzai és egy látványterv



**PATTANTYÚS  
GERGELY GÁBOR**

üvegtervező iparművész  
Pécs, 1972

## KÉSZENLÉTI ÁLLAPOT

Pattantyús Gergely a művészeti szakközépiskolában üveg szakon kezdett, majd az Iparművészeti Főiskolára vezetett útja. Mesterképzése a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban zajlott, ahol Polyák János kollégájával újjáélesztették a hagyományos kis kemencés hutaüveg-készítést, és vele alapították meg a Fénybánya Huta-üveg Társaságot is.

Legfőbb mestereinek a szobrász Kotormán fivérek tartja. 2004-ben az Iparművészeti Egyetem doktori iskolájának végzőseként Dublinban Róisin de Buitléar világhírű üveg-művész diákja volt, Kozma Lajos-ösztöndíjként az üvegfújás öreg mestereivel végzett kutatómunkát. Az évezred elején a gödöllői *Élmény és eszmény* kiállításon a Kulturális Minisztérium díját nyerte el, míg 2020-ban Ferenczy Noémi-díjban részesült.

1999-től foglalkozott Rippl-Rónai meg nem valósult üvegterveivel. Rekonstrukciói kifejezik szakmai attitűdjét, ami nem a pontosság és a lélektelen professzionalizmus, hanem a beleérző, lényegi érzelmi gondolkodás, a művészi archaizálás, a reminiscenciák jelen idejű munkagyakorlata, ahol a művészet megjelenése tárgyakban a „munka végzése közben érzett öröm kifejeződése”.

Számos építészeti üvegmunkát, muráliát készít megrendelésre (például a Szent Gellért-plébániatemplom ablakai, a San Marco utcai

iskola koncerttermének ablakai), emellett a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen oktat. Pedagógiai felfogásában meghatározó változást jelentett az MMA művészeti ösztöndíja: témavezetőként a feladatokat a diákok egyéniségéhez igazítja, egyedivé és egyszerűvé téve azokat a klasszikus értékrenden alapuló képzés megtartása mellett és érdekében. Vallja, hogy a fogalmi gondolkodás helyett a formai-képi gondolkodás a döntő az iparművészetben és a képzőművészeti oktatásban, aminek alapozása gyakorlati, kézműves, tapintás-, fogás- és mozgásalapú.

„*Ars poeticám első mondata mindig az, hogy ars poeticát írni nem tudok, mert az az írók dolga, ők dolgoznak fogalmakkal, én formákkal, színekkel, fénnel... A második mondat ez. A harmadik, hogy remélem a művek, munkáim »beszélnek«, beszéljenek, ne én. Szenes István irányító, vezető bölcsességei, atyai »hajóskapitány« szerepe sokat jelentett, mi több, jelentős része volt munkamorálom javításában, mert megtanultam nála, tőle, hogy aki erkölcsileg elromlik, az szakmailag is. Vagyis aki csúnya mód viselkedik, az nem tud szépen – és ezért jól – gondolkodni, tehát alkotni sem. Érdemes becsületes embernek lenni, maradni. Ezt tanultam meg az ösztöndíjamból, és ez – legalábbis magam számára – nem kevés.”* (Pattantyús Gergely)

Pattantyús Gergely Gábor:  
**Modern római fejpalcokok**

2024

fújt, formába fújt, hutakész üvegek, 14 x 26 cm







**PÉTER  
ALPÁR**

képző- és szobrászművész  
Sepsiszentgyörgy, 1976

## KORTÁRS TERMÉSZET

Péter Alpár szakmai tevékenysége elsődlegesen a kortárs szobrászat nyelvezetét használva határterületeken mozog, intermediális jelleggel bír. A hagyományos anyag- és eszközhasználatból kiindulva szobrai, installációi és performatív művei az emberi lét alapállapotára kérdeznak rá azáltal, hogy egy egyetemes és időtlen formanyelvet és anyaghasználatot helyeznek a kortárs kultúra kontextusába. Meggyőződése, hogy az ember és a természet együttélésén alapuló organikus kultúrák vizualításában megjelenő absztrakció egy egyetemes kozmikus rend vizuális leképezése. Ha ez bekerül a jelen kultúrájának diskurzusába, képes releváns választ generálni az ökoetika égető társadalmi kérdéseire.

Meggyőződése, hogy a kortárs művészet erejével és szellemi többletével pozitív folyamatokat lehet generálni az ember és a természet közti kapcsolat újra építésére és értékelésére.

A szobrászati jellegű projektek mellett a természetművészethez köthető konceptuális műveket is létrehoz, melyek tudatosan kutatják az archaikus kultúrák absztrakciója, valamint a kortárs vizualitás és társadalmi diskurzus közti

viszonyt. Nagy méretű absztrakt rajzolatokat hoz létre, többnyire közel- és távol-keleti sivatagokban, melyek a Kárpát-medencei organikus kultúrák vizualitásából táplálkoznak. A művek létrehozása mindig elmélyült, meditatív, performatív jelenlétet kíván a természeti térben, de az alkotói folyamat mögött tudományos igényű kutatás húzódik meg. Ezt a megközelítést a művész a természetes absztrakció fogalommal jelöli, és a *Kortárs természet* című tanulmányában foglalja össze. Az MMA művészeti ösztöndíj ennek az alkotói és kutatói munkának a kiteljesedését és elmélyülését tette lehetővé.

Péter Alpár rendszeres résztvevője a hazai és nemzetközi kortárs művészeti rendezvényeknek, és maga is szervez ilyen eseményeket erdélyi helyszíneken. Ezek a helyi organikus kultúra és a kortárs művészet lehetséges kapcsolódási pontjait keresik, sokszor bekapcsolódva műemlékvédő, értékmentő folyamatokba. Természetművészeti workshopokat szervez, és a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának sepsiszentgyörgyi kirendeltségén oktat szobrászatot.



Péter Alpár:  
**Napvonal (Föld-rajz sorozat)**  
tájbeavatkozás, természetművészet, Tankwa-sivatag, Afrika  
2023

Fotó: Péter Alpár



**PRELL  
NORBERT**

tervezőgrafikus-művész, mesteroktató  
Mohács, 1985

## PÉCS BETŰKBEN

„Minden Pécssett kezdődött...” – vallja az alkotó, akinek Pécs városa jelenti szakmai életútjának középpontját. Grafikus pályafutása 2000-ben kezdődött a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskolában. Mesterképzését a Magyar Képzőművészeti Egyetem Tervezőgrafika Tanszékének hallgatójaként végezte el 2012-ben.

Az egyetemi évei alatt az Erasmus-ösztöndíj keretein belül a Hamburgi Egyetem (HAW – Hamburg University of Applied Sciences) Művészeti Karán folytatott külföldi tanulmányokat 2010-ben, ahol megismerkedett a kalligráfiával és a karrierjét meghatározó betűtervezéssel. A külföldi tanulmányok hatására diplomamunkája az első önálló betűtípusa lett, amellyel az akkori Magyar Formatervezési Díj kiállításán is szerepelt 2012-ben.

Egyetemi éveit követően – önálló alkotótevékenységet háttérbe szorítva – javarészt a logó- és arculattervezés irányába terelődött munkássága. Ez időben – kisebb külföldi megrendelések mellett – olyan hazai projekteken dolgozott, mint az Országos Bírósági Hivatal, a Ferrobeton vagy a Paksi Metszet kiállítás arculata.

2015 szeptembere óta a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar mesteroktatójaként van jelen a tervezőgrafika szakon. 2017 óta aktív szerepet vállal a Pécsi Művészeti Gimnázium grafika szakának tanáraként. Oktatói tevékenysége mellett fontosnak tartja a folyamatos szakmai aktivitást, így visszatért a betűtervezéshez is. Ennek köszönhetően több ilyen jellegű projektjével szerepelt kiállításon, illetve fontos szakmai díjban is részesült (Tervezőgrafikai Biennále 2018 – „Retronaut”, Magyar Formatervezési Díj 2019 – „Kariyon” 2019).

Az ösztöndíjas munkafolyamatban Pécs város kulturális örökségének olyan gyökerei inspirálták, mint a Bauhaus vagy a szecesszióban felvirágzó Zsolnay. A betűtervezési projekt háttérét az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram biztosította, ennek eredményeként született meg az Eozyn és a Breuer betűcsalád.

„A betűtervezés számomra a vizuális kommunikáció, az ipari formatervezés és az autonóm művészet közös metszete. Projektem a betűk ezen pécsi, lokális mivoltának kapcsolatát hivatott kutatni és eredményét vizualizálni.”  
(Prell Norbert)

Prell Norbert:  
**Eozyn betűcsalád**





**PUSKO  
MÁRTON**

népzeneész, tanár, a népművészet ifjú mestere  
Rozsnyó, 1990

## „A NÉPHAGYOMÁNY NYÍLT FORRÁSKÓDÚ RENDSZER”

Pusko Márton felvidéki népzeneész, középiskolai tanulmányait a Miskolci Bartók Béla Zene- és Táncművészeti Szakgimnáziumban és a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnázium és Zeneiskola – AMI-ban végezte, jelenleg előbbinek kinevezett tanára. Tanulmányait a Nyíregyházi Főiskolán (mai nevén Nyíregyházi Egyetem) folytatta, majd 2012-ben nyert felvételt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékére, ahol 2018-ban szerzett diplomát. Pusko Márton a 2011-ben megrendezett Kecskeméti Prímásverseny győztese, ahol díjként az általa korábban is ismert és nagyra tartott, miskolci származású, Cremonában tanult hegedűkészítő mester, Péteri Károly által készített mesterhegedűt vehette birtokba. 2012-ben zenekarával, a Parapács zenekarral, az akkor először megrendezett Főlszállott a páva népzenei és néptánc-tehetségkutató verseny zenekari kategóriájának győztese volt, majd 2017-ben átvehette a Népművészet Ifjú Mestere díjat.

Művészként és tanárként a népzene anyanyelvi szintű elsajátítását és tanítását tartja legfontosabb küldetésének. Úgy véli, hogy a hagyományos zenei kultúra magas szintű elsajátításához elengedhetetlen az organikus népi műveltség több területének ismerete, hiszen e hagyomány anyanyelvi szintű felhasználói egyben alkotói is voltak ennek a kultúrának. Ennek köszönhetően egy egyedülálló,

ha úgy tetszik, nyílt forráskódú rendszert hoztak létre, melyet bárki hallgatni, nézni, mai divatos szóval élve fogyasztani képes, megfelelő ismeretek birtokában egyszerre használója és alkotója is lehet. Fontosnak tartja tehát a népzene művelésén túl annak minél mélyebb megértését, értelmezését. A népi kultúra egészéről vallja, hogy annak funkciója elsősorban az identitásunk átörökítése, másodsorban az egyén lelkének nemesedése, a közösség formálása. Ezekhez a célokhoz elengedhetetlen ezen „anyanyelvünk” magas szintű, művészi igényű és nem utolsósorban hiteles bemutatása a nagyközönség számára. Munkája során ezen célok megvalósítására törekszik.

„Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a tanulóként, zenészként eltöltött évek alatt a kutatási témámról, a Felvidék vonós népzenejéről szerzett tapasztalataimat írásba foglaljam, az általam jellegzetesnek ítélt dallamokat lejegyezzem, lehetőség szerint közreadjam a nagyközönség számára.”  
(Pusko Márton)

Pusko Márton távlati céljai között tartja számon az ösztöndíjprogramban végzett munkája során elkészült anyag sajtó alá rendezését, közreadását, a közeljövő kutatási célja pedig a hajdani Sáros és Zemplén vármegyékben élő szlovákság népzenejének összehasonlítása a közeli és távoli tájakon élő magyarság muzsikájával.



**Pusko Márton (bal szélén) A szlovákiai magyarság népi tánc hagyományai című oktatóvideó-sorozat felvételén**



## RÉKASY BÁLINT

Ferenczy Noémi-díjas fémműves iparművész  
Budapest, 1971

## KILINCSEIM

Rékasy Bálint iparművész családba született, és azóta is a művészetnek él. A Képző- és Iparművészeti Középiskola elvégzése után az Iparművészeti Egyetemen folytatta tanulmányait, ahol 1997-ben diplomázott ötvös, tárgytervező szakon. Az elmúlt évtizedek alatt sokat dolgozott együtt édesapjával (Rékasy Levente ötvösművész), akivel megannyi templom, műemlék épület, kastély fémmunkáinak restaurálását, rekonstrukcióját végezték el. E munkáik közé tartoztak például csillárok, falikarok, kilincsek a Szidónia Kastélyszállóban (Röjtökmuzsaj), az Apponyi-kastély (Hőgyész), a paksi Erzsébet Szálloda történelmi szárnya vagy a Tökölyanum épületében (Budapest), illetve a Budapesti Fasori Evangélikus Gimnáziumban. Később, édesapja halála után, egy restaurátorcsapattal közösen dolgozott a Magyar Állami Operaház felújításánál a világítótestek koncepcióján és megvalósításán. Legutóbb a budai vár rekonstrukciójának keretében a Pénzügyminisztérium épületébe kerülő nagy méretű csillárok egyikének elkészítésében mutathatta meg művészi és szakmai hozzáértését.

A sok egyedi megbízás mellett saját stílusát, arculatát is kialakította az évek során modern,

egyedi anyaghasználatú tárgyaival, ékszereivel. Már 1995-ben színesre eloxált alumíniummal kombinálta ékszereit, amelyeket egy későbbi NKA-támogatás segítségével tovább tudott fejleszteni. A neves Herendi Porcelán Manufaktúrától is kapott felkérést egyedi, fémmel kombinált porcelántál tervezésére, de készített világítótesteket préselt virágszirmok felhasználásával is.

Ennek a szabadon szárnyaló, kreatív tervezési folyamatnak adott további lehetőséget az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram. Az ösztöndíjas időszak alatt az eddigi megbízásokra, munkákra, tapasztalatokra alapozva léphetett tovább művészi fejlődésében. Az így létrejött egyedi, műalkotásnak is beillő kilincsekkel a tervező bizonyította, hogy egy egyszerű használati tárgy is lehet az ajtó, a szoba ékköve.

Rékasy Bálint tárgyait az organikus formavilág jellemzi, amellyel szeretné felhívni a felhasználó figyelmét a minket körülvevő természeti formák szépségére, harmóniájára. Ezenkívül apró utalásokkal, formákkal próbálja meg személyessé, egyedivé és szerethetővé tenni az olyan használati tárgyainkat, amelyekre más gyártók tömegcikként tekintenek.



Rékasy Bálint:

**Bohóc**

2024

kézi készítésű egyedi kilincs, 14 × 5 × 8 cm



## RICZ ÁRMIN

rendező, színész  
Péterréve, 1992

# COMMEDIA DELL'ARTE ÉS A KORTÁRS SZÍNHÁZ

Ricz Ármin középiskolai tanulmányait a szegedi Dugonics András Piarista Gimnáziumban végezte. 2011-ben felvételt nyert az Újvidéki Művészeti Akadémia színész szakára, Hernyák György osztályába. A diploma megszerzése után gyakornoki éveit az Újvidéki Színházban és a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban töltötte. 2016-ban a zalaegerszegi Griff Bábszínházhoz szerződött, ahol különböző bábmozgatási technikákkal ismerkedett meg. Első rendezését a vajdasági Tanyaszínházban készítette Marin Držić Dundo Maroje drámája alapján, ekkor kezdett kísérletezni a commedia dell'arte formavilágával, az előadásért a társulat a Magyar Színházak XXXI. Kisvárdai Fesztiválján az EMMI Fődíjában részesült.

2019-ben megismerkedett Antonio Favával, és részt vett a Reggio Emilia-i Scuola Internazionale dell'Attore Comico képzésén. 2021-ben a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen felvételt nyert Bocsárdi László mesterszakos rendezői osztályába. 2021 és 2024 között az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíjasa volt, ahol a commedia dell'arte és a kor-

társ színház viszonyát kutatta. Az ösztöndíj hároméves periódusa alatt több commedia dell'arte kurzuson vett részt és számos külföldi alkotóval ismerkedett meg, akik nagyban meghatározták későbbi munkáinak formavilágát. 2022-ben a Szabadkai Népszínházhoz szerződött, ahol színészként és rendezőként is tevékenykedik a társulatban.

Rendezéseiben kiemelt szerepet kap a tárgyhasználat, a fizikalitás és a commedia dell'arte játékosága. Az elmúlt években olyan határon túli színházakban volt lehetősége alkotni, mint a vajdasági Tanyaszínház (*Scapin furfangjai*, 2022) a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata (*A tavasz ébredése*, 2023 – az előadást a romániai Uniter Bizottság a Legígéretesebb pályakezdőnek járó díjra jelölte), a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház (*Ágyban, párnák közt*, 2023), az aradi Ioan Slavici és a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház (*Boyz and girlz*, 2023), a Szabadkai Gyermekszínház (*Árkon innen, bokron túl*, 2023), illetve a Szabadkai Népszínház Magyar Társulata (*Tartuffe*, 2024).

### A tavasz ébredése

Fotó: Berezky Sándor



### Alkésztisz

Fotó: Szabó Róbert



**SAJÓ  
BORBÁLA**

textiltervező iparművész, tanár  
Budapest, 1979

## HAGYOMÁNY A SZÉPSÉG ÉS A HASZNÁLHATÓSÁG SZOLGÁLATÁBAN

Sajó Borbála a Képző- és Iparművészeti Szak-középiskolában érettségizett. 2008-ban a MOME-n textil, majd 2009-ben tanári szakon szerzett diplomát. Diplomamunkája elismeréseként MAOE különdíjban részesült. 2008-ban a müncheni *Talente*, 2010-ben a *BKV PREIS 1010*-es kiállításorozatra kapott meghívást. 2009-ben Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti Ösztöndíjat nyert.

Az egyik legfontosabb célja a hagyományos kézműves technikák népszerűsítése, újjáélesztése. Fontos számára, hogy a hagyományos technikákkal előállított tárgyak a modern használati eszközök közé is beilleszthetők legyenek, hordozva a múlt értékeit, de a jelen igényeinek is megfelelően. Alkotói munkásságának fontos alapelve, hogy egy tárgy egyszerűre legyen funkcionálisan jól használható és esztétikus. Mivel a hagyományos népi használati tárgyak mindkét kritériumnak megfeleltek, ezért igyekszik ezen szempontok mentén tervezni meg saját tárgyait, textiljeit is.

Másik fontos hivatása a tanítás. Célja, hogy ne csak az elkészült tárgyak okozzanak örömet, de ugyanilyen fontos legyen maga a munkafolyamat is a készítőik számára. Ez jó hatást gyakorol a személyiségfejlődésre, fejlesztve a gyermekek motoros képességeit, kitartását is.

Saját állítása szerint is nagyon sokat kapott

az MMA Művészeti Ösztöndíjprogramtól. „A munkám többrétű, hiszen önálló alkotói tevékenységet is folytatok, és oktatok is. Az ösztöndíj mindkettőhöz rengeteget tett hozzá, mivel alkalmat és motivációt adott, hogy újra kutassak és alkossak, mindeközben a tanításban is új lendületet kaptam. A másik nagy értéke az ösztöndíjnak az volt, hogy sok értékes kapcsolattal gazdagodtam. Emberileg és szakmailag is rengeteget tanultam a mento-raitómtól és a többi kollégától.” (Sajó Borbála)

Az ösztöndíjas társakkal is jó kapcsolatot ápol, közös munkát terveznek az *Essentia Artis* kiállításra. Az MMA-nak köszönheti azt is, hogy elkészült a saját szövőműhelye, illetve oktatási munkájában is sikeres volt az ösztöndíjas időszak során. 2024-ben tankerületi elismerő oklevelet kapott tanítói, nevelői, oktatói munkájáért.

Hosszú távú tervei között szerepel egy textiles oktatókönyv megalkotása, amely a képzőművészet iránt érdeklődő diákoknak íródna, valamint az eddigi gyűjtések elektronikus publikálása. Alkotói munkáját további kézműves szövetek készítésével, a hagyományos technikák használatával és kutatásával szeretné folytatni, keresve a megmérettetéseket, melyek újabb alkalmakat adnak a kreativitásra, értékeink kortárs módon való bemutatására.

Sajó Borbála:  
**Paraván az Országos Baleseti Intézet számára**  
2023–2024

kézi szövött technikájú szőttés, pamut, gyapjú, fenyőkeret, 120 × 170 cm

Fotó: Juhász Terézia

NÉPMŰVÉSZET

Sajó  
Borbála



**SÁNTA  
BEATRIX**

zongoraművész  
Budapest, 1977

## „A ZENE GYÓGYÍT, ÉKESÍT ÉS DÍSZÍTI A LELKET”

Sánta Beatrix híres muzsikuscsaládba született, a zenei tanulmányait szülővárosában a budapesti Bartók Béla Konzervatóriumban kezdte, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen végezte.

A 21. század egyik sajátos hatása a művészetek terén, hogy a specializálódás és a kifejezőmód hangsúlyossá válásának köszönhetően óriási fejlődésnek indult nemcsak az oktatásmódszertan, hanem az előadó-művészeti professzionalizálódás is. Mind technikai, mind pedig emberi rátermettség szempontjából rendkívüli kihívásokkal kerülnek szembe a művészek, különösen a kortárs zeneművek előadása terén.

A Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjának támogatásával Sánta Beatrixnak lehetősége nyílt arra, hogy elmélyülten tanulmányozhassa ezen kihívások előadó-művészeti és zenepedagógiai vetületeit. Pályázata elsődleges célja a kortárs zeneművek bemutatása és népszerűsítése volt, amely által az újabb generációhoz közelebb viheti a mai kor remek zeneműveit. Legfőképp a zongoraművészet terén adódó újabb előadás-technikai megoldások tekintetében volt fontos szakmai mérföldkő a pályázat keretében zajló,

magyar kortárs zeneművekkel kapcsolatos intenzív munka.

Ezzel párhuzamosan fontos küldetése, hogy a zenepedagógia nyelvére adaptálja a kortárs darabok művészeti kihívásaira adott tudományos igényű megoldásokat. Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazenélés ugyanis olyan pótolhatatlan többletcélt ad a zenetanulásban és a zeneművészetben, amely egész életre szóló motiváció. A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével hozzájárul a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához. Mindemellett páratlan intenzitású az együttműködés közösségformáló ereje, növeli a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, kihasználja a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet, különösen a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Sánta Beatrix a Dohnányi Ernő Zeneiskola berkeiben közvetlenül enged betekintést az érdeklődő fiatal tanítványok számára a kortárs zen világába. Jelenleg hat olyan zenekar (cselló-, gitár-, fúvós-, vonós-, harmonika-, fuvola-) is működik a zeneiskolában, amelyek valamelyikének a jövőben magyar kortárs zenemű betanítását tűzték ki célul, így is élővé téve azokat.



Sánta Beatrix és hangszere



**SÁNTHA  
EMŐKE**

néprajzkutató, népdaloktató  
Csíkszereda, 1972

## RAJZBA FOGLALT NÉPDALSZÖVEG

Sántha Emőke 1995-ben a Kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom – néprajz szakon diplomázott, majd 1996-ban hiedelem-néprajzból szerzett mesterdiplomát. A Román Rádiótársaság területi stúdiójában a Kolozsvári Rádióban vállalt hírszerkesztői munkát.

Később néprajzi tematikájú műsorokat, népzenei és gyermekműsort szerkesztett, ez utóbbit mind a mai napig. Jelenleg is a Kolozsvári Rádió magyar szerkesztőségének munkatársa, de kapcsolata a mesterségével nem szakadt meg.

Sántha Emőke előbb nagyszülei, majd szülei révén került kapcsolatba a népi kultúrával. Nagyanyja szövőasszony volt, az egyik csikpálfalvi szövőkalákát az ő házában tartották. Apja keramikus, akinek műhelye ugyanazon az udvaron állt, ahol a szövőház. Líceumi éveiben néptáncot tanult, mindezek az élmények hozzájárultak ahhoz, hogy mesterségül a néprajzot válassza.

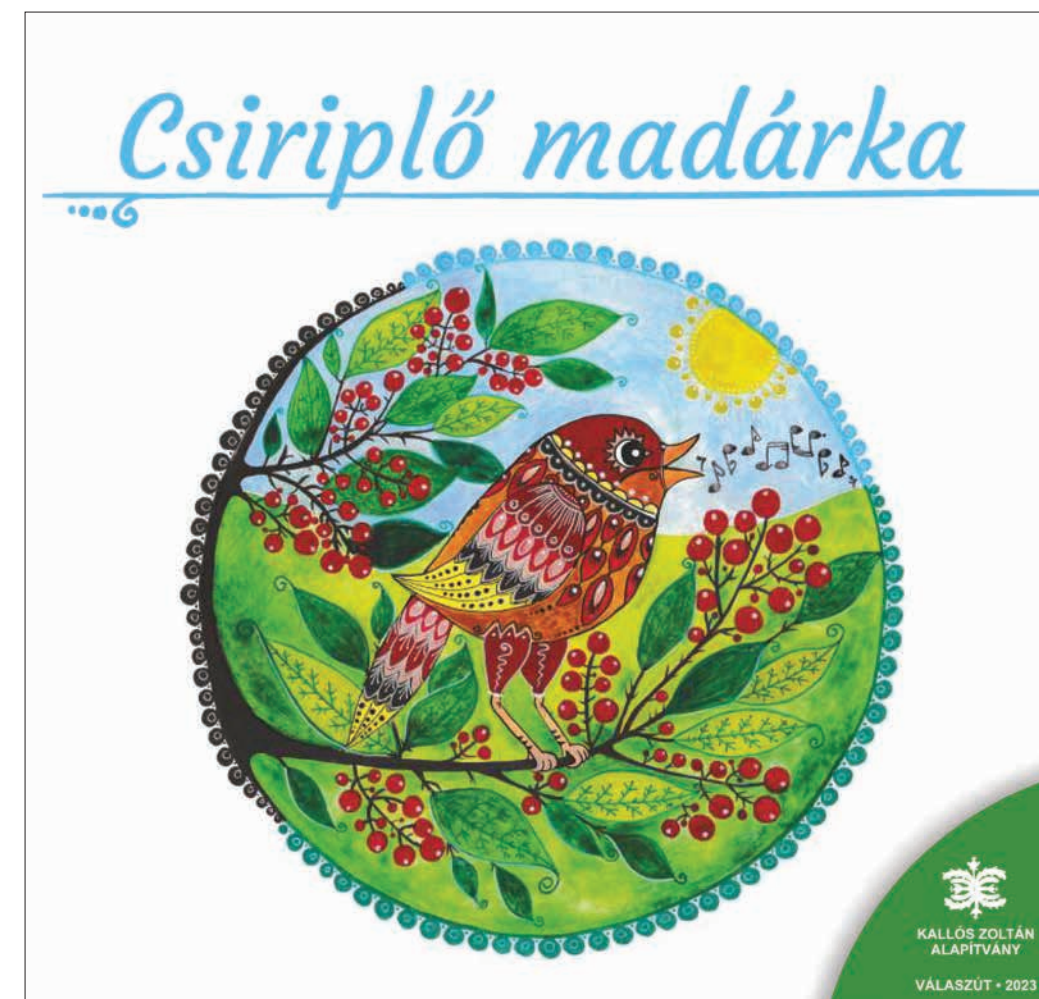
1990-ben – egyetemi tanulmányai kezdetén – ismerkedett meg Kallós Zoltánnal, aki felkarolta, folyamatosan tanította. Néhány moldvai gyűjtőútjára is magával vitte, majd idővel átadta neki a stafétát a népdalok oktatása terén.

Sántha Emőke ma a Kallós Zoltán Népzeneiskola tanára, nyáron a választói táborok népdaloktatója. Legfontosabb feladatának tekinti,

hogy tanítványaival megszerettesse a népdalokat, ízelítőt adjon a közös dúdolás élményéből.

A népdalok szövegének lerajzolásával (*Csiriplő madárka*) – ami Emőke ösztöndíjas munkájának első fejezete volt – az írni, olvasni még nem tudó gyerekek népdalra való oktatását szándékozta megkönnyíteni a pedagógusok és a szülők számára. A visszajelzések szerint ezt a célját elérte. Az ösztöndíj második évében öltöztető-babát rajzolt (*Mégis bunda*), szintén a kisebb gyerekeknek. Ez a könyv jövőre jelenik meg. A harmadik év a gyöngyfűzésről szólt, a pedagógusoknak szóló kis mintagyűjtemény a gyerekek finommotorikáját hivatott fejleszteni.

Sántha Emőke 2003-ban a Hagyományok Háza játszóházvezetői tanfolyamán ismerkedett meg a gyöngyfűzéssel. Azóta folyamatosan fűz és zsúrizteti ékszereit. Az *Élő népművészet* 2021-es alkalmán (XVII. Országos Népművészeti Kiállítás) két ékszerszettel és egy széles moldvai táslival volt jelen. Az egyik szettért (gyöngygallér szedettes övvel) bronz oklevelet kapott. „Nagyon jó volt ösztöndíjasnak lenni, remek embereket megismerni, azonos vagy hasonló érdeklődési körrel. Lelket építő a sok pozitív visszajelzés a szakszerű, építő kritika. Mindezt köszönöm.” (Sántha Emőke)



Sántha Emőke:  
**Csiriplő madárka**  
2023  
Kallós Zoltán Alapítvány





## SIKENTÁNCZ SZILVESZTER

*néptáncpedagógus, koreográfus  
Siófok, 1979*

## IDŐTÁLLÓ ÖRÖKSÉG

Sikentáncz Szilveszter siófoki gyermekkorából származtatja néptánc iránti szeretetét, amelyet először a Balaton Táncegyüttesben gyakorolhatott. Életének egyik fontos pillanata és nagy sikere, hogy amatőr együttesi tevékenységből indulva, táncművészeti képzés nélkül került be az ország akkor legkiemelkedőbb hivatásos tánckarába. A főiskolai táncpedagógus-diploma megszerzése, illetve az okleveles néptánc tanári végzettség és a mesterfokozat megszerzése fontos mérföldkövet jelentett az életében.

Mindemellett mindenképpen említésre méltók azok az eredmények, amelyek szólótáncosi vagy alkotói, együttesvezetői tevékenységének megbecsülését jelentik. Az Örökös Arany-sarkantyús Tánccso, illetve a Népművészet Ifjú Mestere cím birtokosa, a Kárpát-medencei Verbunkverseny és Nemzetközi Legényes-verseny első helyezettje. Elnyerte a Magyar Arany Érdemkeresztet, a Bonis Bona – A Nemzet Tehetségeiért díjat és a Pest Megye Népművészetéért díjat. Legjelentősebb sikere az életben azonban talán mégiscsak az, hogy immáron háromszor választották meg az Örökség Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Népművészeti Egyesület elnökének. A Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíját a kárpátaljai magyarság kultúrájának előre mozdítása érdekében nyerte el.

Néptáncpedagógusként és alkotóként is azt tartja legfontosabb küldetésének, hogy minél szélesebb körű társadalmi rétegek bizonyosodjanak meg arról, hogy a saját kultúra ismerete nélkül nem élhetjük meg teljes értékűen magyarságunkat. Minden olyan tevékenység, amit a népművészeti mozgalom megsegítésére végez, a már benne élőket megerősíti, a „kívülről” érkezőket pedig közelebb hozza.

Mégis talán a legnemesebb cél mindezek közül a gyermekek körében a lehető leginkább befogadható módon terjeszteni a magyar népművészet táncos örökségét. Ezen belül pedig a tehetséggondozás és utógondozás magas szintű éltetése az, amivel egyre erősebb bástyák építhetők a következő generációk számára. Kiemelten fontos látni, hogy kiknek nyomán fog a táncos hagyaték tovább élni a lábakon, kik azok a fiatal tehetségek, akikben tíz, húsz vagy harminc év múlva is marad elkötelezettség, odaadás, tenni akarás.

Az ösztöndíjprogram három évében minden terület, amivel Sikentáncz Szilveszter foglalkozik, több figyelmet és energiát kaphatott. Az anyagi juttatás csak egy része annak a segítségnek, ami ez idő alatt rendelkezésére állt, hiszen a szekciók találkozásai, az együtt gondolkodás és a közös eszmecserek mind hozzájárultak a művészi elme fejlődéséhez és előrehaladásához.



*Sikentáncz Szilveszter az Örökség Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Népművészeti Egyesület szólistáival a Méra World Music Festivalon*



**SIMON**  
PÉTER BENCE

*Red Dot díjas tervezőgrafikus-művész  
Budapest, 1976*

## TYPO ANALYSIS

Simon Péter Bence több mint húsz éve tanít tervezőgrafikát. Kollégájával kialakítója volt a Jaschik Álmos Művészeti Iskola új tervezőgrafika-képzésének, és évekig vezette a grafika munkaközösséget. A Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán induló új tervezőgrafika szak megalakításában, a szakmai tantárgyak és az egyetemi szakmai közösség kialakításában is fontos szerepe volt. A budapesti Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen a tervezőgrafika MA-képzés szakvezetője volt, jelenleg is itt oktat gyakorlati tárgyakat, illetve a tipográfiaelmélet-kurzus szakmai felelőse.

Az utóbbi években egyre több tervezői megkeresést kap a kulturális szférából, ugyanakkor művészi intuícióit experimentális tipográfiai plakátok tervezésében és autonóm grafikai alkotások létrehozásában is kamatoztatja.

Ezek a munkák az utóbbi két évben számos nemzetközi díjat, elismerést és felkérést eredményeztek számára, mint például a Red Dot Award (Berlin, Németország, 2023), arany és többszörös ezüst díj a Graphis Kiadótól (New York, USA, 2023), az Oesol International Typography Awards különdíja (Ulszan, Dél-Korea, 2023), a Peru Design Biennále első helyezése (Lima, Peru, 2023), az International

Design Educators Expo and Conference – Best Professor Work megmérettetésének ezüst díja (Cshunchon, Dél-Korea, 2023), a Posterists in the World első helyezése (Cusco, Peru, 2022). Meghívottként szakmai előadást tartott az IDEEC-n (Cshunchon, Dél-Korea, 2023) és az XX+2 tga Symposionon is bemutatkozott (Raabs, Ausztria, 2022). Fontos magyarországi elismerései az Országos Tervezőgrafikai Biennálé nagydíja (megosztva, Békéscsaba, 2012), a III. Posterfest első helyezése (Budapest, 2022) és két ízbeni Arany Rajzszőg Díj (Budapest, 2012, 2024).

Tervezői attitűdje alapvetően intuitív tipográfiai. Formanyelve tiszta és világos vizuális-kommunikációs elemeket tükröz. Tervezői munkáiban az irodalom, a képzőművészet és a design találkozási pontjait keresi. A verbális jelentés, a tipográfia és a képi világ határterületét kutatja. Kísérletezik a kép és a betű közötti kölcsönhatásokkal.

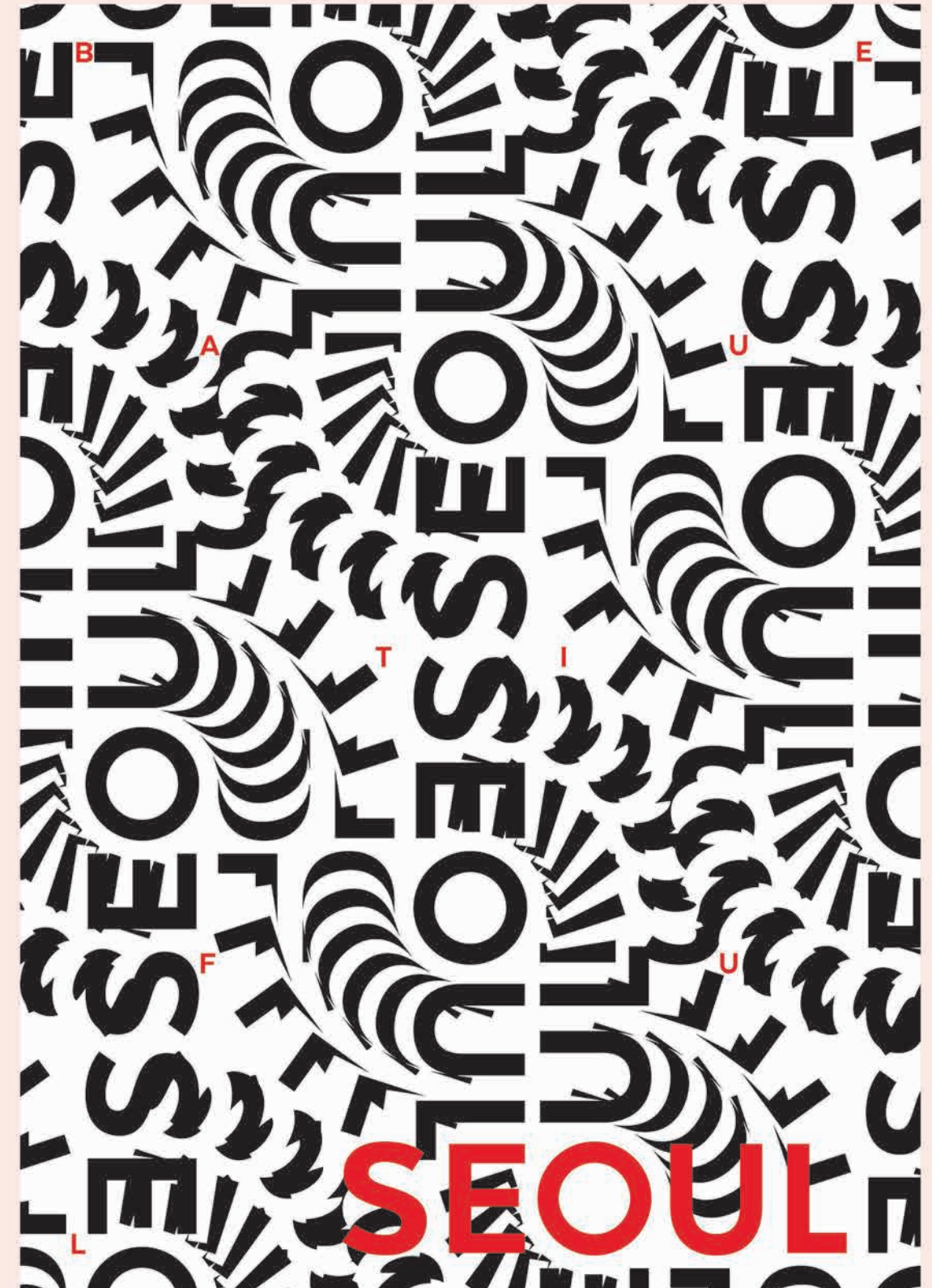
Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram által támogatott időszak alatt Simon Péter saját tipográfiai világában maradva új vizuális elemekkel kísérletezett, új plakátok és tipografikák születtek; ezeknek köszönhető az elmúlt év több nemzetközi szakmai díja is.

Simon Péter Bence:

**TYPO LANTERNS (Beautiful Seoul) — TIPO-LAMPIONOK (Csodás Szöul)**

2022

Red Dot Award 2023  
digitális nyomtat, 70 × 100 cm





**SIPOS  
BALÁZS**

Ferenczy Noémi-díjas üvegművész  
Tapolca, 1979

## FIGURALITÁS AZ ÜVEGBEN

Sipos Balázs egyetemi tanulmányait a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) üveg szakán végezte 2003-ban. A diploma megszerzése után két évig az Ajka Kristály Zrt.-nél dolgozott tervezőként, ahol a castingtechnika gyári alkalmazásával foglalkozott. Itt készült a Prima Primmissima közönségdíja is, melyet ő tervezett. Kozma Lajos-ösztöndíjban részesült 2007 és 2009 között, ami hozzájárult saját szobrainak és formanyelvének fejlődéséhez. Számos kiállításon és szimpóziumon vett részt, majd 2011-ben elnyerte a Ferenczy Noémi-díjat.

A Budapesti Képzőművészeti Iskolában öt évig tanított, majd 2012-től szintén öt éven át a MOME-n oktatott. 2021-ben nyerte el a Magyar Művészeti Akadémia hároméves művészeti ösztöndíját, amelynek segítségével munkássága technológiailag és szellemileg is továbbfejlődhetett, emellett a kötelező dokumentációs folyamatok révén a létrejött alkotások megőrződnek és kutathatóvá is válnak.

A figuralitás mindig központi szerepet töltött be a művészetben, segítségével kézzelfoghatóbb módon képes gondolatokat, érzelmeket, vágyakat kifejezni. Sipos Balázs munkáinak gyökereit azok a figurális plasztikák képezik,

amelyek nem formai bravúrokkal, hanem az őszinte érzelmek egyszerű és mégis kifejező ábrázolásával fejtik ki hatásukat (hasonlóan például a román és a gótikus szobrászathoz). Tárgyai témáit korunk problémái és az ezekből fakadó belső vívódások nyújtják. A humor és a groteszk eszközeivel is élve indirekt módon fejezi ki magát alkotásaiban.

Az üveg anyaga, transzparenciája révén új nézőpontot nyújt, és segít a rejtett formai kapcsolatokat láttatni, felületi megmunkálásával nyílik lehetőség betekinteni a tárgyba. A tárgyon belüli negatív formák pozitívba fordulnak át, a valós pozitív formákat és a belső plasztikát pedig az üveg anyaga köti össze és választja el. Sipos Balázs tárgyaiban egy olyan plasztikai kapcsolatot tár fel, amelyben ez a viszony egy egységként jelenik meg. A külső és belső formák egymásra hatnak, kiegészítik és értelmezik saját helyzetüket.

A tárgyakat castingtechnikával készíti, a nyers öntvény rusztikussága adja meg a tárgy karakterét. A csiszolást nem formaalakításra használja, csupán a belső formák láttatása érdekében. Jövőbeni célja a létrejött plasztikasorozat gyarapítani.

Sipos Balázs:  
**Itten Project / Sinus Minus Cosinus I-II.**  
2024  
öntött üveg, 78 × 35 × 7 cm





**SPISCHAK**  
DÁVID ÁRON

*basszusgitáros, nagybőgős, muzikológus  
Budapest, 1980*

## A TRAUTSCH KÁROLY-ÖSSZKIADÁS

Spischak Dávid egyetemi zenei tanulmányait 2000-tól Erlangenben a Friedrich-Alexander-Universität zenetudományi szakán végezte, majd Norvégiában a Trondheimi Egyetem (NTNU – Trondheim) zenetudományi szakán folytatta, ahol elsődlegesen hangszeres előadói képességeinek fejlesztésére összpontosított, és sikeresen abszolutóriumot szerzett 2005-ben. 2017-ben, további tanulmányokat követően, Selmechányán a Jan Albrecht Zeneakadémián szerzett MA-diplomát előadóművész és zeneelmélet szakon.

2006 óta él újra Budapesten, ahol előadóművészként, zenetörténészként és tanárként is aktív, valamint kvartettje, a David Spischak Quartet vezetőjeként tevékenykedik. Az együttes repertoárja elsősorban az ő, valamint a zenekar további tagjainak szerzeményeire épül, melyekben az improvizáció és a megírt, komponált motívumok egyaránt hangsúlyos szerephez jutnak, de a zenekar klasszikus műveket és jazzörökzöldeket is képes a saját elképzelései alapján megformálni.

Az ösztöndíjprogram keretén belül Spischak Dávid letette a Trautsch Károly-Összkiadás alapköveit, mely Magyarország legelső valódi nagybőgőtanárának, Trautsch Károlynak zenei hagyatékát és munkásságát hivatott

bemutatni. A szerző ennek érdekében széles körű és alapos kutatást végzett Magyarországon és Csehországban is, hiszen Trautsch Károly (1830–1910) prágai tanulmányait követően 1859-től öt évtizeden át a Nemzeti Zenede első nagybőgőprofesszoraként alapozta meg a ma is kiváló nagybőgőoktatást Magyarországon, valamint az Operaház, illetve a Filharmóniai Társaság tagjaként aktív és nagyra becsült részese volt az ország zenei életének.

A kutatással és a magyar, német és angol nyelven megjelenő Trautsch Károly-Összkiadás szerkesztésével, közreadásával Spischak Dávid célja az, hogy minél szélesebb körben megismertesse Trautsch Károly korábban sosem tárgyalt vagy publikált, több mint egy évszázad óta feledésbe merült műveit, előadási darabjait, nagybőgőiskoláját és etűdjeit. Az összkiadás alapját több ezer oldal eredeti kézirat képezi, melyet a mester még életében a Nemzeti Zenede könyvtárának adományozott.

Ugyan a szerző már korábban is végzett kutatást Trautsch Károly munkásságával kapcsolatban, de az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram tette lehetővé, hogy mélyen elmerüljön a témában, külföldön is folytathasson kutatást levéltárakban, és lefektethesse az összkiadás alapjait.



**Spischak Dávid muzsikálás közben**

Fotó: Csendes Péter


**STROHNER**  
**MÁRTON JÓZSEF**

designer, keramikusművész, kurátor, művészeti menedzser  
 Szeged, 1984

## MASTRO

Strohner Márton művészeti tanulmányait Kecskeméten a Kandó Kálmán Szakközépiskola művészeti szakán – jelenleg Kondor Béla Képző- és Iparművészeti Tagozat – kerámia és szobrász szakon kezdte 1999-ben, majd a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen szerzett szilikátipari tervezőművészi diplomát 2009-ben. Az egyetem elvégzése után, 2012-ben alapította meg MASTRO nevű designmárkáját, amelyet immár 12 éve folyamatosan épít.

A fiatal tervező alkotásai széles érdeklődési körének megfelelően az egyedi tervezésű, kézzel készült, kis szériás használati tárgyaktól az ékszereken és home decor elemeken át a kutyapórázokig terjednek. Minőség és funkció: tárgyaiban keveredik e két alapvetően fontos érték. A részletek gondos kidolgozása mellett kortárs-klasszikus hangvételével sajátos karakterű tárgyakat hoz létre. Modern-minimalista tárgyai elkészítéséhez klasszikus európai porcelángyártási hagyományokon alapuló technikákat használ fel, s ezeket kívánja megfeleltetni korunk igény- és minőség-elvárásrendszerének. Ezáltal kíván kapcsolatot teremteni tradicionális és modern között, ez a logikai rendszer a klasszikus kézműves tradíció tiszteletén alapszik, újraértelmezi azt, s ily módon biztosítja a hagyomány továbbélését a jelenben és a jövőben.

Az egyetem elvégzése óta rendszeres résztvevője hazai és nemzetközi design- és képzőművészeti kiállításoknak, az évről évre megrendezett Nemzetközi Kerámiaművészeti Szimpóziumoknak. 2017-ben és 2020-ban is elnyerte a Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti Ösztöndíjat, majd pedig 2021-ben az ország legkiemelkedőbb művészeti ösztöndíját, a Magyar Művészeti Akadémia hároméves ösztöndíját. Az MMA művészeti ösztöndíjának elnyerése komoly szakmai fejlődési lehetőséget jelentett számára, hosszú távú tervei elérése szempontjából pedig kifejezetten komoly mértékben járult hozzá alkotói munkássága további kiterjesztéséhez. 2021-től az IAC – International Academy Of Ceramics Geneva tagja, amelyet azóta is eddigi karrierje legfontosabb mérföldkövének tart.

Művészeti menedzseri és kuratori munkásságát a Museion No. 1 Galéria Budapest galéria-vezetőjeként és kurátoraként kezdte meg 2014-ben (2014–2018), majd a világhírű művészeti intézmény, a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió vezetője és galériáinak kurátora 2022-ig (2018–2022). 2019-től 2023-ig a Kortárs Kerámiaművészetért Alapítvány kuratóriumi tagja, 2022-től napjainkig a Magyar Művészeti Akadémia Nemzetközi és Regionális Főosztályának vezetője.

Strohner Márton József:  
**TOWER / PLINTH LAMP**

Fotó: Schöff Gergely



**SZANYI  
BORBÁLA**

szobrászművész  
Miskolc, 1979

## MENTÉS MÁSKÉNT

Szanyi Borbála 2008-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakán Karmó Zoltán és Jovánovics György növendékeként. Diplomaszerezése óta aktív szereplője a hazai és a nemzetközi képzőművészeti életnek, rendszeres résztvevője tárlatoknak, pályázatoknak és művésztelepeknek. Eddigi munkásságát számos díjjal jutalmazták, többek között Derkovits-ösztöndíjjal, a Római Művészeti Akadémia ösztöndíjjal, illetve Ludwig-ösztöndíjjal.

Számos egyéni kiállításon mutatta be munkáit, egyebek mellett a budapesti Várfok Projekt Roomban több ízben, az Óbudai Társaskör Galériában, a budapesti MissionArt Galériában és a Miskolci Galériában. Csoportos kiállítások keretében művei szerepeltek Brüsszelben, Glasgow-ban, Rómában, továbbá számos külföldi, budapesti és vidéki helyszínen. Több állami és magángyűjteményben szerepelnek munkái hazánkban és külföldön, például Guatemalában, Pakisztánban, valamint az Amerikai Egyesült Államokban.

Autonóm szobrai szakmai munkássága hangsúlyosabb részét képezik, melyek – amellet, hogy önmagukban álló darabokként is értelmezhetők, mégis – egy nagyobb egység szerves részei, amelyek az évek során állnak össze egy egymás kontextusában egyre komplexebben

olvasható szöveggé. Szisztematikus, egymásra épülő munkáiról így vall: „*Leginkább az idő témakörét boncolgatják: az elmúlását és fennmaradását, emlékeink természetét és kiválasztódását, életünk nehéz pillanataiban és korszakaiban rejlő ösztönös túlélőképleteinket és az azok mögött megbújó személyiségfejlődési lehetőségeket. Figyelik a belső én világát és rendben tartását, mentális megtisztulását, megújulását. Kérdéseket vetnek fel hitről és hitelességről, múlttól és mulandóságról.*” Szobrainak anyaga elsősorban a fa és a fém, de szívesen dolgozik egyéb materiákkal is. Előszeretettel kísérletezik új anyagokkal. Kereső művész, aprólékosan és időigényesen kidolgozott munkáiról ismert alkotó.

Mindezzel párhuzamosan a köztéri szobrászat műfajában is dolgozik. Legnagyobb méretű köztéri szobra a debreceni Dósa nádor téren 2020-ban felavatott Szent István-szobor, amely öt méter magas. Köztéri szobrai megtalálhatók Budapesten, Miskolcon, Debrecenben és Törökországban. Évek óta folyamatosan meghívott tervező érmésze a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott, az Állami Éremverde által kivitelezett gyűjtői pénzermék pályázatainak. Ez idáig négy általa tervezett és szobrászatiilag kivitelezett pénzérme került forgalomba.

Jelenleg Kisorosziban él és dolgozik.

Szanyi Borbála:

### **Engesztelés**

Az agresszió kontrollmentes formájával való találkozás – legyen az akár szóbeli, akár tetteges – mindannyiszor felkészületlenül és ebből eredően védtelenül éri az embert. A forrásvízre épített helyspecifikus térinstalláció egy harmadik fél gesztusa a mindenkori konfliktusok és bűnök feloldására. Egy szelet föld, a forrás által táplált búzatábla. Engesztelés. Szelíd közbenjárás, ahol nem a valós megbocsáttatás a cél, hanem az ellentétek, viszályok és összeütközések oldása. Vetéstől az aratásig ezt a kiemelt, lebegni látszó búzatáblafragmentet a természet, a forrás vize tartotta életben, majd az aratást és a cséplést követően – ősi ritust idéző felajánlásként – kenyér sült belőle. Az áldozati folyamat vége a friss kenyér megszegése és a közösség általi elfogyasztása volt.







IFJ. SZERÉNYI  
BÉLA BENCE

Junior Prima díjas előadóművész  
Budapest, 1996

## ZENEI ANYANYELVEM

Ifj. Szerényi Béla a magyar népzenei mozgalom egyik legismertebb fiatal előadóművésze és tanára. 2021-ben szerezte meg a diplomát a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen. Hivatalosan tekerő-furulyaművész és -tanár szakon végzett, de rendszeres hallgatója volt a jazz és klasszikus zeneszerzőknek is.

2022-ben kezdte meg doktori tanulmányait szintén a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, mellyel párhuzamosan oktatni is meghívták a Népzene Tanszékre. Bár nagy megtisztetés volt e nagymúltú intézmény falai között tanítani, mégis a főállású előadó-művészet mellett az Óbudai Népzenei Iskolánál állapodott meg.

Fontosnak tartja a rendszeres gyűjtőutakat, melyekre mind szakmailag, mind emberileg támaszkodik, az oktatástól az előadó-művészetig minden tevékenységében az idős mestereitől tanultakat próbálja átadni.

Előadóművészként igen gyakran nála idősebb zenészekkel is játszott, mint például Borbély Mihály (Vujicsics), Havasréti Pál (Téka), Juhász Zoltán, valamint Mogyoró Kornél, Szirtes Edina Mókus és Nagy János (Monamo). Andrejszki Judittal (barokk szoprán, csembalista), a Muzsikás együttesrel, illetve Sebestyén Mártával, Berecz Andrással is évek óta dolgozik együtt.

2021 őszén Junior Prima díjban részesült, valamint ebben az évben kezdte a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasaként folytatott művészeti tevékenységét. Kiskunsági és erdélyi gyűjtőtűtjai nagy részét ennek a programnak köszönhetően valósíthatta meg, illetve az *Ezüstgombos* dalciklus is ezen terepmunkák élményeiből született.

Sokszínű munkásságának középpontjában a 2020-ban alapított Magyar Banda nevű zenekar áll. A Fonó által kiadott bemutatkozó lemezük után (*12 betyár*) kislemezekkel és videóklippekkel nyűgözik le gyorsan gyarapodó közönségüket. 2025. március 8-án telt házas, saját szervezésű koncertet adnak az Akvárium Klubban, mely a könnyűzenei szféra egyik legkiemelkedőbb koncerthelye. A jövőbeli tervei határozottan e zenekar köré épülnek, melyben megtalálta saját alkotói hangját, és sok reménytelve egyre nagyobb és nagyobb színpadokon mutathatják be gyönyörű népzeneik sokszínűségét.

„Nem a régmúlt pillanatképeinek reprezentálása a célunk, hanem önmagunk modern kifejezése azon a zenei anyanyelven, melyet idős mestereinktől örököltünk.” (ifj. Szerényi Béla)

Szerényi Béla az Operában megrendezett 2023-as Sportgálán





**TOLVAJ  
ZOLTÁN**

költő, író, műfordító  
Budapest, 1978

## AZ ERDŐKERÜLŐ MEDVE

1999-ben jelent meg első verse a *Parnasszus* költészeti folyóiratban, melynek főszerkesztője, Turczi István kiadta az első két önálló verseskötetét a Parnasszus Kiadónál (*A medve lépései*, 2001; *Törésteszt*, 2007). Költőként fő inspirációs forrása a magyar manierizmus, Rimay Jánostól Balassin és Kosztolányin át Orbán Ottóig és Kovács András Ferencig, de a magyar orpheuszi hagyomány – Weöres Sándor és Csoóri Sándor lírája – is nagy hatással volt rá.

Az ezredforduló óta rendszeresen publikál rangos országos folyóiratokban. 2003-ban Parnasszus-díjat, 2010-ben Móricz Zsigmond irodalmi alkotói ösztöndíjat kapott, 2012-ben szerepelt a Berlini Költészeti Fesztivál összeurópai projektjében. Harmadik verseskötete *Fantomiker* címmel 2016-ban látott napvilágot a József Attila Körnél. 2018-ban elnyerte a Nemzeti Kulturális Alap alkotói támogatását, 2021 és 2024 között pedig a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjasa lett. Ennek eredményeképpen a szerzőnek sikerült elmélyült figyelemmel tovább fejlesztenie prózai munkásságát.

Novelláiban nagyrészt saját költői látásmódjának eredendő műfaji kereteit és lírai vakfoltjait tágitja ki, illetve a narrátor belső lelki cserebomlás-folyamatait igyekszik tollával megragadni. Ezek a szövegek sodró lendülettel ábrázolják az érzésalapú intellektus komplexitását, beleértve a tudatalatti régiókat, miközben a szerző a magyar néplélek és nyelvi hagyomány több regiszterén belül is képes megszólalni. Írásai rendszerint azt sugallják, hogy az ember elsődleges önkifejezési és öndefiníálási terepe a saját anyanyelve; annak évezredek át fejlődő, folyton változó, eleven közege és gazdag nómenklatúrája, miközben azt sem téveszti szem elől, hogy léteznek olyan nyelviség előtti univerzáliák, amelyek – szent és profán tekintetben egyaránt – összekötnék egymással minden földön élő embert.

Pályája során eddig hat regényt fordított le spanyol és angol nyelvből, valamint a 20. századi brazil és portugál líra szenvedélyes műfordítója. Szabadidejében a gitárzene, azon belül a rock, a blues és a jazz, a középkori tradicionális asztrológia és az újhullámos kávépörkölés szenvedélyének hódol.



Tolvaj Zoltán 2001 és 2024 között megjelent verseskötetei



**TOPOLÁNSZKY  
TAMÁS YVAN**

rendező  
Männedorf (Svájc), 1987

## „OPTIMIZMUS HELYETT REMÉNYTELI PESSZIMIZMUS”

Topolánszky Tamás Yvan filmes, művészi érdeklődését nagymamájának tulajdonítja, aki unokájához hasonlóan az Iparművészeti Egyetem hallgatója volt mintegy 60 évvel korábban. Topolánszky 2015-ben végzett a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemenn médiadesign szakon Szirtes János, Csáki László és Fazakas Péter osztályában. Diplomamunkája a DVNA című ún. „fake-trailer”, azaz hamis előzetes lett, melyben drámai képsorok mutatják be az elnéptelenedett fővárost, valamint annak szörnyű sebhelyét, a víz nélküli üres medret: a kiszáradt Dunát.

Első rövidfilmje a 2014-ben bemutatott *Levél Istenhez* egy mexikói népmese magyar környezetbe ágyazva. A film számos nemzetközi díjat nyert el, később pedig az HBO vásárolta meg a vetítési jogokat Európa 11 országára.

Topolánszky Tamás és felesége, Sümeghy Claudia producer 2016-ban alapították közös filmgyártócégüket, a JUNO11-et, mely azóta meghatározó alkotóműhelye a hazai nagyjátékfilmeknek és dokumentumfilmeknek, 2022 óta pedig forgalmazóként is jelen vannak a hazai mozifilmes, illetve streamingpiacon. Krédójuk az olyan lélekemelő filmek készítése és forgalmazása, melyek „minden érzékenységi szinten befogadhatóak”, azaz olyan értékes üzenettel bírnak, amelyek

a lehető legszélesebb körben képesek hatni, és amelyek jelentőségteljes diskurzusokat képesek elindítani.

Topolánszky Tamás első nagyjátékfilmje a 2019-ben bemutatott *CURTIZ*, mely minden idők legsikeresebb magyar filmrendezőjének, Kertész Mihálynak azon életszakaszát mutatja be, amikor élete főművét, a *Casablancát* rendezte. Az angol nyelvű életrajzi dráma elnyerte a montréalai filmfesztivál fődíját, majd később a Netflix megvásárolta a forgalmazási jogokat a világ minden országára.

Topolánszky Tamás 2021-ben nyerte el a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíját film- és fotóművészet szekcióban. A hároméves munka során a DVNA munkacímű sorozatterv fejlesztésének stációit vállalta bemutatni olyan alkotók számára, akik most lépnek a pályára, és még nem rendelkeznek kellő információval a fejlesztés és a pályázati útvesztők területén.

A DVNA című posztapokaliptikus sci-fi elsődleges művészeti célja, hogy izgalmas és szórakoztató produktumként, köntörfalazás nélkül beszéljen a jelenben élő generációk által előidézett, drasztikus környezeti és gazdasági változásokról, melyeket majd a jövő generációi lesznek kénytelenek elszenvedni.

**Topolánszky Tamás Yvan rendező munka közben**

Fotó: Domokos Norbert



**A kiüresedett budapesti látkép a DVNA című filmterv moodfilmjében**

Fotó: JUNO11 Pictures



**TÓTH  
ORSOLYA**

dokumentumfilm-rendező, operatőr, gyártásvezető  
Zilah, 1984

## ÉRTÉKMENTÉS ÉS -MEGŐRZÉS

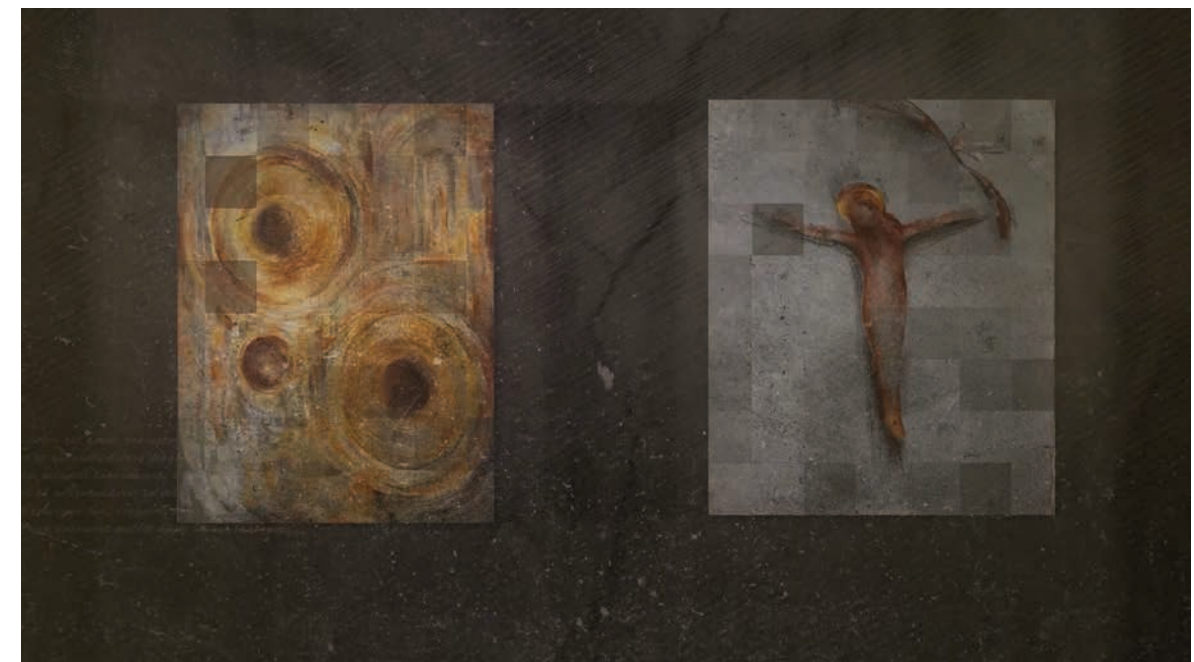
Kolozsváron végzett a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Sapientia EMTE) filmművészet, fotóművészet, média szakán operatőrként 2007-ben. A Hungarológiai Doktori Iskolát 2019-ben fejezte be, kutatásának címe: *A kolozsvári filmtörténeti reprezentációinak feltérképezése a kezdetektől 1948-ig*. Több Erdélyben készült kis- és nagyjátékfilm, valamint dokumentumfilm gyártási csapatában is dolgozott.

2009 és 2021 között a Sapientia EMTE gyártásvezetője volt, jelenleg az egyetem óraadó tanára és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Könyvtár- és Információs Központjának igazgatója. Több dokumentumfilm rendezőjeként és szerkesztőjeként fő célja az erdélyi történetek, értékek, emlékek megőrzése, dokumentálása. Filmjei klasszikus értelemben vett portrék és életűfilmek.

Az ösztöndíj ideje alatt sikerült olyan felvételeket, interjúkat elkészítenie, amelyek az erdélyi képzőművészet kezdetektől (1918-tól) napjainkig tartó történéseit igyekeznek bemutatni, összefoglalni. Öt portréfilm forgatása alatt (Gally Katalin festőművész, Horváth Gyöngyvér festőművész, Györkös Mányi Albert festőművész, Kolozsi Tibor szobrászművész, Kulcsár Béla szobrászművész)

nagyon sok hasznos anyag gyűlt össze, amelyeknek feldolgozása folyamatban van. A teljes interjúk, fotó- és filmanyagok adatbázisba kerültek, ennek rendezése és kutatók számára elérhetővé tétele folyamatban van.

A rendező célja a dokumentumfilmekkel olyan alkotók bemutatása, akiknek életműve jelentős helyet foglal el a korszak művészet-történetében. Munkájának fő célkitűzése az erdélyi képzőművészeti alkotók, az életművek köztudatba kerülésének elősegítése, illetve az alkotók vizuális örökségének megőrzése és adatbázisba rendezése. A filmek egyéni életutakat vázolnak fel: három ma is élő és két sajnos már eltávozott alkotót a még élő rokonok, pályatársak megszólalásai által. A munka egyszerre volt filmes feladat, mivel operatőrként, szerkesztőként, vágóként is dolgozott az anyagokon, illetve kutatói munka, mivel nagy mennyiségű adatot sikerült összegyűjteni, melyeknek szakszerű adatbázisba rendezését, megőrzését és megosztását is feladatának érzi. Ezt a továbbiakban is folytatni kívánja annak érdekében, hogy a köztudatban minél több erdélyi képzőművész munkássága ismertté válhasson, megőrizve azokat a élő, elmesélt emlékeket, történeteket, amelyeket a mozgókép tud rögzíteni.



Kockák a Gally A. Katalin festőművésznőről készült portréfilmből



**TURÓCZI**  
LEVENTE ÁGOSTON

Mihail Csehov-technika-tanár, bohóc  
Budapest, 1977

## A SZÍNÉSZ MINT KUTATÓ – A SZÍNÉSZ MINT FELFEDEZŐ AZ ÉLŐ, IGAZ, HARMONIKUS ÉS TELJES KARAKTER ALKOTÁSÁNAK MÓDSZERE

Turóczy Levente pedagógiai megközelítése két pilléren nyugszik. Egyrészt a színészmesterség Mihail Csehov-féle módszertanán, amely a képzelőerő fejlesztésén és az úgynevezett pszichológiai gesztusokban – mely a módszer saját fogalma, központi eleme – kifejezhető karakterisztikán alapul, másrészt Carl Rogers humanisztikus pszichológus személyközpontú megközelítésén, melynek alapján a színész és karaktere, valamint a karakter és annak cselekedetei is külön kutathatók és fejleszthetők. Ebben új vagy éppen kiaknázatlan lehetőségeket kínál minden művészeti ág, így például a bábművészek, a bábművészet számára is.

A színész felkészült, tudatos, éber jelenléte Mihail Csehov módszerében a gondolkodás, az akarat és az érzékelés harmonikus egysége. Az imagináció, a képzelőerő aktivizálása és az atmoszféra megteremtése során a színész karakterének pszichológiai gesztusát felfedezve teremtheti meg annak élő, igaz, harmonikus és teljes jelenlétét.

A Michael Chekhov Acting Technique nevet viselő módszer olyan gyakorlati eszközöket

kínál és ad a színész kezébe, amelyekkel eljuttatja adottságainak és egyéni kreativitásának kifejezéséhez. Egyidejűleg fejleszti a színész tudatos jelenlétét, kreatív akaraterejét és érzékelőképességét. A színész megtanul bízni saját inspirációiban és tehetségében.

Az ösztöndíjas a Michael Chekhov Acting Technique tanáraként a módszer magyarországi széles körű elterjesztése érdekében 2019 szeptembere óta rendszeresen tart képzéseket, emellett pedig megalapította a módszer magyarországi szervezetét, a Mihail Csehov Műhelyt (Michael Chekhov Acting Studio Hungary).

Az ösztöndíjprogram hároméves alkotói-kutatói munkája során a módszer alaptéchnikájának rendszeres oktatásán kívül létrehozott két akkreditálható képzést: *Az élő és igaz karakter formálása a Mihail Csehov-technika eszköztárával – atmoszféra, kisugárzás, jelenlét, gesztus* (42 óra – színészet, felnőttképzés), valamint *A báb és az én megközelítése a Mihail Csehov-technika eszköztárával – atmoszféra, kisugárzás, jelenlét, központ* (36+3 óra – bábművészet, felnőttképzés).

**Tiéd itt a tér**  
**Amikor megmozdul az alkotás**

Fotó: Vígh Levente



**Tiéd itt a tér**  
**Amikor megmozdul az alkotás**

Fotó: Vígh Levente



**VARGYASI  
MELINDA**

*viseletkészítő, népi iparművész  
Sepsiszentgyörgy, 1977*

## ERDÉLYI HÍMZÉSEINK KORTÁRSIASÍTVÁ

Az öltözködés az önkifejezés egyik legfontosabb eszköze, szavak nélküli kommunikáció. Vargyasi Melinda népi kultúránk hímzéseinek motívumkincsével díszített öltözeteit és kiegészítőit *modern mesterremekként* és *modern mívés terméként* láthatjuk a szakág reprezentatív kiállításain, kollektcióbemutatókon. A ruhatervezés, a viseletkészítés és a hímzés összefonódásából jönnek létre az alkalmi öltözetek azzal a küldetéssel, hogy meséljenek az örökölt jelrendszer erejéből merítve.

Erdélyi hímzéseink kortársiasítása volt a vállalt témája és feladata Vargyasi Melinda viseletkészítő népi iparművésznek az elmúlt három évben. Az MMA hároméves művészeti ösztöndíjprogramja lehetőséget biztosított számára, hogy kilenc erdélyi tájegységet „barangoljon be” Alsóháromszék, Felsőháromszék, Alcsík, Gyergyó, Udvarhelyszék, Mezőség, Szék, Kalotaszeg, Torockó állomásokkal.

E tájegységek kevésbé ismert, viseleteken és lakástextileken lévő hímzéseit tanulmányozta, kutatói munkájának célja az volt, hogy átmentse a múlt értékeit a 21. századba. Az időtlen divat szabályait figyelembe véve olyan új, kézzel hímzett viseleti darabok születhettek, amelyek esztétikumuk és technikai megoldásaik által összekapcsolják a múltat, a jelent és a jövőt. Rohanó világunkban ez lehet ugyanis a mindig megújuló, női szépteremtő

erő, mely ösztönös igényből fakad: kiolvasni elődeink üzeneteit a jelképekből és üzenetet hagyni az utánunk jövőknek.

Munkájának három fontos állomása volt: a kutatás és gyűjtés, a feldolgozás, tervezés és alkotás, valamint a tudásátadás. Minden tájegység néprajzi gyűjteményében megtalálta és kiemelte azt az izgalmas darabot, amely az alkotómunka inspirációjául szolgált. Ebben a gyűjtőmunkában néprajzkutatók voltak segítségére. A múzeumok mellett tájházakba és magángyűjteményekbe is betekintést nyert, sok esetben szó szerint a szekrények mélyéről kerültek elő már-már elfelejtett darabok a hozzájuk kapcsolódó történetekkel egy pár fotó erejéig.

A gyűjtőmunkát az alkotás folyamata követte, amely még nem zárult le, hiszen sok lehetőséget rejtenek a kiválasztott szépségek. Egy ismeretterjesztő kollektció mutatja be a kilenc tájegység kiemelt, reprezentatív hímzéseit.

Vargyasi Melinda munkájának fontos része a tudásátadás is, ezért folyamatosan dolgozik a gyűjtött anyagból szakkörösökkel, műhelyfoglalkozásokon (workshopokon), kézműves alkotótáborokban.

A célközönség is sokszínű: hímzők, viseletvarrók, kreatív alkotók követik figyelemmel a feldolgozott anyagot, és az újratervezett darabokat beépítik aktuális ruhatárukba.

**Gyergyói bogláros kiegészítők**

Fotó: Vargyasi Melinda

NÉPMŰVÉSZET

Vargyasi  
Melinda





**VÖRÖS**  
T. BALÁZS

vizuális antropológus, filmrendező  
*Sepsiszentgyörgy, 1971*

## MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BESZÉLGETÉSEK

„Dokumentumfilmsként nem csupán tanúja, hanem résztvevője is vagyok a kamera előtt zajló eseményeknek. Ebben az összefüggésben a szubjektivitásom nyílt felvállalása nem a valóságtól való elrugaszkodás, hanem az általam nyújtott képi értelmezés hitelesítése” – vallja Vörös T. Balázs

Vörös T. Balázs vizuális antropológus, filmrendező közel harminc éve készít dokumentumfilmeket. A Gulyás testvérek tanítványaként az ELTE BTK kulturális antropológia szakának, valamint a Dunaversitas Egyesület mesterkurzusának hallgatójaként több filmes műhely volt hatással dokumentarista szemléletére.

1997 óta a Duna Televízió majd az MTVA rendszeres külső munkatársa mint erdélyi tudósító, rendező-operatőr és szerkesztő. Fontosabb munkáival több magyarországi és Kárpát-medencei filmes fesztiválon vett részt, ahol díjakat is kapott. Önálló munkáit a közszolgálati televíziók is sugározták.

Filmes munkásságának fontosabb állomásait többéves kutatási folyamatok jelzik, melyek eredményeként olyan filmek születtek, mint a székelyföldi havasi ipartelep Kommandó életközösségét bemutató *Váróterem* (1994–1997), a szintén székelyföldi Erdővidék gazdasági válságidőszakáról szóló *Kétlakiak* (1997–2000), a moldvai csángók elvándorlását nyomon

követő „*Nyolcvan a százból*” (2000–2005), a sepsiszentgyörgyi Örkő cigány közösségéről szóló *A falon túl* (1997–2009) vagy a szintén sepsiszentgyörgyi vonatkozású, az 1984-es tragikus történelmi eseményeket feldolgozó *Emlékmű helyett – Vaszi Jánoska emlékére* (2015–2017) című dokumentumfilmek.

A székelyföldi kortárs képzőművészet filmes bemutatása folyamatos kihívást jelentett számára, ezért az elmúlt harminc év során felgyűlt saját dokumentációjának feldolgozását és a jelenlegi képzőművészeti élet filmes bemutatását tűzte ki célul az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram segítségével. Tíz kisfilmben járja körül ezt a témát portrék, művészeti dokumentációk, tematikus interjúk segítségével: az alkotók és a műhelyek, a kiállítóterek és a kurátorok, valamint a művészeti oktatás témakörében. A kutatás, a forgatás és a nyersanyagok feldolgozása során egyre szorosabb kapcsolatba került a helyi képzőművészeti szcéna szereplőivel. Általuk többször átélte a beavatottság érzését, amit igyekezett a kisfilmekben is átadni.

„A képzőművészeti portrék és dokumentációk készítése kimeríthetetlen téma, ezért a jövőben is folytatni kívánom ezt a munkát, melynek az elmúlt három évben a legtermékenyebb időszakát élhettem meg mint MMA művészeti ösztöndíjas.” (Vörös T. Balázs)



**Fotó a Tükrözés című videóinstallációról**

60 × 40 × 50 cm

Az installációban a *Pseudo Triptichon* című video art és Csóka Szilárd Zsolt festményeiről készült kisfilm részletének projekciója látható. Mindkét munka a tükrözés fogalmát járja körül. A hajlékony krómlemezűtükör Huszárik Zoltán *Elégia* című filmjében Tóth János operatőr kezében vált legendás képalkotó eszközzé. Az installációba épített hasonló krómlemezűtükör erre is emlékeztet.



**ZÁGONI  
BALÁZS**

író, egyetemi oktató  
Kolozsvár, 1975

## KALAND ÉS TÖRTÉNELMI HITELESSÉG

Zágoni Balázs előbb a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen tanult filozófiát, majd a Színház- és Filmművészeti Egyetemen szerzett doktori fokozatot 2012-ben. Jelenleg a kolozsvári egyetem Magyar Film és Média Intézetének docense, ahol kreatív írást, forgatókönyvírást és filmtörténetet tanít.

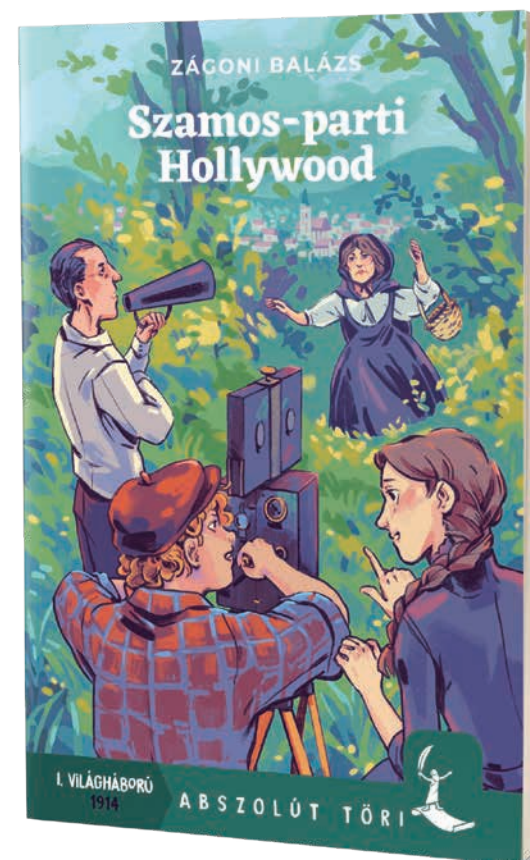
2005-ben kezdett el meséket írni. A *Barni* könyve a legismertebb gyerekkönyve, amely öt kiadást megért, cseh nyelvre is lefordították, és amelyből néhány mese általános iskolai tankönyvekbe is bekerült. Történetei egyaránt szólnak gyerekeknek és felnőtteknek, akik más-más réteget fedezhetnek fel benne.

Több mint féltucatnyi gyerekkönyv után kezdett a valamivel idősebb korosztály számára írni. Első ifjúsági regénye, a *Fekete fény-sorozat* első kötete, *A gömb* (2018) több díjat is nyert, köztük Az Év Ifjúsági Könyve, valamint az Erdélyi Magyar Kortárs Kultúra díjat is.

Ösztöndíjas időszaka alatt történelmi ifjúsági regényeket alkotott. A *Szamos-parti Hollywood*

(2022) az Osztrák–Magyar Monarchia utolsó békeéveibe és az első világháború alatt felvirágzó, Hollywoodra is hatást gyakorló kolozsvári némafilmgyártás világába kalauzol. *A csillag és a százados* (2024) ezzel szemben Budapesten játszódik, és az 1944-es év, a vészidőszak eseményeit meséli el két tizenegyes éves fiú, a keresztény Péter és a zsidó Dávid barátságán keresztül. „Lehet, hogy ez mazochista dolog, de szeretek nehéz témákról írni tiniknek” – vallott Zágoni egy 2024-es interjúban. – „Az ösztöndíj lehetővé tette számomra, hogy elmélyülten, több mint másfél évet kizárólag kutatásnak szentelve írhassem meg ezeket a regényeket.”

Írásaiban fontos szerepet kap az elnyomottak igazsága, a most felnövő generációkra váró kihívások és az ember a transzcendenssel való kapcsolata. 2023-ban Janikovszky Éva-díjban részesült kiemelkedő irodalmi munkásságáért. A következő időszakban a *Fekete fény*-trilógia befejező darabját szeretné megírni.



Zágoni Balázs:  
**Szamos-parti Hollywood**  
2022  
Pagony Kiadó



Zágoni Balázs:  
**A csillag és a százados**  
2024  
Pagony Kiadó



**ZENTAI  
KÁROLY**

zongoraművész  
Budapest, 1971

## KÖZÖNSÉG VAGY KÖZÖSSÉG A KULTÚRA MEGŐRZÉSÉNEK EGYÜTTES CÉLJA

Zentai Károly 1989-től 1993-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Pécsi Tanárképző Intézetében végezte tanulmányait, ahol zongoratanár-kamaraművész diplomát szerzett. Ezután a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián Kemenes András és Némethy Attila osztályában folytatta tanulmányait, ugyanakkor Gulyás Márta kamaraosztályában és Rados Ferenc irányításával kapta meg a zongoraművész-művésztanár diplomát 1996-ban. 1999-ben Módos Gellért növendékévé vette át mesterdiplomáját az Illinois State University Zenei Tanszékén.

Érdeklődése elsősorban a négykezes-kézzongorás irodalom széles repertoárjára fókuszál, amelyet állandó partnerével, Bizják Dóra zongoraművésszel 1994 óta folyamatosan bővít. Alkalmanként szólolistaként és más kamarapartnerekkel is fellép. Munkássága másik fő elemét képezik az általa létrehozott tematikus zenei ismeretterjesztő sorozatok, amelyeket több éve mutat be az ország különböző területein, elsősorban közönségépítő céllal. Ugyancsak ezt a koncepciót sikerült megvalósítani 2021 és 2024 között a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjprogramja által.

Tanulmányai alatt elnyerte a Soros Alapítvány, az illinois-i Schubert Társaság és a New York-i Hans Fuchs Alapítvány ösztöndíját, továbbá részt vett Leon Bates és Dmitrij Baskirov mesterkurzusain. A 2000 áprilisában Padovában megrendezett II. Nemzetközi „Silvio

Omizzolo” Négykezes Zongoraversenyen állandó partnerével megnyerték az első díjat, valamint a különdíjat is. Önálló lemezük 2001 őszén jelent meg.

Magyarországon kívül koncertezett Ausztriában, Németországban, Spanyolországban, Olaszországban és az Egyesült Államokban. Gyakran dolgozik együtt jelentős hazai karmesterekkel (Antal Mátyás, Győriványi Ráth György, Hamar Zsolt, Hollerung Gábor, Kollár Imre, Kesselyák Gergely, Kovács László, Dénes István). Koncertezett az Illinois State University szimfonikus zenekarával, illetve számos ismert hazai zenekarral és énekkarral.

Több ízben nyert díjat a budapesti Fringe Fesztiválon, amelyek meghívást jelentettek többek között a Budapesti Tavasz Fesztiválra is (2006). Rendszeres fellépője a Magyar Rádió zenei sorozatainak, illetve számos hazai fesztiválnak, kulturális rendezvénynek. Emellett felvételeket készített Pablo Larrein hollywoodi rendező Maria Callasról készült mozifilmjéhez, amelyet 2024-ben mutattak be. 1991 óta tanít, illetve zongorakísérőként is dolgozik.

„Az elmúlt három évben az MMA támogatásával megvalósult koncertek egyrészt alkalmat teremtettek egy széles repertoár összegzésére, ugyanakkor a pályázat céljából meghatározott új típusú helyszínek és közösségek elérését is lehetővé tette, ami mindenképpen meghatározó lehet ezen térségek kulturális továbbfejlesztésében.”  
(Zentai Károly)



Zentai Károly és állandó kamarapartner, Bizják Dóra





**ZORKÓCZY  
ZENÓBIA**

színművész, előadóművész, publicista  
Székelyudvarhely, 1971

## VIDÉKEN A KULTÚRAKÖZVETÍTÉS SZOLGÁLATÁBAN

Zorkóczy Zenóbia egyetemi tanulmányait a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Színházművészeti Karán Boér Ferenc, Spolarics Andrea és Bíró József tanítványaként végezte.

Munkássága rendkívül szerteágazó. Előadóművészi tevékenysége mellett cikkeket ír, könyveket publikál. Az elmúlt három évben a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasaként színháztörténeti kutatómunkát végzett az erdélyi szabadúszó előadóművészekről, illetve módszertani könyvet írt pedagógusoknak *A gyermekelőadás készítésének fifikái* címmel.

Az erdélyi, vidéki gyermekszínházi ellátásban 25 év alatt szerzett tapasztalatait ebben a két műben foglalta össze az előadóművész.

A módszertani könyv arra ad választ közérthetően és olvasmányosan, hogy hogyan készíti az előadó a fiataloknak szánt műsorait, hogy azok élvezhetőek legyenek. A kolozsvári Exit Kiadó gondozásában ez a könyv egy év alatt megérte a második kiadást is.

A Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasaként azt tárta fel, hogy kik azok az előadóművészek – vagyis kollégák – Erdélyben, akik a rendszerváltás után saját erőből, állami támogatás nélkül, kultúrmissziósként járták a vidéket, hogy olyan településekre vigyék el gyermekprodukciójukat, ahová a színházak soha nem jutottak el.

Közel húsz önálló irodalmi és zenés előadói estjét, továbbá gyermekprodukcióit saját maga állította össze. Egy negyedszázad óta évente 100–200 előadást tart. Egyéni előadóművészként kultúrát, színházat, klasszikus és kortárs irodalmat juttat el a Kárpát-medence legszegényebb

magyarlakta településeire, a szórványba, a roma iskolákba, ahol élő színész vagy író még sosem fordult meg. Felnőtteknek szánt előadásaival bejárta Nyugat-Európát, megfordult a tengeren túl, szerelmes verseket tartalmazó műsora számos középiskolással szerettette meg a magyar költészetet.

Az erdélyi magyarokért, az anyanyelv műveléséért, megmaradásáért, a magyar irodalom széles körű terjesztéséért többletmunkát vállal évtizedek óta, és közösségszolgálatnak tekinti hivatását. Erőt ehhez a misszióhoz abból merít, hogy utazásai során folyamatosan tapasztalja a vidék, illetve a szórvány kulturális értelemben vett magárahagyottságát.

„Az előadóművész ilyenkor naponta akár több száz kilométert zötyög a saját autójával a hepehupás vidéki utakon, iskolai bentlakásokban, egyházi szálláshelyeken száll meg éjszakára, hogy eljuttathassa a produkcióját a célállomásaira, az őt váró, visszaváró gyerekekhez” – írt róla az *Irodalmi Jelen* 2024-ben. Egyszemélyes intézménynek nevezte Zenóbiát valaha Csép Sándor, aki egyedül cipeli egy intézmény minden gondját-baját: ő adminisztrál, szervez, vezeti az autót, rendezi és játssza az előadásait.

Publicisztikai különböző írott és elektronikus kiadványokban olvashatók, mint az *Országút*, a *Magyar Nemzet*, az *Előretolt Helyőrség* vagy az *Irodalmi Jelen*.

Tárcanovelláit a *Kaszáló színésznő, avagy ufó a Székelyföldön* címmel jelentették meg. Munkásságáról készült már könyv (Juhász Kristóf: *Hanggal és jelenléttel*) és dokumentumfilm is (Ambrus Emese: *Európa kis utcája*).



Zorkóczy Zenóbia:

**A gyermekelőadás készítésének fifikái**

2023

Exit Kiadó



## ZURBÓ DOROTTYA

filmrendező  
Budapest, 1988

# A BOLDOGSÁG NYOMÁBAN

Zurbó Dorottya 2017-ben az IDFA-n mutatta be első egész estés, Arun Bhattarai társrendezővel közös dokumentumfilmjét, *A monostor gyermekeit*. Ezzel párhuzamosan dolgozott első rendezői debütálásán, a *Könnyű leckék* című egész estés dokumentumfilmen, amely egy fiatal szomáliai menekültlányról szól, aki megpróbál beilleszkedni Magyarországon. Ezt 2018-ban mutatták be, és szintén több tucat nemzetközi fesztiválon szerepelt a HotDocs-tól Szarajevóig, továbbá megkapta többek között a legjobb dokumentumfilmnek járó Magyar Filmkritikusok Díját. A rendező 2021-ben doktori fokozatot szerzett a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, továbbá a rangos európai DocNomads Joint Master és a magyar dokumentumfilm-rendező mesterképzéseken tanít.

Zurbó Dorottya *A boldogság ügynöke* című dokumentumfilmjét (társrendező: Arun Bhattarai) a nagy presztízsű amerikai Sundance Filmfesztivál nemzetközi dokumentumfilmversenyprogramjában mutatta be 2024 januárjában. A film Amber Gurung boldogság-ügynök utazásait követi, aki felméri a bhutáni Boldogság Kutatóintézet számára, hogy mennyire boldogok az emberek a Himalája utolsó buddhista királyságában. A film azóta több mint ötven fesztiválon szerepelt (CPH:DOX, Sheffield, HotDocs, IDFA) és nyert díjakat (San Francisco FF, Margaret Mead FF, Biografilm, Millenium Docs Against Gravity

Festival, Magyar Filmszemle, BIDEF), illetve húsz országban moziforgalmazásba került. 2024-ben jelölték a rangos International Documentary Association (IDA) Díjára is legjobb film és legjobb operatőr kategóriákban.

A rendező dokumentumfilm-készítőként hiteles emberi történetek után kutat. Fontosnak tartja megmutatni a hétköznapi történések mögött húzódó mély emberi drámákat, a kapcsolatok dinamikáját, a vágyak, álmok és félelmek rejtett, láthatatlan arcát. Filmjeiben gyakran foglalkozik kultúrák, identitások, értékek és minták találkozásával, olyan intim élethelyzetekkel, ahol a kulturális másságot áthidalva megmutathatja az idegenben az ismerőst, az univerzális értékeket, azokat az érzéseket, amelyek összekötnek minket, bárhol is nőjünk fel a világban.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram során egy – *A boldogság ügynöke* című filmhez kapcsolódó – interaktív webdokumentumfilmet készített, amelyet a film magyarországi moziforgalmazása kapcsán publikált. A művészeti kutatás során azt vizsgálta, miként alakíthatja át a digitális kultúra és az újmédia-művészet megjelenése a dokumentumfilm-készítés és -terjesztés lehetőségeit; valamint a hagyományos lineáris dokumentumfilmet miként lehet crossmédiaprojektte alakítani, hogyan lehet alkalmazni a multimédia eszközeit a nonfikciós történetmesélés és a forgalmazás kiterjesztésére.

Zurbó Dorottya és Arun Bhattarai  
A boldogság ügynöke című film forgatásán

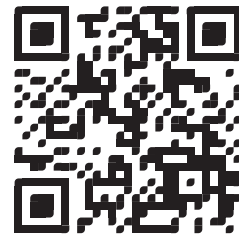


Képkocka A boldogság ügynöke című filmből

Az Essentia Artis programjai ingyenesen látogathatóak, de regisztrációhoz kötöttek.

Látogasson el weboldalunkra, ahol tájékozódhat a programsorozatról, és regisztrálhat a kiválasztott programokra!

[www.essentiaartis.com](http://www.essentiaartis.com)



MMA  
MAGYAR  
MŰVÉSZETI  
AKADÉMIA



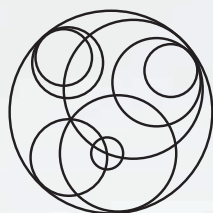
MMA  
MŰVÉSZETI  
ÖSZTÖNDÍJ  
PROGRAM



||•••••||  
VIGNÓ







ESSENTIA  
a r t i s

[www.essentiaartis.com](http://www.essentiaartis.com)